

VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ KOMUNIKACE

Katedra literární akademie

Studijní program: Literární tvorba

Studijní obor: Kreativní psaní

BcA. Anastázie Ardesová

Teoretická část

STVOŘENÍ A PÁD V NARNII: K PROBLEMATICE
KŘESŤANSTVÍ A MORÁLKY
V LEWISOVĚ *ČARODĚJOVĚ SYNOVCI*

Praktická část

MAJÁK

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Zuzana Říhová, Ph. D.

Praha 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité prameny a literaturu, ze kterých jsem čerpala. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely studia a výzkumu.

V Praze dne.....

Podpis autora:

Poděkování

Děkuji Mgr. Zuzaně Říhové, Ph.D., za komentáře, připomínky, rady, trpělivost a za vedení práce i v tomto akademickém roce.

Chtěla bych zároveň poděkovat i MgA. Danielu Kubcovi za poznámky, otázky k zamyšlení a ochotu si mou práci přečíst.

V poslední řadě děkuji svým přátelům – Dimitriji Vaskovičovi za dialogy o křesťanství (zvláště u problematiky Pádu) a Hance Doležalové za postřehy k *Letopisům Narnie*.

Abstrakt

Teoretická část práce se zabývá analýzou promítání problematiky křesťanství a morálky vymezenými C. S. Lewisem v jeho dílech *Problém bolesti* a *K jádru křesťanství* v jeho beletristickém díle, konkrétně v *Čarodějově synovci*. Zároveň se tato část věnuje i interpretaci jednotlivých odkazů ke křesťanství především za pomoci Bible, *Ztraceného ráje* Johna Milтона a dalších děl. Metodou close-readingu jsou v prvním díle série *Letopisů Narnie* sledována témata a motivy, skrze které autor v některých případech prezentuje své úvahy o morálce a křesťanství. V dalších případech jsou témata a motivy interpretovány z hlediska aluzí na jiná literární díla související s křesťanstvím. Analýze předchází uvedení do kontextu vzniku *Čarodějova synovce* v rámci série *Letopisů Narnie*, kritickému přijetí a definování žánru tohoto díla.

Praktickou část práce tvoří mysteriózní povídka se sci-fi prvky s názvem „Maják“, která se věnuje konfliktu mezi tradicí a technologickým pokrokem vyobrazenými v postavách Brook a Fridy.

Klíčová slova (teoretická část)

C. S. Lewis, *Čarodějův synovec*, *Letopisy Narnie*, křesťanství, morálka, analýza, Stvoření, Pád, close-reading

Klíčová slova (praktická část)

technologie, tradice, záhada, vražda, povídka, maják, vesnice, manipulace

Abstract

The theoretical part of this thesis is dedicated to the analysis of the issues with Christianity and morality defined by C. S. Lewis in his works *The Problem of Pain* and *Mere Christianity* in his fiction, namely *The Magician's Nephew*. This section also consists of interpretations of individual links to Christianity using The Bible, *Paradise Lost* by John Milton and other works. The main themes and motives which the author in some cases used to present his reflections on morality and Christianity are studied by method of close-reading. In other cases these themes and motives are interpreted based on allusions to other literary works which are connected to Christianity. Prior to the analysis comes the introduction to the context of the origin of *The Magician's Nephew* within *The Chronicles of Narnia* series, the critical acceptance and the definition of genre of this work.

The practical section of the work consists of a mystery short story incorporating sci-fi elements called "The Lighthouse", which focuses on conflict between tradition and technological progress embodied in characters of Brook and Frida.

Key words (theoretical part)

C. S. Lewis, *The Magician's Nephew*, *The Chronicles of Narnia*, Christianity, morality, analysis, Creation, Fall, close-reading

Key words (practical part)

technology, tradition, mystery, murder, short story, lighthouse, village, manipulation

Obsah

Teoretická část.....	7
Úvod.....	7
Zkratky a odkazy.....	9
1 Letopisy Narnie.....	10
2 Čarodějův synovec.....	14
2.1 Stvoření.....	16
2.1.1 Aslan.....	17
2.1.2 Drožkář.....	21
2.1.3 Humor.....	22
2.1.4 Kontrast přírody a města.....	23
2.1.5 Transformace v anděla.....	24
2.1.6 Astronomie.....	25
2.2 Pád.....	25
2.2.1 Jadis.....	32
2.2.2 Strýc Andrew.....	34
2.2.3 Osudné slovo.....	36
2.2.4 Jablko.....	37
Závěr.....	39
Bibliografie.....	41
Praktická část.....	44

Teoretická část

Úvod

V této diplomové práci se budu věnovat dílu C. S. Lewise *Čarodějově synovci* (*The Magician's Nephew*, 1955), konkrétně tomu, nakolik se problematika křesťanství a morálky, o kterých psal ve svých dílech *Problém bolesti* (*Problem of Pain*, 1940) a *K jádru křesťanství* (*Mere Christianity*, 1952), promítá do tohoto díla.¹ Zároveň se zaměřím i na odkazy na křesťanství obecně a budu je interpretovat na základě Bible, *Ztraceného ráje* (*Paradise Lost*, 1667) a dalších textů, které budou souviset s konkrétními odkazy.

Ačkoli je *Čarodějův synovec* šestá kniha vydaná v sérii *Letopisy Narnie* (*The Chronicles of Narnia*, 1950–1956), lze ji uvádět jako první díl, jelikož pojednává o stvoření Narnie. Tento detail sám o sobě naznačuje příklon k žánru kosmogonického mýtu, ale kromě toho můžeme celé *Letopisy* charakterizovat jako pohádky. Této problematice budu věnovat pozornost hned na začátku, stejně jako kontextu vzniku *Letopisů Narnie*, přijetí čtenářskou obcí a názorům Lewisových přátel na sérii.

V další části se zaměřím na *Čarodějova synovce* – uvedu dílo do kontextu, ve stručnosti popíšu, o čem dílo je a vytyčím si hlavní témata v podobě Stvoření a Pádu, na která se budu soustředit. Tato témata budu vztahovat především k morálce a ke křesťanství. K tématům následně připojím výrazné motivy jako humor, kontrast přírody a města, transformaci v anděla, astronomii, Jadisino Osudné slovo a jablko a budu je interpretovat skrze křesťanskou symboliku a aluze na jiná literární díla. Zároveň se budu věnovat některým postavám, především Aslanovi, Jadis, drožkářovi Františkovi a strýci Andrewovi. U Aslana zmíním, proč je prezentován v podobě lva, proč je pojmenován jako „Aslan“ a vysvětlím jeho spojitost s Kristem. U Jadis zdůrazním podobnost s Luciferem a tím pádem vysvětlím její protiváhu vůči Aslanovi. V případě drožkáře se zaměřím na jeho obdivuhodnou morálku a skrze strýce Andrewa představím jeho opak. Tyto postavy jsem si vybrala z toho důvodu, že jejich chování prezentuje výrazný morální postoj, proto je budu analyzovat a sledovat, zdali se jejich morálně-křesťanská úloha, která jim byla v příběhu udělena, shoduje s Lewisovým pojetím problematiky morálky a křesťanství.

Mým cílem je dokázat, že se Lewisovi jako autorovi podařilo zapracovat své úvahy ohledně morálky a křesťanství do dětského příběhu za použití klasických biblických motivů a své vlastní imaginace. Taktéž chci předložit několik vlastních interpretací dílčích momentů, které lze spojit s křesťanstvím či morálkou.

¹ *Problém bolesti* byla Lewisova první přední kniha zaměřená na křesťanství, ve které se snažil smířit Božskou sílu a dobro s přítomností zla (Hawkins). *K jádru křesťanství* je dílo křesťanské apologetiky (Marsden). Křesťanská apologetika je věda obhajující křesťanskou víru („Co je křesťanská apologetika?“).

Jelikož se jedná o příběh pro děti – pohádku –, celé dílo je nositelem didaktického účelu. Otázkou ovšem je, nakolik příběh malého čtenáře poučuje o morálce, případně nakolik si dítě spojí příběh s křesťanstvím či přímo s Ježíšem Kristem. Na tyto otázky si odpovím v závěru své interpretační analýzy.

Zkratky a odkazy

- ČS *Čarodějův synovec* C. S. Lewis (Lewis, C. S. „Čarodějův synovec“. In *Letopisy Narnie*. Přel. Volhejnová, Veronika. Praha: Fragment, 2014, s. 9–91.).
- LČS *Lev, čarodějnice a skříň* C. S. Lewis (Lewis, C. S. „Lev, čarodějnice a skříň“. In *Letopisy Narnie*. Přel. Volhejnová, Veronika. Praha: Fragment, 2014, s. 93–172.).
- KCH *Kůň a jeho chlapec* C. S. Lewis (Lewis, C. S. „Kůň a jeho chlapec“. In *Letopisy Narnie*. Přel. Volhejnová, Veronika. Praha: Fragment, 2014, s. 175–267.).
- PJP *Plavba Jitřního poutníka* C. S. Lewis (Lewis, C. S. „Plavba Jitřního poutníka. In *Letopisy Narnie*. Přel. Volhejnová, Veronika. Praha: Fragment, 2014, s. 371–479.).
- PB *Poslední bitva* C. S. Lewis (Lewis, C. S. „Poslední bitva“. In *Letopisy Narnie*. Přel. Volhejnová, Veronika. Praha: Fragment, 2014, s. 591–676.).

1 Letopisy Narnie

Než se Clive Staples Lewis pustil do psaní *Letopisů Narnie*, čtenáři ho znali spíše jako autora textů zaměřených na křesťanství (*The Personal Heresy* [1939], *The Case for Christianity* [1942], *Christian Behaviour* [1943] atd.). Když oznámil, že chce napsat knihu pro děti, „mnozí si mysleli, že to zruinuje jeho reputaci coby seriózního autora.“²

Lewis zastával názor, že „psaní je psaní a publikum je do velké míry irrelevantní. Úspěch literárního díla by měl být zajištěn ne skrze věk čtenářstva, ale vlivem konkrétní knihy na své čtenáře.“³ Na jedné lekci dokonce řekl: „Jsem skoro nakloněn přijmout za pravidlo, že příběh pro děti, který si užijí jen děti, je špatný příběh pro děti. Ty dobré přetrvávají.“⁴

Popravdě, Lewis přemýšlel nad napsáním příběhu pro děti již v roce 1939 (knihy *Lev, čarodějnice a skříň* byla vydána až v roce 1950⁵), kdy se ho evakuovaný⁶ chlapec zeptal na to, co se nachází za jeho skříní a zdali je tam nějaký průchod na druhou stranu.⁷ V kombinaci s navracejícími se obrazy fauna s deštníkem, královny v saních a velkolepého lva⁸ později vznikl první díl *Letopisů Narnie – Lev, čarodějnice a skříň* –, který měl Lewis prakticky dokončen kolem Vánoc roku 1948.⁹ Kniha byla kromě jiného inspirována příběhy *The Aunt and Anabel* od Edith Nesbit a *The Secret Garden* od Frances Hodgson Burnett.¹⁰

Roku 1950 kniha konečně vychází a Lewis pokračoval *Princem Kaspianem*:

Psaní *Prince Kaspiana* (*Prince Caspian*) Lewis dokončil koncem roku 1949; *Plavba Jitřního Poutníka* (*The Voyage of the Dawn Treader*) brzy poté a knihu *Kůň a jeho chlapec* (*The Horse and His Boy*) v létě následujícího roku. Během několika měsíců napsal většinu *Stříbrné židle* (*The Silver Chair*). Pak se vrátil k počátkům Narnie a dokončil asi tři čtvrtiny *Čarodějova synovce*. Roger Lancelyn Green, kterému Lewis ukazoval všechno, co napsal, ho upozornil na strukturální problém a Lewis na nějakou dobu psaní odložil.¹¹

K *Čarodějovu synovci* se vrátil až po dopsání posledního dílu – *Poslední bitvy*¹² –, přičemž z hlediska času v příběhu to moc nedává smysl. *Čarodějův synovec* by měl být totiž ze čtenářského hlediska prvním dílem, jelikož se v něm popisuje stvoření Narnie a příchod zla do této země

2 Coren, s. 67, přel. A. A.

3 Tamtéž, s. 82, přel. A. A.

4 Tamtéž, s. 69–70, přel. A. A.

5 Duriez 2016, s. 219.

6 V době 2. světové války byly děti a další evakuováni zpravidla na venkov, kde přebývaly ve venkovských domech nějaké rodiny („Pro britské děti začala druhá světová válka zároveň s napadením Polska“). Lewis taktéž zpřístupnil svůj domov, známý jako The Kilns (Coren, s. 68, přel. A. A.).

7 Coren, s. 68, přel. A. A.

8 Elst, s. 94, přel. A. A.

9 Coren, s. 70, přel. A. A.

10 Tamtéž, s. 68, přel. A. A.

11 Duriez 2016, s. 219.

12 Tamtéž, s. 220.

mluvících zvířat. Stejně tak je *Kůň a jeho chlapec* příběhem zasazeným v době panování sourozenců Pevensiových, což jsou protagonisté *Lva, čarodějnice a skříň*. Z příběhového hlediska se tedy *Kůň a jeho chlapec* řadí mezi *Lva, čarodějnici a skříň* a *Prince Kaspiana*. Ovšem takto Lewis zkrátka pracoval – „pokud k němu přišel příběh, ihned ho napsal a o pořadí se staral později.“¹³

Lewis své knihy poskytoval k přečtení kromě jiného i svému příteli Johnu Ronaldovi Reuelovi Tolkienovi. Tolkien mu zpravidla vyjadřoval podporu, ale když došlo na *Lva, čarodějnici a skříň*, „byl jízlivý a prohlásil, že ta kniha je nejen fiasko, ale že se zároveň nedá zachránit.“¹⁴ Považoval přítomnost mýtických pohanských stvoření v kombinaci s novodobými anglosaskými vánočními motivy za chybu,¹⁵ ale jeho hlavní námitka se týkala především křesťanství:

Jedna z hlavních Tolkienových námitek vůči Lewisovým narnijským příběhům byla jejich přílišná alegoričnost; totiž že příliš doslovně představovaly křesťanskou věrouku. I když Lewis zasadil do příběhu mnoho ukazatelů mířících na křesťanství, jeho záměrem nebylo napsat alegorii. Vlastně nepředpokládal, že by tyto ukazatele čtenář zaznamenal, pokud již křesťanství neznal.

Lewis uvažoval, že jeho současníci, zvláště děti, mají velmi chabé znalosti i o tom nejzákladnějším z křesťanského učení.¹⁶

Ačkoli se Lewis setkal s Tolkienovým nepřijetím, *Letopisy Narnie* stejně publikoval prakticky ročně.¹⁷ Recenze na ně nebyly zrovna dobré a prodeje stejně tak. Někteří lidé byli podrážděni, jelikož vnímali Lewise jako autora vážné literatury a mysleli si, že by neměl psát knihy pro děti.¹⁸ Ovšem i když se Lewis zaměřil na dětskou literaturu, stále v ní pracoval se svým pojetím křesťanství, proto *Letopisy Narnie* nejsou alegorií. To ostatně potvrzuje i fakt, že se „Lewis v narnijských příbězích vyhýbá náboženskému jazyku a odkazům na biblické dějiny, ale názorně předvádí osobitou a skutečnou přirozenost Boha v magické postavě Aslana,“¹⁹ což je zároveň i „jednotící symbol všech příběhů. Aslan má představovat Krista, ale nikoliv jako alegorická postava. V Narnii se neobjevuje jako člověk, ale příhodně jako narnijský mluvící lev.“²⁰ V *Čarodějově synovci* je stvořitelem, ve *Lvu, čarodějnici a skříni* je vykupitelem a v *Poslední bitvě* je soudcem.²¹ To, jak se Aslan chová k postavám, dokonce odráží zkušenost některých křesťanů s Bohem.²² Skrže *Letopisy* Lewis zpracovává křesťanské pravdy a perspektivy, ale tak, aby byly

13 Coren, s. 78, přel. A. A.

14 Tamtéž, s. 70, přel. A. A.

15 Duriez 2016, s. 216.

16 Tamtéž, s. 217.

17 Coren, s. 78, přel. A. A.

18 Tamtéž, s. 80, přel. A. A.

19 Duriez 2016, s. 222.

20 Tamtéž, s. 222.

21 Ward, s. 12, přel. A. A.

22 Elst, s. 96, přel. A. A.

přirozené a nenucené, jelikož série byla napsána s didaktickým cílem.²³ „Lewis věřil, že úmyslné pokusy vystavět příběh kolem křesťanského poslání obvykle selhávají umělecky, ve výsledku je lepší, pokud se [poslání] vynoří samo od sebe ve shodě s nezávisle inspirovaným narativem.“²⁴ Mnohé popisy a dialogy předávají povahu Boha, význam Evangelia a přirozenost lidského stavu, které jsou přítomny i v jeho apologetických pracích.²⁵ Z křesťanství si kromě jiného vypůjčuje i žánry Bible jako je např. kosmogonický mýtus (*Čarodějův synovec*), proroctví (*Lev, čarodějnice a skříň*) a apokalypsu (*Poslední bitva*).²⁶ Některé aluze jsou naprosto explicitní (Stvoření, Ráj, Pád a konec světa).²⁷ Takovým způsobem se Lewis snaží obnovit a aktualizovat čtenářovo vnímání biblických příběhů.²⁸

I když *Letopisy* vyznívají z popisů výše jako dětské příběhy zaměřené stroze na křesťanství, není tomu tak, i když Lewis v dopise jedné své malé čtenářce napsal, že „celý narnijský příběh je o Kristovi.“²⁹ Fikce mu primárně poskytla příležitost ukázat principy – morální i dogmatické – jak se mají aplikovat v různých proměnných situacích; zároveň skrze fikci zdůraznil spojitost mezi božským a lidskou kreativitou.³⁰ Nejdůležitější jsou zde především morální principy, které si Lewis vytyčil ve svých ranějších pracích, konkrétně v *Problému bolesti* a v *K jádru křesťanství*.³¹

Letopisy Narnie se skládají ze sedmi příběhů, které se odehrávají „v celé první polovině dvacátého století a ve více než dvou a půl tisících let narnijských dějin. Díky odlišnému plynutí času se děti, vtažené několikrát do Narnie, ocitají v různých bodech narnijské historie, a tak získáváme obraz celých dějin Narnie od jejího stvoření do zániku a nového stvoření všech světů.“³²

Žánrově lze *Letopisy* zařadit mezi pohádky, jelikož v každém příběhu se vyskytují typické rysy pohádky, ať už jsou charakterizovány podle Aarneho³³ nebo podle Proppa. Např.: „I. Jeden ze členů rodiny opouští domov.“³⁴ – Digory byl nucen se s matkou přestěhovat z venkova do Londýna; hrdinovi je něco přikázáno nebo navrženo³⁵ – strýc Andrew navrhne Polly, aby se dotkla kouzelného prstenu; hrdina je podroben zkoušce³⁶ – Aslan pošle Digoryho pro jablko do zahrady atd. *Čarodějova synovce* taktéž díky stvoření světa můžeme zařadit mezi kosmogonický mýtus.

23 Tamtéž, s. 94, přel. A. A.

24 Tamtéž, s. 94, přel. A. A.

25 Tamtéž, s. 96, přel. A. A.

26 Duriez 2005, s. 37, přel. A. A.

27 Tamtéž, s. 37, přel. A. A.

28 Tamtéž, s. 39, přel. A. A.

29 Ward, s. 11, přel. A. A.

30 Kort, s. 241, přel. A. A.

31 Kniha sestává z několika monologů pronesených v rádiu BBC mezi lety 1941–1944 (Marsden).

32 Duriez 2016, s. 220.

33 V případě *Čarodějova synovce*: kouzelný odpůrce – Jadis, kouzelný úkol – utrhnout jablko v zahradě, kouzelný pomocník – kůň Jahoda / Perut, kouzelný předmět – prsteny, kouzelná síla / dovednost – stvoření Narnie Aslanem (Propp, s. 20)

34 Propp, s. 32.

35 Tamtéž, s. 32.

36 Propp, s. 42.

Letopisy Narnie se nehledě na svůj žánr a s ním spojeného cílového čtenáře staly velmi oblíbeným příběhem mezi lidmi různých věků a prokázaly, že dobrý příběh pro děti je takový, který si užijí nejen děti.

2 Čarodějův synovec

Ačkoli se jedná o dílo, které pojednává o stvoření Narnie a řadí se občas jako první (jako příklad může posloužit citované české vydání od Fragmentu z roku 2014), *Čarodějův synovec* byl v pořadí šestou knihou,³⁷ kterou Lewis zasvětil svému fantastickému světu. Pod názvem *The Magician's Nephew* vyšlo dílo až v roce 1955, i když na něm začal Lewis pracovat již po dopsání *Lvu, čarodějnici a skříně*.³⁸ První verze se ovšem od námi známé lišila.

Jedním z důvodů, proč Lewis první verzi příběhu opustil, byla skutečnost, že magie působila spíše v tomto než jiném světě. Je to velmi zajímavý zlomek, neodbytně připomínající původní pád lidstva.

Digory má v této rané verzi dar rozumět řeči stromů a zvířat, ale navždy ji ztrácí, když uřízne větev svého oblíbeného stromu, aby zapůsobil na Polly.³⁹

Nutné podotknout, že Lewis prvně dokončil *Poslední bitvu*, „ponechávaje problém *Čarodějova synovce* na čas stranou,⁴⁰ ale tím, že nejdříve vydal *Čarodějova synovce* a potom *Poslední bitvu*, si vytvořil od stvoření logický můstek k zániku, který je v *Poslední bitvě* zdařile popsán.

V příběhu *Čarodějova synovce* se kromě odkazů na autorův život (Lewsiova matka byla nemocná, stejně jako byla v příběhu nemocná Digoryho matka)⁴¹ vyskytují primárně odkazy ke křesťanství. Philip Van der Elst shrnul knihu následovně:

Čarodějův synovec zahrnuje témata Stvoření a Pádu a rozhodnutí, před kterými se jednotlivci nachází – mezi sebestředností a soustředěním se na Boha, mezi přijetím či odmítnutím jejich odvozeného či přirozeného vztahu k Bohu. Také popisuje povahu a důsledky pýchy a zla ve vyobrazení Bílé čarodějnice Jadis [...] a staví je do kontrastu s Božskou laskavostí a něhou Aslana – především při obracení pozornosti k opačným přístupům těchto dvou postav vůči síle a kralování.⁴²

Michael Ward *Čarodějova synovce* popisuje ve zkratce jako příběh, který „vypráví o Stvoření a o tom, jak se zlo dostalo do Narnie.“⁴³ V rozsáhlejšímu popisu se jedná o pohádku, kde se hlavní hrdina Digory přestěhoval s nemocnou matkou ke svému strýčkovi Andrewovi do Londýna. Zde se seznamuje s dívkou Polly a spolu se vydávají zkoumat tajemnou chodbu na půdě, která vede přímo do pracovny strýce Adrewa. Zde je strýc nachází a prezentuje dětem dva podivné prsteny. Vybízí Polly, aby se jednoho z nich dotkla a jakmile k tomu dojde, dívka zmizí. Strýc následně Digorymu

37 Duriez 2016, s. 218.

38 Tamtéž, s. 218.

39 Tamtéž, s. 219.

40 Tamtéž, s. 220.

41 Tamtéž, s. 30.

42 Elst, s. 96, přel. A. A.

43 Ward, s. 12, přel. A. A.

odkrývá svou minulost (je dalekým potomkem víl, tudíž je čaroděj) a své experimenty s prsteny. Sám se ovšem nedokáže ze zbabělosti odhodlat k tomu, aby sám zjistil, kam ho prsteny přenesou.

Digory nechce nechávat Polly napospas osudu, a tak se za ní přenesou. Ocitne se v lese plném jezírek a s Polly se do jednoho ponoří. Ocitnou se ve vylidněném městě Charn a podle stavu slunce usoudí, že se jedná o velmi starý svět.

Dostanou se do haly, kde spatří celou řadu soch – bývalých vládců Charnu – a všimnou si, že v čele sedí zřejmě poslední královna, která ovšem jako socha nevypadá. Zároveň narazí na zvonek. Digory na něj nehledě na Pollyiny protesty zazvoní, čímž způsobí, že se poslední královna probudí a představí se jako Jadis. Vypráví dětem svůj příběh – o tom, jak bojovala se svou sestrou a pronesla Osudné slovo, které zabilo všechno živé na její planetě kromě ní samotné.

Jelikož svět umírá, přenesou se děti spolu s Jadis do lesa. Chtějí ji v lese nechat, ale Jadis se na poslední chvíli přenesou do jejich světa, který si chce podmanit. Strýc Andrew se stává jejím služebníkem. Jakmile je to možné, děti na ni nachystají past a přenesou se s ní, strýcem Andrewem, ale také i drožkářem Františkem a jeho koněm Jahodou do „Ničeho“ (ČS, s. 51) – světa, kde zkratka nic není. Aby si zkrátili dlouhou chvíli, nabídne jim drožkář zpívání žalmu. Prostorem se náhle ozve další zpěv a kolem se začne rodit nový svět – Narnie. Když se objeví i lev Aslan, stvoří zvířata a dá jim rozum a možnost mluvit; ozve se i první vtíp.

Digory rozmlouvá s Aslanem a Aslan mu v podstatě vyčítá, že přivedl zlo – Jadis – do Narnie. Prozradí zvířatům budoucnost Narnie a pronese, že jim mohou vládnout pouze „synové Adama a dcery Eviny.“ Drožkáře Františka a jeho ženu Helenu, kterou přizve z našeho světa, učiní prvními panovníky Narnie.

Aby Digory napravil svou chybu, nechá ho Aslan se vydat spolu s Polly a Jahodou, kterého proměnil v pegase a dal mu jméno Peruť, do jeho zahrady. Odtud mu má přinést stříbrné jablko.

Trojice se vydá na cestu a nehledě na svádění Jadis Digory utrhne pouze jedno jablko a dá ho Aslanovi. Z tohoto jablka vyrostou strom, který bude po tisíc let chránit Narnii před Jadis. Aslan dovolí Digorymu si vzít jedno jablko pro jeho nemocnou matku.

Když se děti a strýc Andrew, kterému byly vymazány vzpomínky na Narnii, vrátí do Londýna, Digoryho matka se díky jablku uzdraví. Digory ohryzek zasadí na zahradě. Z něj nakonec vyrostou strom a z toho stromu nechá Digory udělat skříň, skrze kterou se nakonec sourozenci Pevensiovi dostanou do Narnie v knize *Lev, čarodějnice a skříň* (1. díl, který Lewis napsal; 2. díl v sérii).

Čarodějově synovci zcela zřejmě dominují dvě témata a to Stvoření a Pád. Těmto tématům je ovšem nadřazena morálka, přesněji morálka v souvislosti s křesťanstvím a tak, jak ji vykládal Lewis ve svých dílech *Problém bolesti* a *K jádru křesťanství*.

Jelikož je morálka úzce spojená se Stvořením, Pádem, postavami (Aslan, drožkář, Jadis, strýc Andrew) a některými motivy jako např. řeč či slovo (Humor a Osudné slovo), bude její analýza

zahrnuta do podkapitol ke zmíněným tématům, motivům a postavám. Stejně tak bude věnována pozornost dalším motivům spojovaných s křesťanstvím (kontrast přírody a města, transformace v anděla, astronomie a jablko).

2.1 Stvoření

Stvoření začíná ve chvíli, kdy se v Ničem rozezní Aslanův zpěv. „Stejně jako je v Genesis zaznamenáno stvoření našeho vesmíru v odpověď na detailní příkazy Boha (G 1, 3), obdobně se rodí Narnie jakožto ztělesnění písně Lva – každá variace noty a rytmu koresponduje se stvořením různých částí narnijského světa.“⁴⁴

Život kolem se probouzí a Aslan promlouvá: „Narnie, Narnie, Narnie, procitni. Miluj. Mysli. Mluv. Buďtež kráčející stromy. Buďtež mluvící zvířata. Buďtež zázračné vody.“ (ČS, s. 60) Třikrát dochází k opakování „Narnie.“ Číslo tři inklinuje nejen k žánru pohádky, ale i ke křesťanství, především v souvislosti se Svatou Trojicí. Ostatně i Lewis v jednom ze svých dopisů napsal: „Musím napsat tři díly samozřejmě, nebo sedm, nebo devět. To jsou magická čísla.“⁴⁵

Následně se objevuje přikázání: „Procitni. Miluj. Mysli. Mluv.“, ve kterých se ozývá Ježíšovo přikázání („Dávám vám nové přikázání: Milujte jedni druhé.“ J 13, 34), ale i jeden z hlavních motivů *Letopisů Narnie*: řeč či slovo. Nutné podotknout, že se jedná vyloženě o přikázání, která s řečí či slovy přímo souvisí: „Procitni. Mysli. Mluv.“ Nejde jen o procitnutí „ze spánku“, ale především o uvědomění si sebe sama, o přemýšlení nad svou existencí, nad svou podstatou. Myšlení by se teoreticky ještě mohlo obejít beze slov, ale právě slova nám pomáhají utvářet naši realitu. Mluvení už pro změnu slova vyžaduje, zároveň je provázáno s přemýšlením, věděním, které následně potvrzují zvířata: „Buď zdrav, Aslane. Slyšíme a posloucháme. Bdíme. Milujeme. Myslíme. Víme.“ (ČS, s. 61) Prakticky všechna slovesa souvisí se slovy či řečí. „Slyšíme“, tj. přijímáme tvá slova. „Posloucháme“, tj. uvědomujeme si jejich význam. „Bdíme“, tj. uvědomujeme si sebe sama. „Milujeme“ je Ježíšovo přikázání. „Myslíme“, tj. jsme schopni vlastního úsudku ohledně světa. „Víme“, tj. máme pro tuto chvíli veškeré podstatné informace.

Nabízí se zde otázka, proč se Lewis rozhodl pro svět mluvících zvířat. Nejenže tím sleduje pohádkovou tradici, ale zároveň „naznačuje zásadní souvislost mezi lidmi a zvířaty. Rozdíly mezi druhy zvířat a rozdíly mezi dovednostmi v rámci druhů jsou zcela jasně součástí sjednocujícího celku stvoření. Nerovné úrovně schopností vytváří odpovědnost s nimi pracovat a zlepšovat ty vlastnosti, bez kterých se někteří neobejdou, a to skrze dospění a utváření správných vztahů...“⁴⁶

V dalších Aslanových slovech se ozývají slova křesťanského Boha z Genesis (G 1, 26–30):

44 Elst, s. 96–97, přel. A. A.

45 Wrong, s. 113, přel. A. A.

46 Kort, s. 242, přel. A. A.

„Tvorové, dávám vám vás samé,“ ozval se silný, šťastný Aslanův hlas. „Dávám vám navěky tuto zemi Narnii. Dávám vám lesy, plody, řeky. Dávám vám hvězdy a dávám vám sebe. Němá zvířata, která jsem nevybral, vám také patří. Jedněte s nimi laskavě a pečujte o ně, ale nevracejte se k jejich způsobům, jinak přestanete být mluvícími zvířaty. Z nich jste byli vyzdviženi a k nim se opět můžete vrátit. Nečiňte tak.“ (ČS, s. 61)

Aslanův proslav se od biblického Boha liší v jednom důležitém bodě: „Dávám vám sebe.“ Ke zvířatům se takovýmto způsobem přibližuje. Dává jim najevo, že je s nimi na stejné úrovni. Konkrétní projevy rovnosti mezi zvířaty a Aslanem se objevovaly např. ve *Lvu, čarodějnici a skříni* („Slyšel jsi, co říkal? My lvi. Tím myslel sebe a mě. My lvi. To se mi na Aslanovi líbí. Že se nevytahuje a nepředvádí. My lvi. On a já.“ [LČS, s. 167]).

Kromě toho, že Aslanova slova připomínají slova Boha z Bible, nesou v sobě i další poslání: Aslan dává zvířatům Narnii a vše, co s ní souvisí, včetně běžných zvířat. Jeho jediný příkaz se týká toho, aby se nevraceli ke způsobům těchto běžných zvířat (příčemž ve větě „Z nich jste byli vyzdviženi a k nim se opět můžete vrátit.“ je slyšet „Prach jsi a v prach se obrátíš!“ [G 3, 19]). Toto přikázání vychází z *K jádru křesťanství*: „[Zákon lidské přirozenosti] je zákon, který je vlastní lidské nátuře; zákon, který nesdílí s žádným zvířetem nebo zeleninou nebo s anorganickými věcmi a který jediný může porušit, když bude chtít. / Tento zákon byl pojmenován Zákonem přirozenosti, protože si lidé mysleli, že ho všichni znali přirozeně a nepotřebovali se ho učit.“⁴⁷ Aslan zvířatům tudíž dal něco, co je přirozené pro každého člověka; co ho odlišuje od zvířat obecně, co ho nutí se k ostatním (i k běžným zvířatům) chovat dobře a co může v podstatě podle potřeby porušovat, což je dobré chování. V době, kdy byl Zákon lidské přirozenosti pojmenován, převládala myšlenka, že dobré chování je vlastní každému člověku,⁴⁸ ale samozřejmě „nikdo z nás doopravdy nedodrží zákon přirozenosti.“⁴⁹ V opačném případě by Narnie byla srovnatelná s Rájem, nemluvě o Zemi.

2.1.1 Aslan

Lev Aslan se snadno spojí s Ježíšem Kristem a to nejen kvůli své smrti a vzkříšení ve *Lvu, čarodějnici a skříni*, ale také kvůli tomu, že je synem Císaře za mořem (KCH, s. 243), který vytváří paralelu k Bohu.⁵⁰

„Aslan (turecký výraz pro lva) je jednotící symbol všech příběhů. Aslan má představovat Krista, ale nikoliv jako alegorická postava. V Narnii se neobjevuje jako člověk, ale příhodně jako narnijský

47 Lewis 1960, s. 4, přel. A. A.

48 Tamtéž, s. 4, přel. A. A.

49 Tamtéž, s. 6, přel. A. A.

50 Kort, s. 211, přel. A. A.

mluvící lev.⁵¹ Je snadnější odpovědět na otázku, proč si Lewis vybral zrovna lva, než proč ho pojmenoval tureckým označením, ale budeme se věnovat oběma otázkám.

Jednou otázkou je, proč byl zvolen lev, ale jinou, proč bylo vybráno zvíře obecně. V tomto případě lze výběr vysvětlit bližším provázáním se žánrem pohádky, ale když se na to podíváme obecněji, člověk má ke zvířeti přívětivější vztah než k jinému člověku. Zároveň i Bible zmiňuje souvislost mezi člověkem a zvířetem: „Jiným druhem lásky je vztah, který má člověk ke zvířeti. Často jej najdeme zachycený v Písmu, když se jedná o vztah Boha a lidí. „Jsme jeho lid a stádce jeho pastvy.“⁵² V případě *Letopisů* se role obrací, jelikož zde je najednou zvíře – lev – nadřazený lidem (a nejen lev, jak bude vidět na příkladu strýce Andrewa a zvířat v podkapitole 2.2.2).

Symbol lva je tradičním obrazem autority a Duriez píše, že se Lewis možná nechal inspirovat románem Charlese Williamse *The Place of the Lion*.⁵³ Lev je ovšem obecně označován za krále zvířat a stejně tak je efektivním vyobrazením Kristovy královské hodnosti a Božství.⁵⁴ Můžeme ho ovšem najít i v pohanském náboženství, jehož prvky se taktéž objevují napříč *Letopisy*:

V Aslanovi je silný element divokosti: není to ochočený lev. [...] Jeho divokost souvisí s numinózní divokostí v přírodě, která je reprezentována figurami v Narnii z předkřesťanského pohanství jako je Bacchus a Silenius z klasické mytologie a obry ze severských a keltských legend. Lewis perfektně vyvažuje Aslanovu divokost a děsivou národu s jeho přístupností, krásou a něhou.⁵⁵

V *Čarodějově synovci* má Aslan roli tvůrce; stojí za zrodem – genesis – Narnie,⁵⁶ podobně jako se stvořitelem Země ve *Ztraceném ráji* v sedmé knize stal Kristus.⁵⁷ Pokud bychom ovšem měli hledat prvotní inspiraci pro lva, je možné, že ji Lewis našel ve Zjevení 5, 5: „... zvítězil Lev z pokolení Juda...“

Warren Lewis (starší bratr C. S. Lewise) tvrdí, že sladká vůně, která je v *Letopisech* spojována s Aslanem, byla vyvolána popisem Svatého Grálu v *Idylls of the King* od Lorda Tennysona, což je převyprávění *Le Morte d'Arthur* Thomase Maloryho.⁵⁸

Nyní více ke jménu „Aslan.“ Jak již bylo zmíněno, „aslan“ znamená „lev“ v turečtině. V kontextu *Letopisů* ovšem není prakticky nic spojeného s východem vnímáno pozitivně. Kort dokonce píše, že Lewis „reprodukuje předsudky v anglické kultuře namířené proti jižanským, arabským, perským a tureckým elementům, které jsou na základě toho demonizováni.“⁵⁹ Zároveň

51 Duriez 2016, s. 222.

52 Lewis 2013, s. 43.

53 Duriez 2016, s. 222.

54 Elst, s. 98, přel. A. A.

55 Duriez 2005, s. 43, přel. A. A.

56 Ward, s. 12, přel. A. A.

57 Milton, s. 10.

58 Duriez 2005, s. 43, přel. A. A.

59 Kort, s. 249, přel. A. A.

argumentuje výběr jména jako „protiváhu negativní roli tureckého medu, který čarodějnice použila ke svedení a zkorumpování Edmunda“⁶⁰ ve *Lvu, čarodějnicí a skříni* a za kterého později Aslan položil život. S touto interpretací lze polemizovat: Ve světě Narnie představuje východní („démonické“) tendence země Kalormen a jelikož je to mocný národ, který se nakonec podílí na destrukci Narnie v *Poslední bitvě*, lze tudíž konstatovat, že Aslan jako lev s tureckým jménem představuje protiváhu celému Kalormenu a to nejen k zemi, ale k celému národu. Ostatně samotný turecký med odkazuje k východu, v tomto případě ke Kalormenu.

Aslan je tudíž v *Letopisech Narnie* „osobitou a skutečnou přirozeností Boha [...] [Je] těžko postižitelný a přece hmatatelný; divoký, překvapivý a vždy přetváří události podle svého, i když se vše zdá být temné a ztracené.“⁶¹ Tento narativ Aslana provází po celých sedm knih *Letopisů*.

V *Čarodějově synovci* se s ním čtenář setkává poprvé u rození Narnie: prvně se v Ničem ozývá zpěv, ale již brzy mají všichni možnost poznat Aslana: „Asi tři sta metrů od nich stál mohutný nádherný lev, stál hlavou obrácen k vycházejícímu slunci a zpíval.“ (ČS, s. 54) „Když jste [...] poslouchali lví píseň, slyšeli jste všechny věci, které stvořil; a když jste se rozhlédli, mohli jste je vidět.“ (ČS, s. 56) Strýc Andrew reaguje v souhlasu se svým charakterem („Kdybych byl mladší a měl zbraň...“ [ČS, s. 54]), na což drožkář hned namítá: „To si vážně myslíte, že byste dokázal zastřelit jeho?“ (ČS, s. 54) Použití kurzivy v tomto případě vyvolává určitou dvojznačnost. Naráží se tím nejen na to, že skupina před sebou vidí lva, ale hlavně na fakt, že tento lev svým zpěvem právě utváří nový svět. Drožkář v Aslanovi stejně tak už může vidět Boha a není divu. Lewis tím jen znovu zdůrazňuje propojení intuice a morálky.⁶² Zároveň v této části je vidět, nakolik různé reakce Aslan vyvolává: Jadis a strýc Andrew chtějí ihned prchnout (ČS, s. 54), zatímco drožkář všem nařizuje, aby mlčeli, protože chtěl dál poslouchat Aslanovu píseň (ČS, s. 54). Tyto rozporuplné reakce souvisí nejen s morálkou postav, ale obecně s Bohem: „Bůh je jediné uklidnění, je zároveň i nejvyšší teror; tím, koho nejvíce potřebujeme a tím, před kým se chceme schovat.“⁶³

Po stvoření Narnie se Digory vydává k Aslanovi, aby ho poprosil o něco, co by pomohlo uzdravit jeho matku, jenže tím pádem musí čelit následkům své chyby v podobě přivedení Jadis do Narnie. Aslan je „mnohem větší, krásnější, zlatější a taky strašlivější, než si Digory myslel. Neodvážil se podívat do těch velikých očí.“ (ČS, s. 68) Jsou zde rovnou dvě věci, na které je potřeba obrátit pozornost. Prvně je to Digoryho stud a dále Aslanova krása.

Lewis v *Problému bolesti* píše: „Pokud však křesťanství není zcela falešné, musí být naše vnímání nás samých v okamžicích, kdy se stydíme, jediným správným pocitem, a dokonce i pohanská společnost považuje ‚nestoudnost‘ za nejhlubší poklesnutí duše.“⁶⁴ Stud se váže

60 Kort, s. 210, přel. A. A.

61 Duriez 2016, s. 222.

62 Kort, s. 209, přel. A. A.

63 Lewis 1960, s. 24, přel. A. A.

64 Lewis 2013, s. 57.

s pocitem viny, které je v transformaci člověka velmi podstatný, protože ho nutí své chyby reflektovat, uvědomit si je a dojít ke správným závěrům.

I kdyby nešlo o Digoryho stud, je těžké se podívat Aslanovi do očí („Když se pokusili podívat Aslanovi do tváře, zahlédly jen zlatou hřivu a veliké, královské, vážné, všudypřítomné oči. Zjistily, že se na něj dívat nemohou, a celé se roztráslly.“ [LČS, s. 146]). Někteří lidé totiž mluví o tom, že „setkat se s pohledem absolutního dobra by bylo zábavné. Měli by se zamyslet znovu. Stále si s náboženstvím jen hrají. Dobro je buď velké bezpečí nebo velká hrozba – záleží na tom, jak na to budete reagovat.“⁶⁵

Aslanova krása má k Lewisově myšlení o křesťanství a morálce podstatný vztah.⁶⁶ Spojoval to především s termínem „numinózní“:

[...] dejme tomu, že by vám někdo řekl: „V té místnosti je velice mocný duch,“ a vy byste tomu uvěřili. Vaše pocity by se ještě méně podobaly pouhému strachu, byli byste však hluboce rozrušeni. Cítili byste úžas a jakýsi úděs – měli byste pocit, že nejste schopni vypořádat se s takovým návštěvníkem, a byli byste z toho zdrceni [...]. Tento pocit můžeme nazvat bázní a objekt, který jej vzbuzuje, *Numinózním*.⁶⁷

Ačkoli Narnie nemá náboženství, Lewis s ním pracuje podle vlastních měřítek. Jak píše v *Problému bolesti*: „Třetí stupeň ve vývoji náboženství vzniká tehdy, když lidé [...] ztotožní [numinozitu a morálku] – když se numinózní Síla, vůči níž pociťují bázeň, stává strážkyní morálky, vůči níž pociťují závazek.“⁶⁸ Aslan je onou „numinózní Silou“, vzhledem k popisu, i „strážcem morálky“, která „trestá“ ty, kdo morálku ignorují (což je vidět především v *Poslední bitvě*, kdy určuje, která zvířata navždy zmizí v jeho stínu a která budou moct vkročit do jeho země [PB, s. 662–663]) nebo pomáhá těm, kdo je ještě schopni se podříditi svému Morálnímu zákonu, což je zrovna případ Digoryho. Když totiž Aslanovi vysvětluje, jak se Jadis ocitla v Narnii s nimi, rychle si uvědomí, že ho napsal pod zvonkem neočaroval; že si to jen namlouval (ČS, s. 69). Díky tomu získá možnost napravit svou chybu (ČS, s. 72). Vzpomíná ovšem i na nemocnou matku. Nejprve se zdráhá Aslana o něco žádat, protože „není z těch, s kterými se dá smlouvat“ (ČS, s. 72), ale když nakonec vyřkne svou prosbu, vidí, jak Aslan prolévá slzy. „Byly to slzy tak veliké a třpytivé, až měl Digory na okamžik pocit, že lvu je jeho maminky víc líto než jemu samotnému.“ (ČS, s. 72). „Aslanovy slzy nad Digoryho matkou připomínají Kristův žal nad smrtí jeho přítele Lazara. [J 11, 35]“⁶⁹ Tato spojitost mezi Lazarem a Digoryho matkou může vést k domněnce, že Digoryho matka je věřící

65 Lewis 1960, s. 24, přel. A. A.

66 Hošek 2014, s. 38.

67 Lewis 2013, s. 15.

68 Tamtéž, s. 20.

69 Duriez 2005, s. 42, přel. A. A.

nebo přesněji – žena, která poslouchá Morální zákon. Aslan díky tomu působí, že je „vzdálenější i bližší než jakákoliv jiná bytost.“⁷⁰

Na závěr k Aslanovi lze jen citovat z *Problému bolesti*: „Ono nádherné potřásání zlatou hřívou jistě zůstane a dobrý Vládce často řekne: ‚Chci uslyšet ještě jednou hromové zařvání lva.‘“⁷¹

2.1.2 Drožkář

Čtenář se poprvé setkává s drožkářem v Londýně, kde Jadis způsobila menší chaos (ČS, s. 44–49). Když se dostává do Ničeho spolu s Digorym, Polly, Jadis, strýcem Andrewem a svým koněm Jahodou, působí to jako komický element. Ovšem právě drožkář je nejvíce morálně obdivuhodnou postavou:

Ale ze všech postav je drožkář nejvíce morálně obdivuhodný. Je hodný a odvážný a když se situace zdá obtížná, navede ostatní k tomu, aby si zazpívali žalm [ČS, s. 52]. Když dojde na konkrétní situaci, zdráhá se vládnout [ČS, s. 70]. Toto odmítnutí moci a vůdcovství je vykládáno tradicí a je jasným kontrastem vůči moci vystižené v postavách strýce Andrewa a Jadis. [...] Vykonávání užitečné služby, šťastné manželství, zachovávání si pozitivního přístupu ke světu a uchovávání vztahu plného vděčnosti se svým koněm svědčí u drožkáře o znameních morální síly.⁷²

Drožkářův pokus odlehčit situaci, kdy se ocitají v Ničem, svědčí o jeho snaze aspoň nějak pomoci lidem kolem sebe; minimálně aby se alespoň cítili klidnější, což poukazuje na jeho milosrdenství. „Milosrdný člověk se snaží činit dobro tím, že pomáhá svému bližnímu, čímž vykonává Boží vůli a vědomě spolupracuje s ‚prostým dobrem‘. Krutý člověk utlačuje svého bližního a rozmnožuje tak jednoduché zlo.“⁷³ Tím pádem se stanovuje kontrast mezi drožkářem a strýcem Andrewem, případně i Jadis (jejíž protiklad je primárně Aslan).

Všechno, co drožkář od začátku dělá, naznačuje jeho ctnost a „čím je člověk ctnostnější, tím větší radost mu působí ctnostné činy.“⁷⁴ Ostatně i sám Aslan říká: „Dlouho tě znám. Znáš mě také?“ (ČS, s. 69), na což drožkář odpovídá: „[...] Ne, pane, [...] Aspoň ne tak, jak se to obvykle bere. Ale přitom mám pocit, [...], jako že jsme se už někde viděli.“ (ČS, s. 69) Vzhledem k tomu, že drožkářovou první myšlenkou bylo zpívat žalm a má ustanovenou morálku, není divu, že ho Aslan „zná“. V tom jednom slově vůči drožkáři lze rozpoznat dva verše z Bible: „Já jsem dobrý pastýř. Zním své ovce a mé ovce znají mě, jako mě zná Otec a já znám Otce...“ (J 10, 14–15) a „Zním tvé skutky – tvou lásku, službu, věrnost i vytrvalost...“ (Zj 2, 19). Zároveň je nutné podotknout, že

70 Lewis 2013, s. 41.

71 Tamtéž, s. 142.

72 Kort, s. 240, přel. A. A.

73 Lewis 2013, s. 110.

74 Tamtéž, s. 99.

právě ve chvíli, kdy dozní žalm, iniciovaný drožkářem, se ozve zpěv Aslana, skoro jako kdyby svým zpěvem odpovídal na „úrodu shromážděnou v bezpečí“, kde „nic nerostlo.“ (ČS, s. 52) a najednou se rodil nový svět, v bezpečí.

Fakt, že Aslan ustanovuje drožkáře a jeho ženu jako první vládcy Narnie, není vzhledem k morálce těchto postav (zvláště drožkáře) překvapivý. Aslanova motivace je i relativně jasná: bude se moct na Františka a jeho ženu spolehnout, že se o Narnii postarají tak, jako by se o ni postarali Adam s Evou, kdyby nepadli.

První člověk v Ráji se vždy rozhodl plnit Boží vůli. Tím, že ji plnil, rovněž uspokojoval svá přání, jednak proto, že všechny skutky, které od něho Bůh vyžadoval, byly v souladu s jeho bezúhonnými sklony, a pak také proto, že služby Bohu byla sama o sobě jeho největším potěšením, bez něž by jeho činy byly jako nože bez ostří a měly by malou, bezvýraznou chuť. Otázka „Dělám toto kvůli Bohu, nebo proto, že to náhodou dělám rád?“ pak nepřišla vůbec na přetřes, protože skutky určené Bohu byly převážně těmi, které „měl náhodou rád“. Jeho k Bohu obrácená vůle byla nástrojem jo štěstí, zatímco naše vůle, jsme-li šťastni, je tímto štěstím unášena jako loďka, která se řítí po proudu rychlého potoka. Potěšení bylo tenkrát pro Hospodina obětí přijatelnou, protože obětí byla potěšením.⁷⁵

2.1.3 Humor

Ačkoli je moment stvoření velice významnou a vážnou událostí, při zrození Narnie se tato chvíle neobešla bez humoru.⁷⁶ Zvířata se zpočátku ostýchají smát, ale Aslan je následně uklidňuje: „Teď, když už nejste němí a hloupí, nemusíte být stále vážní. S řečí přichází smích právě tak jako spravedlnost.“ (ČS, s. 61) Humor totiž není něco, čeho bychom se měli bát nebo od čeho bychom měli utíkat, jelikož je dar od Boha.⁷⁷ Lewis v *Problému bolesti* dokonce psal: „... domnívám se, že tím, jak bezdůvodně ignorujeme apoštolův příkaz, abychom se ‚radovali‘, se všichni prohřešujeme stejně jako čímkoli jiným.“⁷⁸ Radost, štěstí, smích a obecně veselí jsou tudíž nedílnou součástí našich životů. Dalo by se říct, že jsou naprosto nezbytné. Dle Lewise nám je totiž odepřena bezpečnost a štěstí, po kterých toužíme, a kvůli tomu nám Bůh daroval radost, potěšení, obveselení, legraci, dokonce i extázi.⁷⁹ „Není obtížné uhodnout, proč tomu tak je. Bezpečí, po němž toužíme, by nás učilo spočívat srdcem v tomto světě a stavět překážky svému návratu k Bohu: Několik okamžiků šťastné lásky, krajina, symfonie, veselé shledání s přáteli, zaplavání si v moři nebo fotbalový zápas tuto tendenci nemají.“⁸⁰

75 Lewis 2013, s. 98.

76 Kapitola je vyloženě pojmenována jako „První vtip a jiné záležitosti“ (ČS, s. 61).

77 „The Gospel According to the Chronicles of Narnia“, přel. A. A.

78 Lewis 2013, s. 67.

79 Tamtéž, s. 114.

80 Tamtéž, s. 114.

Smích má ovšem i „religiózní a rituální význam“⁸¹ a raná forma magie smíchu vycházela z představy, že se smějí pouze živi.⁸² Zároveň „veškerý vstup do života, ať už se jedná o narození dítěte nebo symbolické nové zrození při obřadech iniciace, je provázeno smíchem, jemuž se přisuzuje schopnost život nejen provázet, ale i darovat.“⁸³ Vzhledem k tomu, že Narnie byla právě stvořena a Aslan daroval rozum zvířatům (čímž došlo k určitému znovuzrození, jelikož zvířata najednou byla schopna vnímat svět jinak), dává tudíž smysl, že se smíchem – tímto nevyřčeným rituálem – proces stvoření zapečetil. Aslan taktéž musel zdůraznit jednu podstatnou věc, což je, že zvířata nemusí být „stále vážná“ a že s „řečí přichází smích právě tak jako spravedlnost.“ V podstatě řekl, že smích je stejně tak důležitý, jako spravedlnost.

2.1.4 Kontrast přírody a města

Na začátku *Čarodějova synovce* se čtenář seznamuje s postavami Digoryho a Polly a s jejich pomocí je vykreslen rozdíl mezi venkovem a Londýnem:

„No jo, tak jsem brečel, no,“ přiznal nešťastně Digory a řekl to tak nahlas, jako by mu bylo jedno, jestli se někdo dozví, že plakal. „Ty bys brečela taky,“ pokračoval, „kdybys celý život bydlela na venkově a měla poníka a za zahradou řeku, a pak by tě najednou zavřeli do takovéhle příšerné díry a řekli ti, že tady od teďka budeš žít.“ (ČS, s. 9)

Na venkov stejně tak později vzpomínají drožkář a jeho kůň Jahoda (ČS, s. 63), čímž ještě více zvyrazňují libost venkova oproti nevraživému Londýnu. Nejvíce je to poznat ve chvíli, kdy drožkář mluví: „Jeho hlas se stále více podobal hlasu venkovana, jaký asi míval jako chlapec, nebylo to už oné ostré, rychlé brebentění Londýňana.“ (ČS, s. 70)

Tento kontrast lze vztáhnout i k Aslanově zahradě. Ta sice v primárním významu slouží jako místo zkoušky – podobně jako v Bibli –, ale je to zároveň i definitní kontrast k městskému životu:

Jak by jeden očekával vzhledem k Lewisově kritice městského života, nacházíme zahradu spíše než město (podobně jako ve Zjevení) jako ultimátní lokaci. Zde král František a královna Helena získávají role Adama a Evy. Zahrada je mikrokosmem, který implikuje celek.⁸⁴

Venkov se v *Letopisech Narnie* pojí s Narnií – s její přírodou, mořem, horami. Pro Lewise totiž příroda představuje druhou nejpodstatnější věc; hned po jejím stvořiteli.⁸⁵

81 Propp, s. 180.

82 Tamtéž, s. 203.

83 Tamtéž, s. 203.

84 Kort, s. 246, přel. A. A.

85 Duriez 2005, s. 44, přel. A. A.

Téma přírody je jak v *Čarodějově synovci*, tak i dalších dílech doprovázeno motivy zvířat, stromů, dokonce i ingrediencemi jídel.⁸⁶

2.1.5 Transformace v anděla

V křesťanské literatuře existuje zmínka o proměně člověka do anděla. Jedná se o Henocha (taktéž Enocha), který se po smrti stal archandělem Metatronem. Podobnou proměnou si prochází i drožkářův kuň Jahoda. Nejenže mu Aslan změnil jméno na „Perut“ (ČS, s. 73), ale zároveň Jahoda získal „větší než křídla andělů na kostelních oknech.“ (ČS, s. 73).

Henoch si uvědomoval všechny úrovně bytí,⁸⁷ což připomíná Jahodovu existenci jako nemluvícího koně – běžného zvířete v našem světě –, který najednou získává schopnost myslet a mluvit v Narnii. Od ostatních mluvících zvířat se liší svou zkušeností – žil nějakou dobu v jiném světě na rozdíl od nich. Není proto divu, že z něj Aslan učinil okřídleného koně a změnil mu jméno podobně, jako Bůh dal Henochovi jméno Metatron a učinil z něj archanděla.⁸⁸ Jahodova proměna v Perutě se zároveň stává o něco důležitější, když se vezme v potaz, že děti pro jablko cestují do zahrady. V *Čarodějově synovci* to není řečeno explicitně, ale když se porovná popis zahrady v *Čarodějově synovci* s popisem zahrady v *Poslední bitvě* (kam se hrdinové dostali až po své smrti), totožnost je očividná.

Poznávacím znakem zahrady je zlatá brána: „Celý vrchol kopce byl obehnaný vysokou zdí ze zelených drnů. [...] Když došli nahoru, museli obejít zeď kolem dokola, než našli bránu – vysokou zlatou bránu, pevně zamčenou a obrácenou k východu. [...] Na první pohled bylo vidět, že to místo patří někomu jinému a je velice soukromé.“ (ČS, s. 79) Dále v *Poslední bitvě*: „Teprve když se dostali až na samý vrchol, zpomalili. To proto, že se ocitli před vysokou zlatou bránou.“ (PB, s. 672) V *Poslední bitvě* bránu hrdinům otevírá Rípčip, který v *Plavbě Jitřního poutníka* představoval duchovní život.⁸⁹ V zahradě se protagonisté setkávají se svými přáteli, kteří se objevovali napříč *Letopisy*, ale především vidí: „U paty stromu stály dva trůny a na nich seděli král a královna tak vznešení a krásní, že se jim všichni poklonili. A správně udělali, protože to byli král František a královna Helena, z nichž pocházejí nejstarší králové Narnie a Archenlandu. Tirian se cítil asi tak, jako vy byste se cítili, kdybyste mohli předstoupit před Adama a Evu v celé jejich slávě.“ (PB, s. 674).

Pokud se hrdinové v *Poslední bitvě* mohou do Ráje dostat až po své smrti, znamená to, že Digory a Polly potřebují podobně Dantemu v *Božské komedii* svého průvodce. Pro ně byl vybrán Pertuť, který se stal andělem – bytostí, která má přístup nejen na zem, ale i do Ráje.

⁸⁶ Duriez 2005, s. 45, přel. A. A.

⁸⁷ Halevi, s. 131.

⁸⁸ Halevi, s. 132.

⁸⁹ Ward, s. 12, přel. A. A.

2.1.6 Astronomie

Ačkoli to na první čtení nemusí být patrné, astronomie v *Letopisech* také hraje svojí roli.⁹⁰ Ward dokonce tvrdí, že „Lewis používá astrologické planety jako spirituální symboly.“⁹¹ V *Čarodějově synovci* astronomie souvisí s Charnem, kde je „slunce unavené dlouhou poutí po tomto světě“ (ČS, s. 35).

Letopisy jako takové byly inspirovány středověkem a renesancí, především šestnáctým stoletím,⁹² proto je „narnijské nebe modelováno podle vzoru středověkého s žijícími hvězdami a světem, který byl běžně vnímán jako plochý...“⁹³

Důležitost astronomie spočívá i ve faktu, že Dante Alighieri byl Lewisovým oblíbeným básníkem,⁹⁴ díky kterému „byl Lewis uchvácen Ptolemaiovým kosmem [tj. geocentrismem].“⁹⁵ Dante totiž ve své tvorbě využíval kromě široké škály křesťanských, antických či pohanských motivů i motivy astronomické (*Očistec*, 1. zpěv).

Lewisův příklon k astronomii zároveň zdánlivě připomíná úvod v *Problému bolesti*.⁹⁶

2.2 Pád

K Pádu (nebo tomu, co bychom Pádem mohli nazvat) se Lewis v *Čarodějově synovci* vrací několikrát – v první případě je to Pollyino dotknutí se prstenů, které ji přemístí do prostoru mezi světy; ve druhém Digoryho zazvonění na zvonek v Charnu spojené s Aslanovou reakcí a v posledním Jadisino „svádění“ Digoryho v Aslanově zahradě.

V běžném životě rozumíme Pádem vyhnání Adama a Evy z Ráje; Evino poddání se hadovým řečem a snědení jablka ze Stromu Dobra a Zla. V *Problému bolesti* Lewis nabízí vlastní pohled na problematiku Pádu, kterou vnímá jako učení:

Podle tohoto učení vzbuzuje nyní člověk v Bohu odpor a nedokáže nalézt své pravé místo ve vesmíru ne proto, že jej Bůh takového stvořil, ale proto, že takovou bytost utvořil člověk sám ze sebe tím, že zneužil svou svobodnou vůli. Toto je podle mého mínění jediné poslání zmíněného učení. Existuje proto, aby nás chránilo před dvěma mimokřesťanskými teoriemi, které hovoří o vzniku zla: monismem, podle něhož sám Bůh, který je ‚mimo dobro a zlo‘, vytváří zcela nestranně to, co označujeme těmito dvěma názvy, a dualismem, podle něž je Bůh tvůrcem dobra, zatímco jakási stejně mocná a nezávislá síla působí zlo. V rozporu s těmito dvěma

90 Michael Ward ve své knize *Planet Narnia* přirovnal jednotlivé díly *Letopisů* ke konkrétním planetám (v *Čarodějově synovci* např. odhalil Venuši).

91 Duriez 2005, s. 88, přel. A. A.

92 Tamtéž, s. 28, přel. A. A.

93 Tamtéž, s. 88, přel. A. A.

94 Ward, s. 41, přel. A. A.

95 Tamtéž, s. 41, přel. A. A.

96 Lewis 2013, s. 11.

pohledy křesťanství tvrdí, že Bůh je dobrý, že všechny bytosti a věci jím vytvořené byly dobré a On je vytvořil proto, aby byly dobré; že však jedna z dobrých věcí, které vytvořil, totiž svobodná vůle bytostí obdařených rozumem, už ve své podstatě obsahovala možnost zla; a že tvorové, které této možnosti využili, se stali zlými.⁹⁷

Odstavec lze ve zkratce interpretovat jako připomínku, že Bůh neexistuje odděleně mimo to, co označujeme jako dobro a zlo, a že není ani absolutně dobrý. V *K jádru křesťanství* je pak dále podán „návod“ na to, jak k Bohu přistupovat a Lewis volí cestu skrze Zákon lidské přirozenosti či Morální zákon: „Zjistíte více o Bohu z Morálního zákona než z vesmíru obecně, stejně jako zjistíte víc o člověku, když budete poslouchat jeho konverzaci, než když se podíváte na dům, který postavil.“⁹⁸ Ve zkratce Morální zákon nám nedává žádný důvod si myslet, že je Bůh „dobrý“ ve smyslu, že je něžný nebo soucitný.⁹⁹ Morálka nás mnohdy nutí dělat nebezpečné věci: Digory nevěděl, kam se dostane po tom, co se dotkne prstene. Mohlo mu hrozit nebezpečí a přeci jen se vydal zachránit Polly, protože takhle to diktoval Morální zákon.

Pokud je tedy biblický Pád učením, nabízí se otázka, co představuje v současnosti. V *Problému bolesti* Lewis píše, že Pád je moment, kdy volíme sebe místo Boha:

Od okamžiku, kdy si bytost uvědomí: toto je Bůh a toto jsem já, je vystavena strašlivé nutnosti volby: středem všeho je Bůh, nebo jsem středem všeho já. Tohoto hříchu se denně dopouštějí děti [...] Je to pád, k němuž dochází v každém jednotlivém životě a který se děje každého dne, základní hřích, který je v pozadí všech ostatních hříchů: právě v tomto okamžiku se jej vy a já buď dopouštíme, nebo se jej chystáme dopustit, případně litujeme toho, že jsme se jej dopustili. Když se ráno probudíme, snažíme se položit nový den Bohu k nohám, ale ještě než se stačíme oholit, stává se tento den *naším* dnem a Boží podíl v něm pocítujeme jako daň, kterou musíme zaplatit z „vlastní kapsy“ a odečíst z času, který, jak se domníváme, měl patřit „jen a jen nám“.¹⁰⁰

Jinými slovy jsme odmítli pravé postavení, které přísluší stvořené bytosti a začali jsme považovat své duše za svůj majetek, čímž jsme se dopustili hříchu, který lze chápat jako Pád.¹⁰¹ Nyní se zaměříme na jednotlivé epizody spojené s Pádem.

Duriez srovnává s „pádem lidských bytostí“¹⁰² moment, kdy Digory zazvoní na zvonek v Charnu a tím pádem probudí Jadis. I sám Lewis píše: „Pro to, co udělal pak, asi není jiná omluva, než že toho všeho později velmi litoval. A mnoho dalších lidí s ním.“ (ČS, s. 31) Pozorného čtenáře ovšem napadne si položit otázku, proč Duriez nenazval Pádem chvíli, kdy se Polly nechává „svést“ strýcem Adrewem, aby se dotkla jednoho z prstenů, což přivede k jejímu zmizení (ČS, s. 13–14) a následnému Digoryho rozhodnutí ji zachránit. Opravdu to zdánlivě připomíná situaci svedení

97 Lewis 2013, s. 69.

98 Lewis 1960, s. 23, přel. A. A.

99 Tamtéž, s. 23, přel. A. A.

100 Lewis 2013, s. 75.

101 Tamtéž, s. 79–80.

102 Duriez 2016, s. 219.

v Ráji. Nepřipadá v úvahu ani argument, že Polly a Digorymu nebylo vyšší autoritou řečeno, že mají zakázáno se prstenů dotýkat, zatímco v Bibli zákaz zazněl (G 3, 3). Ostatně v případě se zvonkem v Charnu byl element „svádění“ taktéž přítomen a to v básni:

*Ty odvážný, kdo přišels k nám,
své nebezpečí zvol si sám:
Bud' paličkou zvon rozehrej,
nebo se k zešílení ptej,
co by se asi stalo dál,
kdybys to býval udělal. (ČS, s. 30)*

Rozdíl se musí tudíž hledat jinde, konkrétně v samotných postavách.

Digory byl po přečtení básně poháněn svou zvědavostí, která je líčena jako negativní charakteristika, jelikož ho ihned ztotožnila s jeho strýcem. Ten v příběhu nevystupuje zrovna jako příklad morálky vzhledem k tomu, že nechal děti poslat neznámo kam za pomocí svých prstenů.

Digory říká: „V tom je ta magie, chápej. Už teď cítím, jak to na mě působí.“ (ČS, s. 31), čímž se ztotožňuje se svým strýcem-čarodějem, protože on, jako jeho synovec, tudíž také může cítit magii, i když později při rozhovoru s Aslanem přiznává, že si to všechno namlouval (ČS, s. 69).

Polly na to reaguje: „Já necítím nic,“ odsekla podrážděně [...]. „A jsem přesvědčená, že ty taky ne. Jenom si to vymýšlíš.“ (ČS, s. 31) Nabízí se otázka, proč by jí čtenář měl věřit, především když vezme v úvahu, že před tím „podlehla“ řečem strýčka Andrewa. Polly má totiž oproti Digorymu „silnější morální charakter.“¹⁰³ On sám není morálně natolik silný, jelikož má o sebe přílišné starosti,¹⁰⁴ proto volí přetvářku za dospělého, kterého zná – vlastního strýce – a říká: „Jak to ty můžeš vědět,“ vztekal se [...]. „To je tím, že jsi holka. [...]“ (ČS, s. 31), což jsou slova, která připomínají řeč strýčka Andrewa („...tohle pravidlo platí pro malé kluky a holky, pro sluhy, ženy a vůbec pro obyčejné lidi...“ [ČS, s. 16]). Dokonce i Polly nakonec říká: „Teď vypadáš přesně jako tvůj strýček.“ (ČS, s. 31)

Na tuto situaci lze aplikovat konstatování Hoška: „Lewis nespatřuje podstatu Pádu ve vynoření se reflektujícího já. Pád je pro něj primárně vzpourou, resp. úsilím o autonomii.“¹⁰⁵ A co jiného bylo zazvonění na zvonek než vzpourou, především vzpourou proti své vlastní osobě (Digory se více podobal svému strýčkovi) a i zmíněným úsilím o autonomii (vzpíral se Polly, dokonce ji zabránil vzít do rukou prsten, jen aby mohl zazvonit na zvonek). Když potom tyto znalosti vztáhneme vůči Morálnímu zákonu, Digory se proti němu opravdu zpronevřuje, zatímco Polly zákon poslouchá: chce kamarádovi pomoci, varuje ho, snaží se ho za pomocí prstenu zachránit. Digory nedbá na její

103 Kort, s. 239, přel. A. A.

104 Tamtéž, s. 239, přel. A. A.

105 Hošek 2004, s. 37.

varování a nejedná za sebe, jelikož na sebe přijímá strýčkovu podobu, který, jak bylo zmíněno, není zrovna morálně obdivuhodnou postavou. Toto Digoryho rozhodnutí lze celkem snadno vysvětlit Lewisovými vlastními slovy:

Když člověk dělá morální rozhodnutí, jsou zahrnuty dvě věci. První je proces výběru. Další jsou různé pocity, impulzy atd., které jsou prvotním materiálem jeho rozhodnutí. Tento prvotní materiál může být dvojího druhu. Buď je to něco, co nazýváme normálním: může sestávat z pocitů, které jsou vlastní všem lidem. Nebo mohou sestávat z ne úplně běžných pocitů způsobených věcmi, které se pokazili v jeho podvědomí.¹⁰⁶

Jak bylo zmíněno výše, Digory od začátku není silnou morální postavou a to je ono narušení, které ovlivňuje jeho rozhodnutí, jehož důsledky se objevují ihned po stvoření Narnie.

Aslan si je vědom zla v podobě Jadis a říká: „Z tohoto Zla vzejde zlé, ale je to ještě daleko a já se postarám, aby to nejhorší dopadlo na mou hlavu. [...] A protože Adamovo plémě škodu napáchalo, Adamovo plémě ji také musí pomoci napravit...“ (ČS, s. 69) Toto předpovídání budoucnosti připomíná konverzaci Boha a Ježíše, konkrétně kde „Syn Boží sám se nabízí jako výkupné za člověka“¹⁰⁷ nebo kde Bůh říká, že „milost nemožno člověku poskytnouti bez uspokojení spravedlnosti božské.“¹⁰⁸

Zde je nutné zmínit, že Aslan v podstatě sám přiznává, že Pád způsobil Digory, ne Polly, jinak by neřekl: „Adamovo plémě škodu napáchalo.“ Řekl by „Evin.“ V podstatě se vracíme k tomu, že Digory zazvonil na zvonek a probudil zlo. Tím, že se Polly dotkla prstenů žádné zlo neprobudila. I v *Problému bolesti* se dokonce objevuje: „Církevní otcové mohou někdy prohlašovat, že jsme trestáni za Adamův hřích...“¹⁰⁹ Znovu „Adamův“, ne „Evin.“

V reakci na svá slova korunuje Aslan drožkáře Františka a jeho ženu Helenu na první panovníky Narnie. Pokud by Aslan opravu chtěl „Adamovo plémě“ potrestat, dávalo by smysl, aby Digoryho poslal chytat Jadis a aby zbytek lidí vrátil zpátky na Zem. Jenže Digoryho trestem je nemožnost se dostat do Narnie (tedy až po smrti v *Poslední bitvě*). Pro Františka a Helenu se pobyt v Narnii spíše stává pobytem v Ráji. Ani jeden z nich neměl rád Londýn, preferovali venkov („Kdyby tu byla moje žena, tak myslím, že by se nám ani jednomu zpátky do Londýna nechtělo. My jsme oba vlastně spíš venkovani.“ [ČS, s. 69]) a sám drožkář je „nejvíce morálně obdivuhodný.“¹¹⁰ I sám Aslan říká: „Dlouho tě znám. Znáš mě také?“ (ČS, s. 69)

Aslan má na rozdíl od biblického Boha tu výhodu, že místo dospělých s dětskou naivitou¹¹¹ zhřešily děti a v „Ráji“ tak tím pádem mohou zůstat dospělí, kteří se řídí Morálním zákonem.

106 Lewis 1960, s. 70, přel. A. A.

107 Milton, s. 8.

108 Tamtéž, s. 8.

109 Lewis 2013, s. 70.

110 Kort, s. 240, přel. A. A.

111 Lewis 2013, s. 79.

Nejenom to: tito dospělí mají stejnou úlohu, jako kdysi Adam a Eva. Aslan totiž říká: „Budete vládnout všem těmto tvorům, dáte jim jména a budete mezi nimi udržovat spravedlnost. Až povstanou nepřátelé, ochráníte je před nimi. A nepřátelé povstanou, protože v tomto světě se skrývá zlá čarodějnice.“ (ČS, s. 70)

Začátek jeho výroku nejenže připomíná verš z Bible (Gn 1, 28), ale i rozhovor Rafaela a Adama v osmé knize *Ztraceného ráje*. Konkrétně se jedná o verše, kde Bůh říká Adamovi, že mu vše patří a že má pojmenovat jednotlivá zvířata:

„Nejen zde
tu oblast krás, leč všecku tobě zem
i tvému rodu dávám; buďtež jí
i všemu pány, co z ní živo jest,
co v moři, vzduchu – ryba, zvěř, či pták.
Na odznak toho shlédni ptactvo vše
i zvěř dle odrůd jich; by od tebe
jmen došli a slib vzdali v poddanství
ti nízkém, vedu je...“¹¹²

Konec Aslanova výroku pak už zdánlivě připomíná Michaelovo odhalení budoucnosti Adamovi ve dvanácté knize *Ztraceného ráje*, které neznělo přívětivě. Pár slov Aslan našel i pro náš svět a ani v tomto případě jeho prognóza nebyla nejoptimističtější:

„Ale tak špatní jako tamten svět nejsme, že ne, Aslane?“
„Ještě ne, dcero Evina,“ řekl. „Ještě ne. Ale stále víc se mu podobáte. Není jisté, že někdo zlý z vašeho plemene neobjeví tak děsivé tajemství, jako bylo Osudné slovo, a nezničí jím všechno živé. A brzo, velice brzo, ještě než z vás budou starý muž a stará žena, budou velkým národům ve vašem světě vládnout tyrani, kterým na radosti, spravedlnosti a milosti nebude záležet o nic víc než královně Jadis. Necht' se váš svět má na pozoru. To bylo varování...“ (ČS, s. 88)

Tento krátký výrok připomíná i Dantovo putování Peklem, kde mu některé mučené duše vyprávějí o tom, co čeká Florencii v následujících letech. Jak Dante, tak i Lewis se přiklonili k tomu, že z přítomnosti, kterou už poznali, udělali budoucnost předpovídanou nadpřirozenými bytostmi.

Korunovaci Františka a Heleny vysvětluje Philip Van der Elst následovně:

Rozdíl mezi křesťanskou představou moci a autority a Satanovou a padlou lidskou náturou je explicitně prezentován v *Čarodějově synovci* v části, kde Aslan ustanovuje londýnského drožkáře prvním narnijským králem. Nejenže nám to slouží připomínkou toho, že Bůh nerespektuje persony; že vybírá a odměňuje Svě sluhu

112 Milton, s. 240.

na bázi jejich charakteru a ne na bázi jejich sociálního postavení, ale zároveň tím zdůrazňuje ideu, že vládci jsou opatrovníci a správci pověřeni Bohem zodpovědností za ochranu práv a svobod svých občanů.¹¹³

Panování není za odměnu, ale taktéž to pro Františka a Helenu není za trest, protože oni nebudou mít na starosti Jadis, zvláště když Aslan vyjádří přání „vysadit v Narnii strom, ke kterému se [Jadis] neodvážá přiblížit a který bude Narnii před ní chránit po stovky let...“ (ČS, s. 72) Jinými slovy: došlo ke stvoření země, která podle Božích slov patří člověku (muži a ženě), kteří mají jednotlivá zvířata pojmenovat a kde bude růst strom jako ochrana před zlem. V jistém smyslu je tento popis velmi podobný Genesis, pochopitelně s rozdílem významu stromu – v Genesis šlo o Strom Poznání a zde jde o jakousi magickou bariéru. Jinak je ovšem daná situace hodně podobná tomu, co by se dalo nazvat Rájem, což nás vrací zpátky k myšlence, že Pád způsobilo dítě, ale Ráj si užijí dospělí – stanou se dokonalou dvojicí, která se o Ráj postará (tak, jak se o něj nedokázali postarat Adam a Eva, protože padli) a zapečetí tak tradici, která hlásá, že jen synové Adama a dcery Eviny mohou vládnout Narnii. Zároveň by se dalo tvrdit, že hřích, který způsobil jedinec, se nevztahuje na celou společnost. V první řadě se k tomu vyjadřuje i Lewis: „... nemyslím si, že učení o Pádu člověka lze využít k tomu, abychom ukázali, že je ‚spravedlivé‘ ve smyslu spravedlnosti trestající a odměňující trestat jednotlivce za chyby jejich vzdálených předků.“¹¹⁴ Dále i teologové dochází k názoru, že někdejší kolektivní odpovědnost začíná ustupovat individuální odpovědnosti,¹¹⁵ protože „společnou vinu [...] nemůžeme prožívat a zcela jistě neprožíváme tak silně jako vinu osobní.“¹¹⁶

Od korunovace plynule přejdeme k Aslanově nařízení, aby se děti (zvláště Digory, aby napravil škodu, kterou způsobil [ČS, s. 72]) vydaly do zahrady a přinesly mu jablko. Mohla by se ozvat otázka, proč to Aslan neudělá sám, když je v podstatě všemohoucí, a proč o to žádá dítě. V tomto případě se nabízí dvě odpovědi a obě jsou obsažené v *Problému bolesti*.

První obecně souvisí s pojetím Boží zkoušky – pokud je Aslan vševědoucí, logicky bude vědět, že mu Digory jablko přinese. Pointou ovšem je, že i sám Digory se musí přesvědčit o své schopnosti obstát ve zkoušce.¹¹⁷

Druhá odpověď je provázána s naší potřebou být potřebnými: „Jestliže se On, který sám v sobě nic nepostrádá, rozhodne, že nás bude potřebovat, je tomu tak proto, že my sami potřebujeme, aby nás někdo potřeboval.“¹¹⁸ Aslan takovým způsobem dává Digorymu možnost napravit svou chybu. „Dopustíte-li se hříchu, nejen že musíte, pokud je to možné, odstranit pokušení, ale musíte se

113 Elst, s. 98, přel. A. A.

114 Lewis 2013, s. 70.

115 „Amasjáš – král judský 14, 1–7“, s. 257.

116 Lewis 2013, s. 60.

117 Lewis 2013, s. 101.

118 Tamtéž, s. 50.

rovněž v mysli obrátit a toho hříchu litovat,¹¹⁹ což se potvrzuje tím, že je Digory ochoten se vydat na cestu.

Když Digory, Polly a Peruť (Jahoda) dorazí k zahradě, vidí slova napsaná nad branou: „*Vejdí zlatou bránou, či venku zůstaň stát / Pouze pro jiné smíš plody natrhat / Neboť ti, kdo loupi, přes zed' šplhají / Najdou svoji touhu, najdou zoufalství*“ (ČS, s. 79). Verš „pro jiné smíš plody natrhat“ zdánlivě odkazuje k Evě, která plod utrhla pro sebe, a další verš odkazuje k Luciferovi (i k Jadis, která stěnu do zahrady přelezla a s chutí se do jablek pustila [ČS, s. 80]), který se do Ráje dostal přes zed'.¹²⁰

V momentě, kdy Digory trhá stříbrné jablko, přichází zkouška – těžší než odolávání zazvonění na zvonek:

Došel rovnou ke stromu, utrl jedno jablko, a než ho vsunul do kapsy, důkladně si ho prohlédl a čichl si k němu. Kéž by to býval neudělal. Zmocnil se ho strašný hlad a žízeň a neodolatelná touha to ovoce ochutnat. Rychle ho zastrčil do kapsy. Jenže jablek tu byla ještě spousta. Co tak hrozného by se stalo, kdyby jedno snědl? „Konečně,“ uvažoval, „ten nápis na bráně třeba není přímo rozkaz, třeba je to jen rada, a kdo stojí o rady?“ A jestli to rozkaz je, třeba by ho ani neporušil, kdyby si jedno dal. Už přece uposlechl té části o trhání „pro jiné“. Jak tak o tom všem přemýšlel, podíval se náhodou na vrcholek stromu. Tam, na jedné větvi nad jeho hlavou, hřadoval nádherný pták. [...] (ČS, s. 79–80)

Když Digory stál před rozhodnutím zazvonit na zvonek, poháněla ho pouze zvědavost. V tomto případě se „zkouška“ ztížila, jelikož se zapojily fyziologické potřeby jako hlad a žízeň. Zároveň se ovšem v tomto případě objevilo varovné znamení v podobně sledujícího ptáka.

V dalším odstavci vypravěč přímo promlouvá ke čtenáři:

„Z toho je vidět,“ řekl Digory později [...], „že na takových kouzelných místech si člověk musí pořád dávat pozor. Nikdy nevíte, kdo vás sleduje.“ Ale já myslím, že by Digory nebyl vzal jablko tak jako tak. Tehdy totiž chlapcům mnohem víc než teď vtloukali do hlavy Boží příkázání, mezi nimi i Nepokradeš. Ale jisté to samozřejmě není. (ČS, s. 80)

A čtenáře rovnou moralizuje, čímž ještě více přibližuje narnijský příběh křesťanskému.

Následuje část, kde Jadis začíná svádět Digoryho stejně, jako had sváděl Evu (G 3, 1–6):

„... To ani nechutnáš? Prost'áčku jeden! Víš, co je to za ovoce? [...] Je to jablko mládí, jablko života. Já to vím, protože jsem ho ochutnala a už teď na sobě cítím tak velkou proměnu, že jsem si jistá, že nikdy nezestárnu ani nezemřu. Sněž ho, chlapče, a ty a já budeme žít navěky jako král a královna celého tohoto světa, nebo i tvého světa, jestli se rozhodneme tam vrátit.“ (ČS, s. 80)

119 Tamtéž, s. 115.

120 Milton, s. 114.

„Jablko mládí, jablko života“ je přímým odkazem na Strom Poznání. Jadisino prohlášení o tom, že cítí velkou proměnu připomíná hada ve *Ztraceném ráji*, který říká Evě, že po ochutnání plodu ze Stromu poznání získal lidský rozum¹²¹ a začíná tak vybízet Evu, aby i ona snědla plod a stala se tak bohyní.¹²² Jenže Jadis neuspěla – Digory prohlašuje, že „radši bude žít tak dlouho jako všichni a pak umře a půjde do nebe.“ (ČS, s. 81) – a zmiňuje jeho matku, čímž naznačuje, že je důležitější jí pomoci než sloužit Aslanovi a čímž zároveň vnáší určitou míru pravdy do svého klamu.¹²³ Digory tak začíná pochybovat. Jenže ve chvíli, kdy zmíní, že sebou nemusí brát Polly, Digory procítá:

A tady čarodějnice udělala osudnou chybu. Digory samozřejmě věděl, že se Polly může pomocí vlastního prstenu dostat zpátky právě tak snadno jako on. Jenže čarodějnice to zjevně nevěděla. A po hanebném návrhu, aby tu Polly nechal, mu náhle i všechno ostatní, co čarodějnice vykládala, připadalo falešné a prázdné. (ČS, s. 81)

Je tu v podstatě vytvořena paralela k momentu, kdy se Polly dotkla prstenů a kdy ji Digory neposlechl u zvonku v Charnu. V prvním případě se ji Digory vydal zachraňovat, ve druhém se nehledě na její přemlouvání poddal svému pokušení (zvědavosti). Zde se pokušení už poddat odmítl a zároveň se v něm ozval Morální zákon. A jak řekl Aslan, dobře udělal (ČS, s. 83).

2.2.1 Jadis

Jadis (z fr. „v časech minulých“, „kdysi“) se stala poslední královnou v Charnu, která ho přivedla ke zkáze. V Narnii se stala absolutním zlem, Aslanovým protipólem. Narnijský lid ji znal především jako Bílou čarodějnici (LČS, s. 100), jelikož v Narnii způsobila věčnou zimu a nechávala lid bez Vánoc (LČS, s. 100). Ve *Lvu, čarodějnici a skříní* ji Aslan zabil a tím nastala zlatá léta Narnie pod vládou sourozenců Pevensiových.

S jejím popisem se čtenář poprvé setkává v momentě, kdy ještě nebyla probuzena kouzelným zvonkem: „Byla to žena, oblečená ještě přepychověji než ostatní. Byla velmi urostlá, hrdá a krásná, že to až bralo dech. O mnoho let později, když Digory zestárl, tvrdil, že už nikdy za celý svůj život tak krásnou ženu nespátril.“ (ČS, s. 30) Podobně jako Jadis, i Lucifer byl kdysi nejkrásnějším andělem (Ez 28, 12–15). Kromě krásy je spojuje jejich schopnost vytvářet iluze a klamat, což je spojeno se Satanovou schopností zjevovat se jako anděl světla.¹²⁴ Lewis měl ovšem specifický postoj ke krásě, který Hošek vysvětluje v souvislosti s Platónovým podobenstvím o jeskyni:

121 Milton, s. 271.

122 Tamtéž, s. 275.

123 Kort, s. 239, přel. A. A.

124 Duriez 2005, s. 38, přel. A. A. I ve *Ztraceném ráji* Johna Miltona se ve třetí knize Lucifer zjevuje před Urielem v podobě Cheruba (Milton, s. 102).

„Setkání s krásou v člověku probouzí zvláštní směs touhy, stesku a radosti. Pomíjivá krása se totiž stává stopou a znamením krásy nepomíjivé, krása světa vezdejšího odkazuje ke kráse pravého světa ‚vně jeskyně‘.“¹²⁵ Z křesťanského hlediska lze toto stanovisko argumentovat tím, že Lucifer dříve patřil do světa „vně jeskyně“; do světa ideálů. Stejně tak tam patřila i Jadis. Ve *Lvu, čarodějnicí a skříní* k něčemu podobnému referuje, když mluví o Císařově magii (Císař za mořem je Aslanovým otcem a nachází se v Aslanově zemi; jinými slovy je to Bůh) v souvislosti s tím, že jí náleží každý zrádce a může ho zabít (LČS, s. 152). Není to jen nepsaný zákon – toto právo je natolik závažné, že ho má Císař za mořem vytesané na žezlu (LČS, s. 152). Při stvoření se už tudíž počítalo s tím, že Jadis bude „Císařovým katem“ (LČS, s. 152).

Pokud bychom měli hledat potvrzení v *Čarodějově synovci*, jedná se o chvíli, kdy Aslan zpívá a Jadis jeho zpěvu rozumí: „Jen čarodějnice se tvářila, jako kdyby té hudbě rozuměla mnohem líp než kdokoli z nich. [...] Jakmile ta píseň začala, cítila, že všude kolem je plno magie, ale jiné a silnější než ta její. Nenáviděla ji.“ (ČS, s. 53) Magie patří Císařovi za mořem („Ty znáš tu magii, kterou Císař vložil do Narnie na samém jejím počátku.“ [LČS, s. 152]), z čehož lze usuzovat, že Jadis je v podstatě protikladem nejen k Aslanovi, ale i k Císaři. Její nenávisť vůči mocnější bytosti zároveň naznačuje závist nebo také i pýchu, která je vždycky spojována s Luciferem. V *K jádru křesťanství* je pýcha popsána jako největší hřích a Lewis to argumentuje následovně: „... Pýcha je zásadně soupeřivá – je soupeřivá ve své podstatě –, zatímco ostatní neřesti jsou soupeřivé, když se to tak řekne, náhodou. Pýcha si neužívá to, že něco vlastní; užívá si to jen tehdy, když toho má víc než někdo jiný.“¹²⁶

Podobně jako Císař a Aslan, i ona náležela do světa ideálů, ale její krása, která by se do určité míry dala nazvat zdánlivou, klesá s jejími skutky a chováním („... položila mu královna ruku na rameno; byla to bílá, krásná ruka, ale Digory cítil, že je také silná jako kleště.“ [ČS, s. 33]; „Ale přesto, jak později poznamenala Polly, si [obličej Jadis a strýce Andrewa] byly v něčem podobné, jejich výrazy měly cosi společného. Vypadají tak všichni zlí čarodějové...“ [ČS, s. 40]). Pro porovnání – Aslan nikde není s nikým srovnáván, protože stvoření ze světa ideálů zkrátka s nikým a s ničím srovnat nejde.

Jadis má s Luciferem společného víc než pouze krásu a vyloučení ze světa ideálů.

Když se Digory ptá Aslana na to, co bude s Jadis v souvislosti se snědeným jablkem, dostává se mu odpovědi:

Věci vždycky pracují tak, jak je to v jejich přirozenosti. Získala to, po čem toužila, má neúnavnou sílu a před sebou nekonečné dny jako bohyně. Se zlým srdcem jsou ale dlouhé dny jen neustálým utrpením a ona už to začíná poznávat. Všichni dostanou, co chtějí; ne vždycky se jim to však líbí. (ČS, s. 86)

125 Hošek 2014, s. 38.

126 Lewis 1960, s. 95, přel. A. A.

Jinými (Luciferovými) slovy: „Kam hnu se, peklo jest; jsem peklem sám; / a v hloubi nejnižší zas nižší hloub, / mne shltit hrozíc, zeje široce, / žeť peklo se, jež snáším, nebem zdá.“¹²⁷ Její vlastní peklo se stalo jejím rájem, jinak by nechtěla být tak krutou panovnicí Narnie, jakou se stala ve *Lvu, čarodějnici a skříni*.

2.2.2 Strýc Andrew

Po seznámení se s protagonisty příběhu následuje poznání strýce Andrewa – onoho *čaroděje*, který stvořil prsteny pro cestování mezi světy. Ostatně právě tím, že stvořil prsteny a zbaběle poslal děti na cestu do neznáma, aniž by sám věděl, kde se ocitnou, zasáhl do chodu světů, což mělo za následek příchod zla do Narnie.

Již z jeho vyjadřování je jasné, že se nejedná o postavu s vysokou morálkou, především když ho Digory konfrontuje ohledně Pollyného zmizení:

„Ale to bylo od vás pěkně podlé,“ skočil mu do řeči Digory.

„Podlé?“ opakoval udiveně strýc Andrew. „Aha, rozumím, ty si myslíš, že malí chlapci mají sliby dodržovat. To je pravda a je moc dobře, že tě to naučili. Jenže pochop, tohle pravidlo platí pro malé kluky a holky, pro sluhy, ženy a vůbec pro obyčejné lidi, ale těžko můžeš chtít, aby se jim řídili i učenci a velcí myslitelé a mudrci. Ne, Digory. Pro lidi jako já, pro zasvěcence tajné moudrosti, neplatí vžitá pravidla. Stejně tak nám nejsou dopřány běžné radosti. Náš osud, chlapče, je vznešený a osamělý.“ (ČS, s. 16)

V monologu strýce Andrewa lze zároveň spatřovat podobnost s Jadis. Od chvíle, kdy k němu děti vešly, ví, že je bude moct zneužít a to ho právě spojuje s Bílou čarodějnici – věci nebo lidi ho zajímají pouze do té míry, dokud pro něj znamenají nějakou výhodu.¹²⁸ Digory si to uvědomí ve chvíli, kdy Polly zmizí a neváhá to strýci ihned vyčíst:

„Kdybyste měl v těle alespoň kouska cti a toho všeho, o čem tady mluvíte, šel byste tam sám. Já ale moc dobře vím, že to neuděláte. Nedá se nic dělat, budu tam muset já. Vy jste ale mizera! Možná jste si to přesně takhle od začátku plánoval. Polly se tam dostane, aniž cokoli tuší, a mně potom nezbude nic jiného, než se vydat za ní.“ (ČS, s. 18)

Klíčovými jsou zde slova: „Možná jste si to přesně takhle od začátku plánoval.“ Samozřejmě má pravdu. Digory zde prezentuje podstatnou schopnost, kterou Lewis uděloval dětem obecně: „Děti jsou více intuitivní, což, jak se zdá, byl pro Lewise cenný rys, který se dal s největší pravděpodobností najít více v dětech, nežli v dospělých, kteří mohou propadnout zvyku potlačovat

¹²⁷ Milton, s. 110.

¹²⁸ Kort, s. 238, přel. A. A.

jejich intuici v souvislosti s jejich morálními principy.¹²⁹ Proto se děti v *Letopisech* relativně rychle mění – na bázi intuice (a slov Aslana) „se učí morálce podobně tomu, jako se učí nový jazyk.“¹³⁰

Strýc Andrew se od Jadis liší možná tak v jediném bodě: „jeho chuť prozkoumávat je motivována pýchou a touhou po uznání,¹³¹ což ještě více vynikne při porovnání s myšákem Rípčipem v *Plavbě Jitřního poutníka*, který toužil po dobrodružství kvůli samotnému dobrodružství (PJP, s. 448). Jadis nepotřebuje uznání ostatních a její pýcha ji nemotivuje nic prozkoumávat. Chce jen vládnout; podřídit si celou Narnii.

Další charakteristická situace se naskytne, když Aslan svým zpěvem utváří Narnii a strýc Andrew se mezi tím „snažil věřit, že neslyší nic než řvaní. Jenže když se snažíte dělat se hloupějšími, než jste, má to jeden háček: často se vám to povede.“ (ČS, s. 64–65). Připomíná to obecně i přístup k Bohu, kdy člověk, který zří zázrak (něco nelogického) místo toho, aby uznal, že se jedná o zázrak, se začne přemlouvat a tvrdit, že „to není možné“. V tomto případě hloupost strýce Andrewa vede k neschopnosti uznat Aslanovu moc a jeho bytost jako takovou. Andrewova omezenost se následně odráží i na řeči, protože najednou není schopen rozumět zvířatům, stejně jako ony nerozumí jemu. O pár stran později je strýc Andrew dokonce uvězněn v kleci (ČS, s. 83), čímž došlo k naprostému obrácení rolí („[Zvířata] začínali mít to své podivné zvířátko docela rádi...“ [ČS, s. 84]).

V našem světě my umisťujeme zvířata do klecí („... zvířata s [člověkem] nejsou na stejné úrovni, jsou mu podřízena a jejich osud je propojený s jeho.“¹³²); snažíme se jim dávat něco, o co ani nestojí („Osel nasbíral velkou hromadu kopřiv a hodil je dovnitř, ale nezdálo se, že by o ně strýc Andrew stál.“ [ČS, s. 84]), protože jim nejsme schopni porozumět. Lewis k tomu v *Problému bolesti* píše: „Nedostatkem je zde však [...] skutečnost, že člověk zvíře nestvořil a rozumí mu pouze částečně. Velkou výhodou [...] zůstává fakt, že svazek (dejme tomu) člověka a psa vznikl především kvůli člověku.“¹³³ Zde je to zřejmě naopak kvůli faktu, že Narnie je zemí zvířat, ne člověka.

2.2.3 Osudné slovo

Lewis v *Čarodějově synovci* nepracoval pouze s Pádem Adama a Evy, ale i s Pádem Lucifera. V tomto případě ovšem prezentoval svět, kde zlo zvítězilo a to byl právě Charn.

129 Tamtéž, s. 209, přel. A. A.

130 Tamtéž, s. 208, přel. A. A.

131 Tamtéž, s. 238, přel. A. A.

132 Lewis 2013, s. 140.

133 Lewis 2013, s. 43.

Jadis není spolehlivým vypravěčem, jelikož je personifikací zla v *Letopisech Narnie* a je kromě jiného i lhářka (ve *Lvu, čarodějnicí a skříni* lhala o svém původu [LČS, s. 127]), ale jen ona mohla Digorymu a Polly (stejně jako čtenářům) prozradit, co se stalo v Charnu:

„Poslední velká bitva,“ pokračovala královna, „zaučila po tři dny přímo tady v Charnu. Po tři dny jsem ji sledovala právě odsud. Nepoužila jsem svou moc, dokud poslední z mých vojáků nepadl a dokud ta prokletá žena, moje sestra, v čele svých vzbouřenců nebyla už v polovině schodů, které vedou z města sem na terasu. Počkala jsem, až bude tak blízko, že si uvidíme do tváře. Blýskla po mně svými zlými očima a řekla: ‚Vítězství!‘ ‚Ano,‘ odpověděla jsem já, ‚vítězství, ale ne tvoje.‘ A vyslovila jsem to SLOVO. Rázem jsem byla jedinou živoucí bytostí pod sluncem.“ (ČS, s. 36)

V tomto odstavci se objevuje hned několik odkazů ke křesťanství. V první řadě numerologie aneb číslo tři.

V kontextu *Letopisů* se popsaná situace více podobá třídní bitvě, která se odehrála na Nebesích v šesté knize *Ztraceného ráje*. Kromě jiného se bitva odehrála mezi sestrami, což ještě více připomíná vzpouru Lucifera proti svým bratrům. V bitvě v Charnu ovšem zvítězilo zlo. Tento bod může působit spekulativně, vzhledem k tomu, že o sestře Jadis nic nevíme, ale, jak již bylo řečeno výše, Jadis je lhářka, tudíž je možné očekávat i překrucování faktů a prezentování se jako oběť:

„Byla to vina mé sestry,“ pokračovala královna. „Dohnala mě k tomu. [...] Já jsem byla až do poslední chvíle ochotná se usmířit – ano, i ušetřit její život, jen když mi předá trůn. Ale to ona odmítla. Její pýcha zničila celý svět. Dokonce i potom, když začala válka, jsme obě slavnostně slíbily, že nepoužijeme k boji magii. Jenomže když ona svůj slib porušila, co jsem měla dělat? Hloupá! Jako kdyby nevěděla, že moje magie je silnější než její! Dokonce věděla, že vlastním tajemství Osudného slova. Myslela si snad – vždycky byla taková slabošská – že ho nepoužiji?“ (ČS, s. 35)

Jelikož zvítězilo zlo, následkem bylo vyhubení veškerého života.

S „Osudným slovem“ se kromě jiného pojí nevyslovitelné Boží jméno (JHVH, též Jahve či Jehova, které se v českém překladu používá jako „Hospodin“ [Ex 6, 3]) nebo i začátek Evangelia od Jana: „Na počátku bylo Slovo / a to Slovo bylo u Boha / a to Slovo bylo Bůh.“ (J 1, 1) V případě *Letopisů Narnie* najednou Slovo bylo u Jadis a to slovo vyhubilo veškerý život v jejím světě, čímž se vytvořila protiváha vůči Božímu Slovu (v tomto případě Aslanově zpěvu), dokonce vůči samotnému Bohu (jelikož první slovo bylo Bůh). V kontextu *Letopisů* to znamená, že se stala protiváhou Aslanovi.

2.2.4 Jablko

Ačkoli v Bibli není o jablku ze Stromu Dobra a Zla ani slovo („Když tedy žena viděla, že onen strom je dobrý k jídlu a lákavý na pohled, strom slibující porozumění, vzala z jeho ovoce a jedla.“ [G 3, 6]), přeci jen se jedná o jakousi obecně přijatou myšlenku, že se jednalo zrovna o tento plod. To je důvodem, proč se jablko v *Letopisech* objevuje, dokonce několikrát (např. v *Princi Kaspianovi* hned v 1. kapitole „Ostrov“).

Když došlo na samotný symbol jablka, Lewis o něm v *Problému bolesti* psal, že jeho smysl je daleko hlubší¹³⁴ a že v současnosti z něj „zůstalo pouze poučení o neposlušnosti.“¹³⁵ Ovšem pro *Letopisy* si pro něj musel vybrat konkrétní význam, jelikož v souvislosti s křesťanstvím a s křesťanskými příběhy bude jablko vždycky nést signifikantní významové zatížení.

V první řadě jablka v Narnii poukazují na to, co je prospěšné a co vede ke spáse.¹³⁶ Jsou to ukazatele, kteří prozrazují přítomnost vzorů s významy, skrytými ve vyprávěných příbězích.¹³⁷ V případě *Čarodějova synovce* můžeme za Jadisiným sváděním Digoryho vidět příběh svádění Evy. Za jedením jablek v *Princi Kaspianovi* se skrývá příběh sázení jabloní v době vlády Pevensiových, díky čemuž si ostatně sourozenci i uvědomí, že se ocitli ve zřícenině svého starého narnijského domova – zámku Cair Paravel.

V obou případech na první pohled skrytá informace vedla ke spáse. V *Čarodějově synovci* je to odkazování na Digoryho svět – Jadis se prvně snažila přemluvit Digoryho vládnout s ní i v jeho světě. Když toto přesvědčování nezabralo, vzpomněla si na jeho matku – v jeho světě. Chyby se dopustila ve chvíli, kdy Digorymu nabídla, aby se s ním Polly do *jejich* světa nevracela. Jelikož byla její argumentace neustále vázaná na *jeho* svět, nevšimla si chyby a tím pádem to vedlo k Digoryho uvědomění její manipulace, jeho spáse. On přeci patří do *svého* světa, stejně jako všechny děti, které navštívily Narnii napříč *Letopisy*.

Pevensiovi si zase v *Princi Kaspianovi* uvědomili odlišné plynutí času a smutný fakt, že zatímco v jejich světě utekl rok, pro Narnii to bylo ne-li tisíciletí.

134 Lewis 2013, s. 72.

135 Tamtéž, s. 71.

136 Duriez 2005, s. 90, přel. A. A.

137 Tamtéž, s. 89, přel. A. A.

Závěr

Víra je v běžném životě mocnou schopností, zvláště víra, která se opírá o nějaké hodnoty a stanoviska a kterou lze vysvětlit skrze morálku. Je otázkou, jaký způsob projevu své víry si člověk vybere. Po tom, co se Lewis stal věřícím, to pro něj byla především literatura, i když nebeletristická. Ačkoli mnozí o jeho schopnostech spisovatele dětských knih pochybovali, stejně jako jeho nejlepší přítel, Lewisovi se nehledě na to podařilo napsat obdivuhodné příběhy a při tom do nich promítnout morální hodnoty. Právě morálka se stala hlavním tématem celého *Čarodějova synovce*. Na ni se navázala další dvě – prakticky do očí bijící – témata: Stvoření a Pád.

Narnie se zrodila z Aslanova zpěvu, který plynule navázal na drožkářův žalm. Je to oslava nejen kreativního procesu, ale i schopností té nejvíce morální postavy v příběhu. Aslan a drožkář se tak staly postavami hodnými k přiřazení k tématu Stvoření.

U Aslana bylo nutné zmínit, proč je představen jako lev a proč ho Lewis pojmenoval jako „Aslan“. Na první otázku se odpověď našla snadno – symbol lva je přítomen v různých kulturách a má podobné interpretace; především se ovšem objevuje v Bibli. Co se týče jména, které v turečtině znamená „lev“, předložila jsem svou interpretaci v podobě protiváhy vůči celému Kalormenu – zemi s výraznými východními rysy –, která má v *Letopisech* negativní konotace. Dále jsem popsala několik momentů, kdy se Aslan podobal Ježíši Kristovi.

U drožkáře jsem se zaměřila na důkazy jeho obdivuhodné morálky, především v Ničem a na chvíli, kdy odmítal stát se králem Narnie.

Při stvoření se stal významným i humor v podobě prvního vtipu, přičemž bylo nutné zdůraznit rituální funkci smíchu a fakt, že humor je velmi význačnou vlastností, která umožňuje odlehčit vážnou situaci, což Lewis taktéž spojuje s morálkou.

Dalším motivem spojeným se Stvořením se stal kontrast přírody a města, skrze který Lewis zároveň zdůraznil, že je příroda velmi důležitá pro lepší spojení s Bohem. Určitě stála za pozornost i Jahodova proměna v okřídleného koně Perutě, kde jsem nabídla vlastní teorii spojenou s letem dětí do Aslanovy zahrady, konkrétně že Lewis podobně Dantovi stvořil průvodce do světa, kam se Digory a Polly znovu dostali až po smrti.

Posledním motivem, který jsem zařadila pod téma Stvoření, byla astronomie, která propojila Lewisovo a Dantovo dílo.

V neposlední řadě bylo podstatné zmínit v kontextu Pádu, jak s ním Lewis pracoval ve své beletristické tvorbě. V *Čarodějově synovci* Pád souvisel se třemi klíčovými momenty. Prvním z nich bylo Pollyino dotknutí se prstenů, které překvapivě nebylo oním Pádem na rozdíl od chvíle, kdy Digory zazvonil na zvonek a tím probudil Jadis. Třetím klíčovým momentem byla Aslanova zahrada s Jadisovým sváděním Digoryho, kde se chlapec „odčinil“. S těmito chvílemi souvisely

i dílčí odkazy na Bibli či *Ztracený ráj*. Z hlediska morálky zde ovšem byla důležitá Digoryho morálka, která se pohybovala nahraně, a vysvětlení Aslanova „trestu“ pro syny Adama a dcery Eviny.

Pod Pád jsem umístila dvě postavy a to postavu Jadis a strýce Andrewa. Učinila jsem tak, protože představovaly opaky vůči probraným postavám u Stvoření – Aslanovi a drožkářovi.

U Jadis jsem se soustředila na její podobnost s Luciferem ze *Ztraceného ráje*. U strýce Andrewa jsem analyzovala jeho morálku a zároveň jsem skrze jeho postavu popsala vztah se zvířaty. Nepřehlédla jsem rovněž motiv Osudného slova, kterým Jadis v Charnu vyhubila všechno živé. Skrze Jadisino vyprávění jsem došla k názoru, že se v něm ozývá podobnost s Luciferovým Pádem. Osudové slovo jsem zároveň interpretovala jako protiváhu slovu Božímu v Janově evangeliu a Aslanovu zpěvu, kterým utvářel Narnii.

Symbol jablka zmíněný v závěru se stal spíše ukazatelem chvil, kdy měl čtenář zbystřit, aby rozklíčoval, co je v té chvíli v příběhu skryto. Výběr takovéto funkce natolik významově zatíženého symbolu je Lewisem v jeho nebeletristické formě opodstatněný, čímž v podstatě vytváří určitý odstup od biblického zakázaného plodu.

Příběh *Čarodějova synovce* ukazuje, že nejde ani tak o neuposlechnutí Božího přikázání, jako spíš o neuposlechnutí morálky, kterou máme v sobě všichni přirozeně zakódovanou, a kterou Lewis umístil do jednoznačné souvislosti s křesťanstvím. Jde jen o to, nakolik budeme morálku ignorovat, dokud nedopadneme jako strýc Andrew, jehož paměť o stvoření Narnie byla vymazána, nebo nakolik ji budeme poslouchat podobně drožkářovi Františkovi, který se stal prvním králem Narnie – dokonalým Adamem, jemuž byl darován Ráj, ve kterém Pád nezapříčinil on, ale děti. Nejdůležitější ovšem je, že i když byl Pád způsoben dětmi, respektive Digorym, dostaly možnost svou chybu napravit. Díky tomu byl Digory nejen schopen po smrti odejít do Aslanovy země, ale především mohl zachránit svou matku.

Bibliografie

Primární

Lewis, C. S. *Letopisy Narnie*. Přel. Volhejnová, Veronika. Praha: Fragment, 2014.

Sekundární

„Amasjáš – král judský 14,1–7“. In *Knihy Královské. Druhá. Paralipomenon*. Praha: Kalich, 1980, s. 256–258.

„Co je křesťanská apologetika?“. *Got Questions*. [online]. [cit. 12. 4. 2023]. Dostupné z: <<https://www.gotquestions.org/>>.

Coren, Michael. „Narnia“. In *The Man Who Created Narnia: The Story of C. S. Lewis*. Toronto: Lester Publishing, 1994, s. 61–82.

Duriez, Colin. „Aslan, Narnia and Orthodoxy“. In *A Field Guide to Narnia*. Stroud: Sutton Publishing, 2005, s. 36–55.

Duriez, Colin. „Nová éra a změna strategie: Faktor Narnie“. In *Fenomén C. S. Lewis: životopis zkušeného letopisce*. Přel. Chudá, Pavla. Praha: Česká biblická společnost, 2016, s. 207–223.

Duriez, Colin. „Severoírské dětství“. In *Fenomén C. S. Lewis: životopis zkušeného letopisce*. Přel. Chudá, Pavla. Praha: Česká biblická společnost, 2016, s. 13–31.

Duriez, Colin. „The Background to the Chronicles of Narnia“. In *A Field Guide to Narnia*. Stroud: Sutton Publishing, 2005, s. 28–35.

Duriez, Colin. „Themes, Concepts and Images in Narnia“. In *A Field Guide to Narnia*. Stroud: Sutton Publishing, 2005, s. 81–90.

Elst, Philip Van der. „Christian Truth in Lewis’s Fiction“. In *C. S. Lewis: A Short Introduction*. London: Continuum, 2005, s. 94–103.

„Fairy Tales“. *Research and Course Guides*. [online]. [cit. 23. 2. 2023]. Dostupné z: <<https://libguides.mssu.edu/>>.

Halevi, Z’ev ben Shimon. „Zlo“. In *Škola duše*. Přel. Hanzl, Radek. Praha: Volvox Globator, 2002, s. 131–135.

Hawkins, Ryan. „The Problem of Pain by CS Lewis. Summary, Quotes, and Chapter Outline“. *Looking at Christ*. [online]. [cit. 12. 4. 2023]. Dostupné z: <<https://www.lookingatchrist.com/>>.

Hošek, Pavel. „Lewisova teologie náboženství v dějinné perspektivě“. *C. S. Lewis: mýtus, imaginace a pravda*. Praha: Návrat domů, 2004, s. 15–74.

Hošek, Pavel. „Platon“. In *Cesta do středu skutečnosti: Směřování k nebeskému cíli duchovní pouti v myšlení a díle C. S. Lewise*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2014, s. 33–51.

- Kort, Wesley A. „The Magician’s Nephew (1955) and The Last Battle (1956)“. *Reading C. S. Lewis*. New York: Oxford University Press, 2015, s. 236–251.
- Lewis, C. S. „Bolest zvířat“. In *Problém bolesti*. Přel. Pošmourná, Jana. Příbram: Návrat domů, 2013, s. 129–142.
- Lewis, C. S. „Boží dobrota“. In *Problém bolesti*. Přel. Pošmourná, Jana. Příbram: Návrat domů, 2013, s. 37–53.
- Lewis, C. S. „Lidská bolest“. In *Problém bolesti*. Přel. Pošmourná, Jana. Příbram: Návrat domů, 2013, s. 89–108.
- Lewis, C. S. „Lidská špatnost“. In *Problém bolesti*. Přel. Pošmourná, Jana. Příbram: Návrat domů, 2013, s. 55–67.
- Lewis, C. S. „Lidská bolest (pokračování)“. In *Problém bolesti*. Přel. Pošmourná, Jana. Příbram: Návrat domů, 2013, s. 109–116.
- Lewis, C. S. „Morality and Psychoanalysis“. In *Mere Christianity*. New York: Collier Books, 1960, s. 69–73.
- Lewis, C. S. „Pád člověka“. In *Problém bolesti*. Přel. Pošmourná, Jana. Příbram: Návrat domů, 2013, s. 69–87.
- Lewis, C. S. „Social Morality“. In *Mere Christianity*. New York: Collier Books, 1960, s. 64–68.
- Lewis, C. S. „The Great Sin“. In *Mere Christianity*. New York: Collier Books, 1960, s. 94–99.
- Lewis, C. S. „The Law of Human Nature“. In *Mere Christianity*. New York: Collier Books, 1960, s. 3–7.
- Lewis, C. S. „The Shocking Alternative“. In *Mere Christianity*. New York: Collier Books, 1960, s. 37–41.
- Lewis, C. S. „Úvodem“. In *Problém bolesti*. Přel. Pošmourná, Jana. Příbram: Návrat domů, 2013, s. 11–23.
- Lewis, C. S. „We Have Cause to be Uneasy“. In *Mere Christianity*. New York: Collier Books, 1960, s. 22–25.
- Marsden, George. „Mere Christianity. A Reader’s Guide to a Christian Classic“. *desiringGod*. [online]. [cit. 12. 4. 2023]. Dostupné z: <<https://www.desiringgod.org/>>.
- Milton, John. *Ztracený ráj*. Přel. David, Josef J. Praha: Vadim Charkovský, 2015.
- „Online Bible21“. *Bible, Překlad 21. století*. [online]. [cit. 8. 4. 2023]. Dostupné z: <<https://www.bible21.cz/>>.
- „Pro britské děti začala druhá světová válka zároveň s napadením Polska“. *Hospodářské noviny*. [online]. [cit. 19. 4. 2023]. Dostupné z: <<https://archiv.hn.cz/>>.
- Propp, Vladimir Jakovlevič. „Funkce jednajících osob“. In *Morfologie pohádky a jiné studie*. Přel. Červenka, Miroslav, Pittermannová, Marcela. Jinočany: H&H, 1999, s. 21–60.

- Propp, Vladimir Jakovlevič. „K historii problému“. In *Morfologie pohádky a jiné studie*. Přel. Červenka, Miroslav, Pittermannová, Marcela. Jinočany: H&H, 1999, s. 7–25.
- Propp, Vladimir Jakovlevič. „Rituální smích ve folkloru. K původu pohádky o Nezasmálce“. In *Morfologie pohádky a jiné studie*. Přel. Šmahelová, Hana. Jinočany: H&H, 1999, s. 177–203.
- „The Gospel According to the Chronicles of Narnia“. *The Gospel According to Superheroes*. [online]. [cit. 26. 2. 2023]. Dostupné z: <<https://gospelaccordingtosuperheroes.weebly.com/>>.
- Ward, Michael. „Silence“. In *Planet Narnia*. New York: Oxford University Press, 2007, s. 3–22.
- Ward, Michael. „The Planets“. In *Planet Narnia*. New York: Oxford University Press, 2007, s. 23–41.
- Wrong, Charles. „A Chance Meeting“. In *C. S. Lewis at the Breakfast Table and Other Reminiscences*. James T. Como (ed.). London: Collins, 1980, s. 107–114.

Praktická část

Maják

Nad přímořskou vesnicí Commonlane visela těžká mračna, když do něj Frida toho rána dorazila. Ze západu přinášel studený vzduch vůni moře a zvuk rozbouřených vln, které v neutichajícím šilenství narážely do skal.

Na hodinkách ještě nebylo ani sedm ráno. Lidé tu kvůli práci vstávali brzy a Frida toho potřebovala zjistit co nejvíc. Stačilo totiž vystoupit z taxi a už se ihned chtěla vrátit do technologicky pokročilého Města, které oproti Commonlane působilo jako sen daleké budoucnosti.

Zívla a promnula si tvář. Ruce si pak strčila do kapes kabátu, z jehož vnitřní strany ji hřál měkký kožich. Ačkoli si myslela, že počasí nepodcení, nějakou čepici a rukavice stejně postrádala. Vítr byl až moc kousavý. Na rtech ji zanechával nepříjemnou slanou chuť, která předznamenávala popraskanost a tunu balzámu.

„Kde je ten zatracenej maják,“ zavrčela skrze zatnuté zuby a rozhlédla se. Jenže mlha v několika kilometrech v okolí Commonlane zcela skryla existenci zbytku světa. Kdyby neslyšela nárazy vln o skály, jisto jistě by celé to místo působilo jako kus vznášejícího se ostrova. Podívala se tedy na nechutně staromódní osídlení a raději vytáhla telefon, aby si ověřila, jak je na tom se signálem a funkčností holografického obrazu. Pokusila se zobrazit před sebou 3D mapu, ale počasí působilo problémy – vlhkost obraz deformovala, kvůli čemuž nešlo určit, nakolik je maják daleko od Commonlane. Neměla ani signál, aby mohla nastavit satelit na svou polohu a získat tak přístup k internetu.

„Do prdele,“ zaklela a telefon schovala. Doufala, že se k internetu dostane aspoň ve vesnici. Připravila si v cloudu veškeré potřebné podklady, kterých výjimečně nebylo nijak moc. Zároveň tam měla falešné dokumenty jako potvrzení o studiu a prvních pár stran diplomové práce, které si nechala sepsat na zakázku. Byl to nutný krok vzhledem k tomu, že starosta, za kterým se chystala, byl v celku podezřívavý – tuhle informaci vyčetla z chatu jeho ženy s kamarádkou.

Když se Frida podívala na zablácenou cestu, bylo jí jasné, že zrovna *tohle* podcenila. Kdo by totiž čekal, že i autopilotní taxi odmítne jet takovýmto terénem. Fridě ale nezbývalo nic jiného než vykročit s myšlenkou, že své kozačky doma hodí rovnou do spalovny odpadu.

Nevraživost krajiny ji přiměla přemýšlet, zdali nebylo lepší nabídku byznysmena odmítnout. V terénu pracovala výjimečně a pokud ano, tak se nejednalo o takováto podivná místa jako Commonlane. Většinou stačilo pár kliknutí myši, pár kódů naťukaných na klávesnici, pár telefonátů a ihned měla pro klienta potřebnou informaci. Výjimečně musela navštívit nějaký ten klub, bar nebo večírek. Někdy musela cestovat do jiného velkoměsta, ale nikdy do takového zapadákov. Proč tu nabídku vůbec vzala? Na co jí byl nějaký maják se svými záhadami? S něčím, co v době digitalismu

bylo tak vzácné? V té otázce ostatně spočívala i odpověď. Frida si uvědomovala, že je to výzva, které ve svém životě vítala ne-li s otevřenou náručí. Koneckonců když má člověk od sebe jakoukoliv část světa vzdálenou v rozmezí jednoho kliknutí, je pro něj pomalu cokoliv neobvyklého vítaným rozptýlením. Jenže z luxusu svého prostorného bytu takové rozptýlení zní vždycky moc kouzelně. Realita zpravidla byla jiná. Frida se ovšem znala moc dobře – věděla, že ať už ji čekalo cokoliv, dotáhne to do konce. Byla až moc oddaná své práci a nebyla z těch, kdo se snadno vzdával.

„Do prdele posraný.“ Frida se snažila získat kontrolu nad svými drkotajícími zuby. Vesnička se blížila a ona si slíbila, že jakmile ji starosta pustí do svého domu, poprosí ho o jedno espresso a následně o chai latte – ospalost ji hned přejde a kořeněný nápoj ji zahřeje.

Když vkročila do Commonlane, vítr na ni díky stavením už nedorážel. Zůstala jen těžká vlhkost. Iritovala ji. Slanost dráždila nos, vlhkost ulpívala na kůži, ve vlasech. Spolu s ní i samotná sůl.

Frida se přiměla na to nemyslet, ačkoli to bylo těžké. Připomněla si, že tu byla kvůli práci. Zjistí rychle dostatečné množství informací a vypadne. Do večera už bude doma a naloží se do vany. Už jen ta samotná představa ji přiměla pookrát. Měla aspoň motivaci skončit co nejdřív.

Nikde nikdo nebyl, což po chvíli začalo vzbuzovat dojem, že je Commonlane zcela mrtvé. Frida tomu nerozuměla – byla běžná středa, pracovní den. Vesnický lid se už v tuto chvíli měl trousit ze svých obydlí. Nebo se snad mýlila a její informace o životě na vesnici nebyly aktuální? Věděla, že je to nesmysl. Zjistila si o vesnicích víc než dost. Jen škoda, že o Commonlane toho bylo strašně málo.

„Co se tu kurva děje,“ řekla tlumeně, ačkoli její myšlenky se ani zdaleka netočily kolem toho, co vyřkla. Místo toho ji napadal jeden podivnější scénář za druhým – ve vesnici došlo jídlo a všichni umřeli hladu, otrávená voda, masový vrah, virus, hromadná sebevražda, útěk kvůli nějakému prapodivnému ohrožení. Atmosféra toho místa sama vybízela k takovým myšlenkám. Slaný vlhký vzduch se jí asocioval s představou zkaženého lidského masa; zmasakrovaných vesničanů v domech, které na první pohled působily pouze jako prázdné schránky skrývající tajemství svých obyvatel.

Frida se zachvěla. Potřebovala přemýšlet nad něčím jiným, ale i když zahrnala představy tlejících těl, nebyla si najednou jistá, zdali představa zcela prázdných domů nebyla horší. Kdyby se v nich válely mrtvolky, znamenalo by to, že tu někdo byl a prostě všechny povraždil. Kdyby domy byly prostě prázdné, vyvstane tu automaticky záhada, co se stalo s jejich obyvateli. První varianta by byla lehčí na rozluštění. Ta druhá by zabrala moc času a nakonec by tajemství ani nestálo za to.

Z jednoho domu na náměstí vyšla žena. Fridina představivost se ihned uklidnila, když viděla, že žena nevypadá jako přeživší v panice. Atmosféra ovšem stále působila nepříjemně. Frida si ale připomněla, že musí jen udělat svou práci a vypadnout. Pak může na Commonlane úplně zapomenout.

Žena ji nepostřehla. Vypadala jako člověk ponořený do myšlenek; duševní nepřítomnost. Vytáhla z domu kýbl s vodou a hadr. Pak se pustila do mytí oken. Podivné počasí pro tuto aktivitu, ale ne že by o tom Frida něco věděla.

Po chvíli se jí naskytl pohled na celé náměstí. Kousek dál se nacházelo velké staveniště, které bylo stejně tiché jako zbytek vesnice. To bylo ještě více podezřelejší. Naštěstí teď ale věděla, koho by se měla zeptat. Rovnou zamířila za ženou.

„Ehm, paní?“ upoutala pozornost starší vesničanky, která vytírala okno. Asi si nevšimla, že mu mytí nepomohlo.

Žena si ji přeměřila nepřítomným pohledem a pak svraštila obočí.

„Dobré ráno, chtěla jsem se zeptat, proč je tu takové ticho.“

„Kdo ste?“ zeptala se žena hrubým hlasem. Pár uvolněných pramínek vlasů jí pod vlivem větríku skončilo na obličeji. Nestarala se o ně. Její nedůvěřivý pohled byl soustředěn na Fridě.

„Dělám výzkum pro svou diplomovou práci. Týká se majáků a nejvíc mě právě zajímá ten zdejší,“ zalhala Frida.

„Commonlaneský maják?“ zeptala se žena a protočila očima. „Vždycky tu byli lidi, co se o něj ňák zajímali kvůli tomu, co se tam dělo,“ zavrtěla hlavou a hodila hadr do kýblu.

Frida se tomu nedivila. Ve spojitosti s majákem dominovaly případy se zmizením, kterých za těch pár století bylo nespočet. Bylo tu ovšem i kolem padesáti případů, kdy se tělo našlo. Někdo byl nalezen zavražděn, jiní byli pohlceni oceánem a poslední skupina se rozbíjela o skály – takových případů bylo nejvíce. Jenže tohle bylo všechno, co se o majáku vědělo, což mnohé vytáčelo, zvláště v době digitalismu, kde se absolutně každá informace dala nalézt online. Tajemství už byla *passé* a pokud člověk nějaké nedokázal rozluštit, neuměl jen vybrat správný klíč; správnou cestu k informaci. Frida byla v hledání podobných cest nejlepší, stejně jako v zametání stop, proto o sobě nepochybovala, když došlo na hledání informací ke Commonlaneskému majáku. Byla to přece ona, kdo získal utajené informace o výrobě jaderných zbraní v Severní Koreji, což následně vedlo k jejímu zničení. Nejvíc ale byla pyšná na rozpad Imperiální Rusie – stačilo zatahat za pár nitěk, najít správné zkorumpované politiky a z největší země světa zůstalo pouze několik desítek menších státeků. Když na to Frida myslela, byla na sebe pyšná. Samozřejmě za sebou měla nějaké přešlapy, jako když omylem zveřejnila veškeré skandální informace o amerických prezidentech včetně posledního, kterého pak dokonce museli soudit (korupce, drogy, otrokářství, někdy kanibalismus – nic nového), ale proč se starat o chyby minulosti, když měla vesměs věhlasnou pověst? Její pýchu ještě dodatečně zesilovalo vědomí, že ji žádný klient nikdy neviděl. Všichni ji znali pod pseudonymem *Detesta* a mohli si za ním představit kohokoli. Nikoho by přece nenapadlo, že *Detestou* je jednadvacetiletá sympatická holka z Města, co vypadá spíš jako party typ milující techno a dubstep. Kdyby Frida mohla, nejspíš by se poplácala po rameni.

„A stejně vám k tomu asi nejmíček řekne Brook,“ promluvila žena, čímž narušila tok Fridiných myšlenek.

Takové intenzivní ponoření do sebechvály Frida svedla na únavu z brzkého vstávání a rychle se vrátila zpět do přítomnosti. „Brook?“

„Strážce majáku.“ Žena se zarazila. „Teda, *strážkyně*,“ zavrtěla hlavou a natáhla se po hadru.

„Aha, dobře. A tu najdu kde?“

„No jak kde,“ protočila žena očima. „Na majáku. Bydlí tam.“

„Ale sem snad někdy chodí, ne?“

„Málo kdy. Potraviny jí vozí hokynář, občas sem zajde za starostou,“ pokrčila rameny.

„Když už ho zmiňujete, kde ho najdu?“

Žena se natočila směrem k malému náměstí a ukázala na nejpěknější dům.

„Dobře, děkuji.“ Frida se chtěla vydat za starostou, ale pak si uvědomila, že se nezeptala na to, na co původně chtěla. „A vlastně, proč je tady takové ticho? Je přece pracovní den.“

„No jo, jak ste cizinka...“ pronesla žena tlumeně a povzdechla. „Dneska má Commonlane svátek. Běžně se tu slaví. Jednou sme dokonce měli holografický koncert Eltona Johna, ale starosta šetří peníze na modernizaci,“ kývla hlavou směrem ke staveništi. „Ztráta času. Stejně se to všechno pokryje do roka rzi,“ odplivla si.

Frida chtěla namítnout, že rez byl problém minulosti, ale raději řekla: „Aha, tak teď se už necítím jako ve městě duchů.“ Zasmála se, aby trochu uvolnila atmosféru, ale nevypadalo to, že by to něčemu pomohlo.

„Zdržíte se tu dlouho?“

Takovou otázku vůbec nečekala, ale nenechala se rozhodit. „Ne, plánuji odjet už večer. Proč se ptáte?“

Žena se místo odpovědi otočila k Fridě zády, čímž dala najevo, že je rozhovor u konce. Frida ovšem nehledě na to nezapomněla poděkovat a rozloučit se.

„Kráva,“ zabrblala, když už ji žena nemohla slyšet, a pocítila sůl na jazyku. „Podělaný vzduch,“ dodala a ještě více se pokusila ztratit ve svém kabátě, ačkoli to už víc nešlo.

Dorazila před dům, který oproti ostatním vypadal moderněji. „Dokonce má zvonek,“ okomentovala Frida malé tlačítko, které zmáčkla. Nikde ovšem neviděla kameru. To už by po Commonlane zřejmě chtěla moc, pokud by ji aspoň někde u dveří očekávala.

Ani ne za minutu jí dveře otevřel starší muž. Vypadal tak, jako kdyby očekával někoho ze svých známých, a proto, než si uvědomil, že je před ním cizinka, nestihl zcela změnit svůj výraz.

„Dobřej... den?“ dostal ze sebe krkolomně jako člověk, který neměl čas přijít s ničím více originálnějším.

Frida to ovšem neřešila. Naopak ještě dodatečně postřehla, že má muž trošku načervenalé tváře a oči podlité krví. Jakmile pocítila letný zápach alkoholu, bylo jí všechno jasné.

„Dobrý den,“ řekla s falešným přívětivým úsměvem. „Jsem studentka z Města. Píšu diplomovou práci o majácích a strašně mě zajímá ten váš. Chtěla jsem vám ohledně toho původně napsat, ale nenašla jsem na vás žádný kontakt.“ Minimálně oficiální, jinak o všech jeho e-mailových adresách, holografických spojích, sociálních sítích a účtech na porno stránkách věděla svoje. To všechno ale patřilo do plánu B, který se od A lišil nepřívětivostí a ilegalitou.

Starosta na chvíli nechápavě nakrčil obočí, jako kdyby ještě zcela nezpracoval to, že je před ním někdo cizí, a pak mu vyjelo nahoru v uvědomění.

„Ach, maják! Sem překvapenej, že se někdo o tu starou barabiznu zajímá,“ pronesl překvapeně a překřížil si ruce na hrudi. Trošku se zakymácel. „A s kontaktem si nedělejte starost,“ mávl rukou. „Ono je možná lepší, že ste přijela, ste si prostě podnikla vejlet. V naší době všichni sedí jen u hi-techů, ale neřikám, že nejsem výjimkou,“ dodal a pobaveně se zasmál.

Frida skryla potěšení. Pokud má starosta k majáku negativní stanovisko, bude jednodušší z něj dostat informace a pokud ji bude schopen poskytnout i nějakou dokumentaci, tak tu skončí dřív, než si myslela, a svou práci odvede poctivě a na jedničku – její největší potěšení ze všech.

„To víte, nikde jinde na světě už nejsou majáky bez automatizace. Na to se člověk prostě musí podívat,“ pokrčila rameny a pak si všimla, jak se na ni starosta dívá podezřívavým pohledem. Bylo to v podstatě plus – pro ni to znamenalo, že se jí bude jednodušeji číst v jeho tváři. Pokud náhodou narazí na téma, které mu bude nepříjemné, ihned to pozná a umně z toho vycouvá.

„A ty tragický smrti na majáku vás nezajímaj? Lidi, co sem vobčas kvůli němu přijedou, se ptaj jen na to.“

„Ani ne popravdě,“ nakrčila Frida obočí. „Iritují mě, takže se jim nevěnuji. V tomhle případě mě zajímá čistě jen fungování majáku.“

Fridu bavilo sledovat změnu výrazů u lidí, kterým říkala to, co chtěli slyšet. Pamatovala si, že v chatu s kamarádem starosta zmiňoval, nakolik ho „serou“ lidi, co do Commonlane jezdí kvůli tajemným smrtím na majáku.

„Wow, tak to ste snad první za celou tu dobu teda!“ Pak si starosta najednou uvědomil, že oba stále stojí mezi dveřmi. „Kde sou mé manýry, podťte dovnitř.“ Uvolnil vchod a nechal Fridu vejít. Očekávala, že jí pomůže z kabátu, jak by se slušelo, ale co by vlastně měla očekávat od opilého člověka. Místo toho zamířil do nějaké místnosti, odkud se ozvalo: „Neruš mě teď, jo? Mám tu návštěvu.“ Jeho hlas zněl úplně jinak. Tvrdě. Nejspíš mluvil na manželku. Podle posledních zpráv z chatů to teď mezi nimi moc nefungovalo.

Za chvíli byl zpátky v předsíni. „Kabát si můžete pověsit tady,“ ukázal na věšák.

Frida se vděčně usmála. Než svůj svrchní oděv pověsila, všimla si, že je na věšáku nepatrná vrstvička něčeho, co se podobalo prachu. Byla to ale sůl. Ostatně když se zadívala pozorněji, tak se nacházela všude. Nedala ovšem svůj odpor najevo a kabát pověsila. Pak zamířila za starostou.

Vešli do místnosti, která byla zřejmě jeho pracovnou. Na stole stála poloprázdná lahev drahé whisky. Byla tu i pohovka. Nejspíš se na ní pravidelně spalo. Dlouho.

„Můžu vám něco nabídnout?“

Frida už měla na jazyku espresso a chai latté, ale muž pokračoval: „Čaj, vodu, kávu, whisky?“

Ihned polkla své přání a decentně odmítla. Bůh ví, že jakýkoliv nápoj v těchto končinách bude určitě se solí. Místní si na to určitě zvykli, ale ona – holka z Města, která každý den jedla pouze jídla připravená v plně automatizované kuchyni s rozpočítanými kaloriemi, tuky, cukry a především solí – bude na takové věci citlivá.

„Vlastně, mohla bych si prosím odskočit?“ zeptala se a starosta ji s potěšeným a možná trošku chlípným úsměvem nasměroval.

Když Frida vyšla na chodbu, zase všude na nábytku viděla vrstvičky soli. Nakrčila rty v odporu a zamířila na záchod. Nebylo tam ale umyvadlo, natož zrcadlo.

„Ugh,“ dostala ze sebe. Rozhodla se tedy raději využít ty dvě minuty k tomu, aby prozkoumala okolí.

Tiše vyšla ze záchoda a rozhlédla se. Ihned naproti byly dveře, které, jak zjistila, vedly do ložnice. Jako první ale pohlédla z okna a na chvíli v dálce mezi mlhou postřehla něco, co zdánlivě připomínalo maják.

Frida se zamračila a dveře tiše zavřela. Prošla chodbou dál a všimla si několika holografických desek a papírů na skříňce se starými porcelánovými postavičkami ve stylu rokoko. Některým z nich chyběla ruka, noha, porcelánovému pejskovi chyběla dokonce hlavička. Všechny postavičky byly protkané prasklinami, jako kdyby za sebou měly dlouhou historii pádů.

Chvíli si je prohlížela, zatímco si vybavovala faktury starostovy manželky, která tyto starožitnosti z nějakého důvodu milovala. Pak se ale raději věnovala papírům a deskám. Byly mezi nimi plány demolice některých starých budov na kraji Commonlane, nákresy nových stavení, stížnosti místních obyvatel na hluk strojů a na robotické pracovníky. Frida se jen uchechtla. Pak si všimla neotevřeného dopisu. *Ne* zabalené zprávy v chytré destičce velikosti dlaně, jak by se očekávalo v době digitalismu, ale reálného, *papírového* dopisu v *papírové* obálce.

Frida na tu archaičnost chvíli jen zírala, protože ji viděla poprvé na vlastní oči, ale pak se ujala zkoumání. Takové dopisy viděla jen na netu, ale naštěstí věděla, jak se s nimi zachází. Stejně tak věděla, že údaje o odesílateli se nachází v levém rohu obálky.

„Bingo,“ zašeptala, když uviděla jméno *Brook* vyvedené pavoučím krasopisem. Pohledem ale na chvíli spočinula na hodinkách. Už by se měla vracet. Znovu se tedy podívala do stran a když se ujistila, že ji nikdo neuvidí, složila dopis a schovala si ho do podprsenky.

Když se vrátila zpátky do pracovny, starosta se na ni usmál, v očích malé jiskry. Postavil zrovna lahev whisky zpátky na stůl. Alkoholu tam bylo o něco méně.

„Už sem si myslel, že jste se tam utopila,“ zavtipkoval a ačkoli Frida neměla ráda jakékoliv komentáře o své drobnější postavě, falešně se usmála.

„Jen jsem obdivovala ten obraz, co máte pověšený u pracovny. To je Commonlane po tom, co ho postavili, ne?“ zeptala se a posadila se na gauč. Neměla moc na výběr, když žádná křesla a židle starosta ve své pracovně neměl.

Starostovo obočí vyletělo vzhůru. Vypadal potěšeně. „To sem rád, že ste si ho všimla. Ten vobraz namaloval můj zesnulej otec.“ Vstal od stolu a překřížil si ruce na hrudi tak, že prsty schoval v podpažích. Nenuceně vykročil směrem ke gauči, což vypadalo trošku komicky, protože se nepatrně kymácel, a pokračoval: „Brzy vedle něj přibude další vobraz – bude tam namalovaná i modernizovaná část Commonlane. Schválně sem dokonce najal malíře z Města.“

Frida s letným frivolním úsměvem sledovala, jak se k ní starosta přibližuje. Mezi tím vzpomínala na sbírku peněz na zaplacení malíře, nespokojenost místních a na fakt, že polovinu z vybraných peněz si starosta nechal pro sebe. Nevěděla o nich ani jeho manželka.

„Je skvělé, kolik toho pro Commonlane děláte,“ řekla Frida, když se starosta posadil vedle ní tak, aby k ní byl natočen. „A maják tedy modernizovat nebudete, či?“

„Víte, já bych byl popravdě rád, kdyby se rozpad. Nelíbí se mi, že sem lidi jezděj kvůli němu a ne kvůli Commonlane.“

„To naprosto chápu.“

„Manželka se ho neustále zastává, že prej tradice a nevím co, ale tak vona je stejně do takových těch strašně starejch věcí, co sou na hovno.“

Frida se na starostu jen dívala a příkyvovala. Líbilo se jí, že nemá problém ho rozmluvit. Za to nejspíš mohla vděčit alkoholu. Bylo ale potřeba starostu navádět, aby mluvil především o majáku.

„V té své práci právě věnuji jednu kapitolu kritice takových majáků a moc by mě zajímalo, jestli třeba nevedete nějakou dokumentaci vad toho Commonlaneského.“ To, že by podobné dokumenty našla na internetu, starostovi říct nehodlala. Potřebovala se v tuto chvíli dostat k jakýmkoli dokumentům, protože tam, kde bude jeden, najde i další.

„Uf, no,“ starosta se podrbal na zátylku. „Já tady mám jen nějakou pracovní korespondenci s Brook – to je strážce majáku – teda,“ protočil očima. „*Strážkyně* majáku. Každopádně veškerý papíry sou u ní.“

Frida se zamračila. „Myslela jsem si, že když maják patří k vesnici, tak veškerá dokumentace bude tady u vás. Co když třeba dojde ke zničení majáku? Všechny podstatné informační zdroje by tudíž měly být v bezpečí Commonlane.“

„Informační zdroje? To je nějaký Městský slang?“

Frida potlačila nutkání protočit očima. „Informační zdroje jsou technologičtí nositelé informací jakéhokoliv druhu. Nebo se snad veškerá dokumentace na majáku schraňuje v papírech?“ Znělo to jako výčitka a starosta dokonce kvůli té otázce trochu víc zrudl, takže najednou vypadal jako rajče. „Promiňte, spíš jsem jen vážně *hodně* překvapená, že ještě někdo používá papíry.“ Frida neměla potřebu se omlouvat, ale potřebovala, aby se starosta znovu rozpovídal.

„Věřte mi, ani já nejsem zrovna dvakrát nadšenej, že má Brook všechno u sebe, ještě ke všemu na papírech,“ řekl podrážděně poslední slovo. „Mi dokonce posílá dopisy, chápete? *Dopisy!* Vy ste asi v životě ještě žádněj neviděla, na to ste moc mladá, ale sakra člověk by měl držet krok s dobou a ne žít sto let za vopicema.“ Podíval se na Fridu, jako kdyby v jejích očích hledal pochopení a soucit. „Nabízěl sem jí tolik možností modernizace, ale ta zatracená mužatka se o to vůbec nezajímá,“ povzdechl. „Sem rád, že do Commonlane konečně zavítal někdo takovej jako ste vy,“ dodal a položil jí ruku na koleno.

Frida ho chvíli nechala se utápět v pocitu, že by snad o něj měla zájem. Mezi tím kalkulovala své další možnosti. Pokud byla veškerá informace k majáku u Brook, tak jí starosta už byl k ničemu. Z druhé strany zmínil korespondenci. Nebylo by na škodu se k ní dostat, vzhledem k tomu, že ke strážkyni majáku nenašla nic a pochybovala, že z dopisu, který sebrala, bude moudřejší.

„To vám psala v jednom z těch dopisů, že nestojí o modernizaci?“ nadhodila téma.

Starosta posunul svou ruku trochu výš. „A musíme se zrovna teď vo ní bavit?“ usmál se chlípně.

„Když mě strašně zajímají ty dopisy...“ pronesla s našpulenými rty.

„Máš ráda staré... kuriozity?“ Ruka se už nacházela v polovině jejího stehna.

„Mhm,“ přikývla a kousla se do rtu. Doopravdy ovšem už chtěla dostat ty dopisy a vypadnout. Občas sice používala sex jako prostředek k získání informací, ale jen pokud ji partner či partnerka přitahovali. Starosta do této kategorie jednoznačně nepatřil.

Hladil jí po stehně a Frida nic nedělala, jen ho pozorovala. Když mu ruka sklouzla na její třísko, nechala ho. Ovšem když se k ní natáhl, aby ji mohl políbit, zastavila ho; položila mu prst na rty. „Prvně dopisy a pak zbytek,“ zašeptala.

Olízl jí prst. Málem se otrásla zhnusením, ale naštěstí se starosta odtáhl a vstal, aby došel k jedné ze skříněk. Z jednoho ze šuplíků vytáhl štos dopisů a donesl je Fridě, která se po nich ne-li natahovala. Jakmile je měla v rukou, tak se starosta přísál rty na její odhalenou šíji.

„Co se to tu kurva děje?!“ ozval se ode dveří vytočený ženský hlas.

Frida pocítila úlevu, když od ní starosta uskočil. Teprve pak zaregistrovala ve dveřích starostovu manželku. Dívala se na Fridu jako na nebezpečně krásné mladé monstrum, které jí přišlo ukrást bohatého (na poměry Commonlane) manžela. Frida se ale na ni pro změnu dívala zcela klidně. Nebyla v takové situaci poprvé.

„Co ty seš jako za krávu, ha? Tos mi přišla ošálit manžela, běhno jedna zkurvená?“ Pak se podívala na starostu, který studem zbledl. „Ty kokote jeden zatracený, mladý holky se ti zachtělo, co? Mně vyčítáš, že se chvíli bavím s jiným chlapem a sám mezi tím slintáš na nějakou kurvu?!“ Vykročila rázně k manželovi, který udělal pár kroků dozadu. Fridu ovšem zajímalo pouze to, kdy zcela uvolní východ, aby se mohla vyplížit pryč.

„Takže já tady jako vařím,“ začala starostova manželka počítat na prstech. „Uklizim, peru, kouřim ti, když je schopnej se postavit, a ty mezi tím zahejbáš?!“

Starosta se příkrčil, když se po něm jeho manželka rozmáchla. Frida si dokonce všimla, že se mu třesou kolena. Ostatně s těma pozvednutýma rukama a vyděšeným opilým obličejem vypadal jako přerostlé vystrašené dítě.

„T-to není – to vona –“

„No samozřejmě, že je to chyba ostatních a ty si svatoušek!“ Dala mu dobře mířený pohled. „A před hodinou prej zase si dopisuješ s tím pozérem, ty krávo jedna, co si to dovoluješ?! A co teď děláš ty, svině zatracený?!“

Východ se konečně uvolnil a Frida byla konečně schopna vyjít. Ignorovala tedy probíhající drama stejně jako ono ignorovalo ji a v klidu vyšla z pracovny spolu s dopisy.

V předsíni z kabátu setřásla sůl a jakmile si ho oblékla, strčila si dopisy do kapes. Přidala k nim i dopis, který měla celou dobu schovaný v podprsence. Celou tu dobu ji provázel hluk z pracovny, ale když se konečně ocitla venku, utichl.

Zhluboka se nadechla a vydechla, jenže to jí nepomohlo. Z toho vzduchu už jí bylo pomalu špatně.

„Odvoz,“ řekla si. „Musím najít nějaký odvoz k majáku.“

Vzpomněla si, že k majáku jezdí hokynář, jenže o něm žádné informace neměla. Zkusila vytáhnout telefon a vypnout režim holografického zobrazení. Na displeji se jí v levém rohu objevily dvě čárky signálu.

„To jsem potřebovala,“ zašeptala vítězoslavně a připojila se ke svému satelitu. Pár kliknutí a přístroj ve vesmíru se už natočil jejím směrem, aby jí poskytl internetové připojení. Frida si už začala myslet, že brzy bude mít hokynáře jako přečteného, ale kromě adresy jeho krámku a historii faktur neměla prakticky nic.

„Debil,“ zavrčela Frida, když schovala telefon. No, aspoň věděla, kde hokynářství najít.

Vykročila mrtvolně tichým městem směrem ke staveništi. Z dálky se dívala na hroudy kamení a řady robotických dělníků, kteří stáli vypnutí jako sochy moderního umělce. V Commonlane působily naprosto nepatřičně, ale Frida si uvědomovala, že takhle z Města bude působit všechno v porovnání s tou archaičností kolem. I ona sama se určitě vyjímalala v popředí těch starých domů, ze kterých už pomalu opadávala omítka. Ne, počkat, to nebyla omítka...

Frida se u jednoho z domů zastavila. Jasně, byla tam jakási zastaralá vrstva omítky, ale primárně už většinu povrchu tvořila sůl.

„Neskutečný...“ zavrtěla Frida hlavou a šla dál. Měla pocit, že jestli bude chvíli nečinně stát na jednom místě, sůl se na ni začne usazovat a pronikne postupně do jejích pórů, nosu, vlasů, nehtů, do krve, která zhutní a bude slaná jako mořská voda.

Otrásla se a zahнала myšlenky na sůl někam do pozadí své mysli. Blížila se ke kraji náměstí, kde stálo zavřené hokynářství. Z dálky by ho nepoznala – vypadalo jako obyčejný dům. Jen postupně, jak se k němu přibližovala, si všimla nevýrazné cedule s názvem krámku.

Došla k jeho dveřím a chtěla zmáčknout zvonek, který tam ovšem nebyl.

„Samozřejmě,“ zavrčela a zabušila na dveře. Po chvíli zabušila znovu, ale nevypadalo to, že by to mělo nějaký smysl.

„Co je?!“ ozval se z domu nepříjemný dědkovský hlas.

Commonlane už začínalo Fridu solidně vytáčet. Naštěstí se ale dokázala ovládat.

„Potřebuju odvoz na maják.“ Ze zkušenosti věděla, že s takovými lidmi bylo nejlepší mluvit ve zkratce a otevřeně.

„To není má starost!“

„Jsem připravená zaplatit tolik, kolik bude potřeba,“ překřížila Frida ruce na hrudi a dál koukala na zavřené opotřebované dveře.

„Prachy si strč někam, ty mi jsou k ničemu!“

Kdyby měla o hokynáři nějakou informaci, mohla by na něj bezproblémově zatlačit.

„Tak co chcete?“ zeptala se nakonec.

Čekala, že stařec za dveřmi něco prskne jako třeba nový metalický chrup nebo deset blondýnek s velkýma kozama, ale místo toho nastalo jen ticho. Chvíli na to se dveře pootevřely a Frida tak spatřila levou část staré zvrásněné tváře.

„Víš co chci, holčino?“ zavrčel. „Chci, aby starosta neničil můj domov v rámci té své setsakramenstkové modernizace,“ řekl a odplivl si.

„Můžu se u něj přimluvit.“ Fridin výraz byl naprosto nečitelný, ale hlas měla pevný. To, že řekla lež, nemuselo nikoho zajímat.

„No jasně a já jsem v tom případě král Artuš, co povstal z mrtvých,“ znovu si odplivl. „Kecalka seš, holčino,“ přeměřil si ji pohledem. „Ani tě neznám.“

Frida zapátrala v paměti. V podkladech ke starostovi si našla, že má nějaké vzdálené příbuzné v Americe.

„Jsem jeho neteř. Dcera vzdálené sestřenice. Zrovna jsem u starosty byla.“

„Kecalko,“ stál si za svým hokynář.

Frida z kapsy vytáhla nerozbalený dopis od Brook. „Pokud kecám, tak bych neměla tohle.“

Muž se zamračil a zkrivil rty. „To je jen nějaký dopis.“

„Dopis od starosty pro Brook. Spěchá to.“ Frida si uvědomovala, že teď riskovala. Srdce jí kvůli tomu bilo silně do žeber, ale ten pocit se jí líbil.

Spoléhala na senilitu starého hokynáře a svým klidným hlasem a sebejistým postojem ho hodlala přesvědčit, že všechno, co říká, je nezpochybnitelná pravda.

„Vždyť to poslala Brook jemu,“ z kostnatělým prstem ukázal do levého rohu obálky. „Byla si na majáku.“

Frida v hraném překvapení pozvedla obočí. „Ale copak vy nevíte, že starosta píše adresáta vždycky do levého rohu?“

Hokynář zapochyboval. Změna výrazu ho prozradila.

„Hele,“ zjemnila hlas, „potřebuju jen odvoz na maják a strýček teď nemůže. Chci odvést dopis, chvíli s Brook pokecat a až pro mě strýček přijede, přimluví se za vás.“

Mlčel. Přemýšlel. Frida sledovala všechny jeho myšlenky vepsané ve tváři a věděla, že vyhrála.

„No tak fajn, tak počkej...“ zavrčel a zavřel dveře.

Na rtech se jí objevil vítězoslavný úsměv vychytralého člověka. Vždycky měla radost, když se jí podařilo někoho přesvědčit v pravdivosti své lži. Cítila se pak jako všemohoucí bytost, nadčlověk.

Po chvíli se dveře otevřely úplně a Frida tak pohlédla do stařecké tváře s koutky rtů věčně spuštěnými dolů. Fridu napadlo, že by se zvedly jedině v případě, kdyby přestala působit gravitace.

„Pojď za mnou a na nic nešahej!“ nařídil jí dědek a zamířil do nitra temného domu.

Frida ho beze slov následovala. Prošli prostorem obchodu a pak úzkou chodbou se starými prkny, které už potřebovaly vyměnit. Každý krok se určitě roznášel po celém domě a místy měla Frida pocit, že už už a dřevo praskne. Ještě aby si tady něco udělala, to ani náhodou, proto se snažila vesměš našlapovat velmi opatrně. Naštěstí se ale brzy dostali na starou rozpadající se verandu (zábradlí už udrželo pouze na jedné dřevěné tyči) a na zablácený dvorek s malým nákladňákem. Takovou kraksnu si snad svět ani nepamatoval.

„Lez,“ nařídil jí stařec a kývl na místo spolujezdce.

Frida tak učinila. Sedla si a pocítila, jak jí do zadku tlačí pružila. Připomněla si ale, že už brzy konečně dorazí k cíli své cesty. Na majáku se rychle dostane k dokumentům, pořídí si jejich scany a vypadne z Commonlane. Stačilo jen ještě chvíli vydržet. Za ten pocit, který bude mít po tak dobře odvedené náročné práci, to bude stát za to.

Chvíli trvalo než hokynář nastartoval auto. Fridu nikdy ani nenapadlo, že tento jednoduchý proces může trvat tak dlouho.

Když se konečně rozjeli, pružina pod ní zapérovala a Frida málem bolestně zaúpěla. Už viděla, jakou bude mít na zadku modřinu. Brzy se ale dostali na relativně rovnou cestu.

„Jak dlouho pojedeme?“

„Jak to mám vědět? Nikdy to neměřim,“ odplivl si dědek z okna, zatímco křečovitě svíral volant. Frida dokonce mohla rozeznat jednotlivé kosti.

Rozhodla se pro zatím využít příležitosti svého nic nedělání a vytáhla z jedné kapsy dopisy. Jen ten zavřený nechala, jelikož si myslela, že by si to dědula mohl všimnout a nedejbože ji vykopl uprostřed ničeho. Doufala, že z těch otevřených dopisů o Brook něco zjistí. Třeba měla se starostou tajný poměr. Taková informace se vždycky hodila. Nebo to mohla být jeho tajná dcera. Mohla ho vydírat nebo on ji. Třeba starosta o těch smrtích něco věděl stejně jako Brook. Co když ostatně na majáku vyrůstaly generace vrahů?

Fridin mozek pracoval na plné obrátky a nabízel jí jeden šílenější scénář za druhým. Ostatně proč hádat? Frida si byla téměř jistá, že se z těch dopisů dozví něco velmi důležitého.

„Co to je?“ začal dědek vyzvídat a koukl na Fridin klín plný popsaných papírů.

Frida protočila očima. Samozřejmě, že musel strkat svůj křivý nos někam, kde neměl co dělat.

„Dívejte se na cestu,“ nařídila mu nezaumatě a pustila se do čtení prvního dopisu.

„To ale vypadá jako starostův rukopis,“ nenechal toho hokynář.

„Ano, je to starostův rukopis a co je vám po tom?“ zeptala se ho Frida otráveně a protočila očima. Musela začít číst od znova, protože nedávala pozor.

„Co tam píše?“

Frida potlačila zavrčení. „Co kdybyste si hleděl svého, hm?“ odbyla ho.

„Holčino, být váma, tak se ke mně nechovám tak, jak se chováte,“ řekl stařec výhružně.

Frida zpozorovala, že vyjeli na cestu, která se táhla po okraji skal. Zároveň byla kvůli mlze viditelnost celkem mizerná – ve zpětném zrcátku už Commonlane nebylo vidět.

„Být vámi, dávám pozor na cestu, jinak skončíme v rozbouřeném moři,“ zavrčela Frida. Nahlas by to nepřiznala, ale začínala mít trošku strach. Co když na tom nebyl s hlavou v pořádku a ona se tak ocitla v ruce schizofrenního idiota?

„Vážně?“ zeptal se ironicky a přiblížil vůz víc k okraji.

Frida křečovitě sevřela jednou rukou dopisy a druhou se chytla sedadla. Pružina ji píchala, ale to bylo v tu chvíli to poslední, co jí dělalo starost. Dívala se před sebe s napjatou tvář, aby aspoň vytvořila iluzi klidu. Cítila totiž na sobě pohled toho šílence a její mozek pracoval na plné obrátky: touha po kontrole. Je to starý páprda, pravděpodobně všechny ze svého života buď vyhnal, nebo mu už všichni pochcípali (a dobře mu tak). Jenže Frida si uvědomovala, že to nebylo o tom.

„Takhle se ve svém věku předvádět,“ odfrkla si. „Jak dětinské.“ Věděla, že si zahrává s ohněm. Ten dědek už nejspíš neměl co ztratit, proto by mohl v jakoukoli chvíli otočit volantem a oni by se tak zřítily na skály, co trčely z rozbouřených vod. Z druhé strany ho nechtěla chlácholit. Nechtěla, aby někdo jako on měl nad ní navrch. Zrovna *on* toho *vážně* nebyl hoden.

Muž si odplivl z okna a vyrovnal auto. Vrátili se zpátky na cestu a Frida přestala svírat sedadlo. Naštěstí se už díval jen dopředu.

Znovu vyhrála. Vybrala správná slova.

V hrudi se jí spolu s adrenalinem rozlila pýcha, i když jí srdce stále ze strachu bilo jako o závod. Věděla, že by se teď nedokázala soustředit na čtení. Raději tedy dopisy schovala zpátky do kapes.

Nevěděla, kolik času uplynulo, když uviděla skrze mlhu vrchol majáku. Nepodívala se totiž na hodinky, když vyjížděli. Zkusila zkontrolovat čas, ale pod kůží jí z nějakého důvodu prosvítala čísla 07:00, což bylo divné, jelikož v Commonlane hodinky ještě normálně fungovaly. Zkusila na ně zaklepat, ale ničemu to nepomohlo. Mohla jen doufat, že se za pár minut proberou. Znovu se tedy zadívala na maják. Myslela si, že se jí aspoň trošku uleví, když měla svůj cíl na dosah, ale místo toho se zase napjala, čemuž nerozuměla. Musela si připomenout, že přišla kvůli práci, kterou velmi brzy dokončí. Do večera už bude doma a po vydatné koupeli ulehne do kožešinových pokrývek, aby usnula blaženým spánkem s pocitem absolutního vítězství.

Stařec zastavil kousek od vchodu. Vrcholek majáku se znovu schoval do mlhy, ale Fridě stačil výhled na jeho dveře a na domek, který byl k majáku připojen.

„Padejte,“ nařídil dědek nekompromisně a otráveně.

„S radostí,“ zavrčela a vystoupila. Pořádně ještě flákla dveřmi v naději, že takové staré krásně odpadnou, ale k tomu bohužel nedošlo.

Auto se otočilo a po chvíli zmizelo v mlze. Frida měla pocit, že celý svět přestal existovat. Byly tu jen ona, maják a rozbouřené moře. A Brook.

Vykročila ke dveřím domku a olízla si rty, na kterých se jí usadily maličké mořské kapičky. Ty byly jednoznačně lepší než vzduch v Commonlane – mikroskopické kapky se stíhaly z jakéhokoli povrchu vypařit, aby po sobě zanechaly slanou stopu.

Když si Frida vzpomněla na ty vrstvy solí, otrásla se. Očekávala, že podobnou vrstvu nalezne i na dveřích domu, ale šlo jen převážně o odlupující se bílou barvu.

Chvíli se ze zvyku rozhlížela po zvonku, pak si vzpomněla na to, *kde* se nachází. Sevřela tedy ruku do pěsti a jejím bokem pořádně zabouchala v naději, že ji strážkyně majáku uslyší.

Když po deseti sekundách nikdo neotevřel, zkusila to znovu. Fridu napadlo, že Brook možná není doma, ale nevnímala to jako překážku. Vzhledem ke stavu dveří by je mohla klidně zkusit vykopnout. Jeden kopanec by sice nestačil, ale pár určitě. Než ovšem stihla svůj plán realizovat, dveře se otevřely.

Frida si z počátku myslela, že před ní stojí muž, ale když si dotyčnou osobu pořádně prohlédla, uvědomila si, že je před ní žena, která má jen mužské rysy. Fridě bylo ihned jasné, proč vesničanka a starosta nazývali Brook *strážcem* majáku nebo *mužatkou*. Doposud si myslela, že tak činí pouze kvůli spojitosti s její prací, jelikož dříve byli obvyklejší *strážci* majáku, ale teď své informace přehodnotila.

„Dobrý den, vy jste Brook?“ zeptala se přívětivým tónem, aby na ženu navodila pocit, že je zranitelná a trošku zoufalá.

Brook sotva patrně přikývla. Její tvář zůstávala neutrální a naprosto nečitelná stejně jako šedé oči, které působily klidně jako nečinné zatažené nebe. Frida se tím ovšem nenechala rozhodit. Přiměla své obličejové svaly, aby se daly do pohybu. V jejím výrazu se vystřídala radost, úleva a spokojenost.

„Díky bohu, konečně mám možnost vás poznat!“ nadšeně zašvitořila. „Píšu diplomovou práci o Commonlaneském majáku – o jeho historii, jedinečnosti v naší době a o tom, jak funguje. Ráda bych se proto o něm s vámi, jakožto se strážkyní majáku, pobavila,“ zakončila svůj krátký proslov, zářivě se usmála a natáhla k Brook ruku. Ta ovšem stále zůstávala naprosto nečitelná. Kdyby sem tam nemrkla, Frida by měla pocit, že snad zkameněla.

„Nemám zájem,“ řekla strážkyně. Už už se chystala zavřít dveře, ale Frida ji zastavila.

„Nemůžete mě aspoň pustit se podívat dovnitř? Abych si udělala pár poznámek?“ Nebyl správný čas se ptát na dokumentaci. To by Brook mohlo ihned odradit. Frida tušila, že na ni nesmí tlačit. Musela si prvně získat její důvěru.

Její prosba strážkyni zastavila. Chvilí přemýšlela. „Počkejte tady,“ řekla nakonec a zavřela dveře.

„Jako kdybych měla kam jít,“ zavrčela Frida tiše a zapnula si poslední knoflík na svém kabátu, aby jí bylo tepleji. Moc to nepomohlo, ale připomínala si, že musí být trpělivá.

Brook asi po minutě otevřela dveře. Byla v tlusté opotřebované bundě a staromódní čepici. V rukou držela klíče na železném kroužku – něco, co Frida doposud viděla pouze na obrázku.

Strážkyně zamkla dům a vykročila ke dveřím majáku. Její výraz byl plný nezájmu a ruce se při otevírání dveří pohybovaly automaticky.

Když se konečně ocitly vevnitř, Brook rozsvítila žárovku, která smutně visela ze spodní strany schodů. Nehledě na tloušťku stěn, Frida stále slyšela nárazy mořských vln o skály.

Podívala se na točité shody, které se táhly po vnitřním obvodu budovy. Zároveň si ve stínu všimla jakýchsi dveří. Došlo jí, že nimi se může dostat do domu. Jinak nebylo v přízemí nic zajímavého. Jen prach, sůl a překvapivě pavučina pod shody.

Frida koukla na Brook, která jí nevěnovala ani trošku pozornosti. Vykročila nahoru, přičemž za sebou cítila přítomnost strážkyně.

Byla zadýchaná, když se dostaly až k horním dveřím. Brook si na schody za ta léta zřejmě zvykla, jelikož se v jejím obličejí nepohnul ani sval.

Vybrala správný klíč a otevřela dveře. Fridu do obličejí udeřil masivní nával větru, který ji rozhodil. Chytla se rámu a nohama se zapřela do podlahy. Začaly ji bolet uši. Chvíli si myslela, že ji šálí i zrak, jelikož viděla jen bílo za zábradlím. Rychle jí ale došlo, že je to mlha, která tu byla ještě hustší než dole, což navazovalo ještě větší dojem opuštěnosti a izolace. Brook si mezitím jen víc přitáhla čepici k hlavě a vykročila na plošinu se zábradlím.

Když Frida uviděla další schody, potlačila zaúpění. Až tam se nacházela místnost s optickou soustavou, která do noci vysílala svůj paprsek. Jednalo se o maják, který jako poslední na světě používal Fresnelovu čočku. Tento typ čočky byl tak těžký, že se nedalo používat obyčejný mechanismus pro jeho otáčení. Musela se používat rtuť, po které se stroj pohyboval. Tato chemická látka má vysokou hustotu a kov po ní dobře klouzal. Jenže to byla teorie, kterou Frida znala, a nebyla tu kvůli ní. Co tu tedy vůbec dělala?

Podívala se na záda strážkyně, která už byla skoro u místnosti.

Šla sem, aby se s ní lépe seznámila; aby ji Brook pustila do svého domu a nejlépe k dokumentaci k majáku. *Tady* jí vážně nenajde.

Překonala iritovaně pár posledních schodů a vešla za Brook. Ta jen čekala, než se Frida na čočku vynadívá a když vyšla, zamkla za ní.

„Vážně něco takového má pod sebou ještě rtuť?“ křikla Frida a na schodech se podívala na Brook, což bylo náročné vzhledem k větru, který ji bil do obličejí a cuchal vlasy. Pochybovala, že je bude vůbec schopna rozčesat, ještě když k tomu přidá sůl, které měla mezi prameny snad na celý pytel.

Brook jí neodpověděla, ale Frida to svedla na to, že ji neslyšela. Zopakovala tedy svou otázku, když už byly uvnitř majáku, jenže ani tentokrát Brook nijak nereagovala. Frida si myslela, že pokud se s ní bude bavit o majáku, tak ji nějak rozmluví, ale bylo zřejmé, že neúspěšně. Jenže člověk by měl milovat práci na majáku, aby tu vůbec mohl pracovat, ne? Nedávalo jí proto smysl, proč Brook jen mlčí, jakoby byla ztracená v myšlenkách. Fridu po chvíli napadlo, že možná jen nebyla zvyklá mluvit. Musela zvolit jinou taktiku. V tuhle chvíli tedy přicházela v úvahu pouze jedna věc.

„Moc děkuji za to, že jste mě sem odvedla, ale měla bych ještě otázku – máte u sebe nějakou dokumentaci k majáku? Potřebovala bych ve své práci prezentovat některé meteorologické údaje z počátků 21. století.“

Brook se zastavila. Frida pozorovala její týl. Vzhledem k tomu, že *tohle* byla jediná reakce, kterou z ní dostala, tak cítila, že zasáhla hřebík do hlavičky. Zároveň si uvědomila, že strážkyně reakce potvrzuje její domněnku – v těch papírech byly nějaké důkazy.

„Jedná se o důvěrné informace,“ řekla Brook.

Frida překvapeně pozvedla obočí. Bylo to poprvé, kdy Brook použila více než dvě slova.

„Je rok 2155. Pochybuji, že by stát shledával tajným meteorologické údaje, které byly aktuální před sto padesáti lety,“ namítla. Bylo jí jasné, že Brook hledá pouze výmluvu a kvůli nedostatku komunikačních schopností se jí to nedaří. Žena ovšem vykročila, jako kdyby se na schodu ani nezastavila.

„Je to jen pár čísel!“ namítla Frida, ale Brook pokračovala dál jako vzdalující se šance dostat se k dokumentům a Fridě se to vůbec nelíbilo. Jenže jak by ji měla přesvědčit, aby jí pomohla, když proti ní neměla žádnou zbraň? Nevěděla o ní nic, o jejích tajemstvích, o jejích snech, motivacích. Nevěděla ani kolik je jí let. Byla snad úplně stejná jako ten zatracený maják.

Nahmatala v kapse dopisy. Kdyby si je v tom autě přečetla – ne – kdyby ještě chvíli zůstala v Commonlane a dopisy si přečetla, určitě by získala nějakou informaci, nějakou páku. A co měla dělat teď?

Frida zaskřípala zuby. Udělala chybu. Byla moc netrpělivá a teď za to platila. Musela přemýšlet nad rychlým řešením. Jenže než ji něco stihlo napadnout, už stály venku a Brook zavírala dveře věže.

„Počkejte!“ zkusila ji Frida v marném pokusu zastavit.

Brook se na ni ani nepodívala. Zmizela za dveřmi svého malého domku. Zabouchnutí dveří znělo jako tečka Fridiny rešerše Commonlaneského majáku.

Prvně se ozval šok. Po tolika letech něco nefungovalo tak, jak mělo. Něco *vzdorovalo*. Neskutečně ji to vytočilo. Hněv ji snad dokonce přiměl zrudnout.

Tohle si nemohla nechat líbit. Jiný by to na jejím místě vzdal a prostě odešel, ale to nebyl Fridin případ. Pokud doposud přemýšlela o tom, jak se se svým úkolem rychle vypořádá a zamíří zpátky do Města, teď se její cíl změnil – získá dokumenty, i kdyby je musela z Brook dostat násilím, a bude jí jedno, kolik času nad tím stráví. Neodejde odsud, dokud nebude mít ty zatracené papíry v ruce. A jakmile změnila svůj cíl, ihned věděla, co musí podniknout.

Vkročila do mlhy, aby maják s domem neviděla. Chtěla si najít nějaké místo k sezení, aby si mohla rychle přečíst dopisy. Pak vybere vhodnou vydírací metodu, vrátí se zpátky k domu a konfrontuje Brook.

Posadila se na kámen a vytáhla dopis, který se snažila číst v autě. Jenže jakmile přečetla *Brook*, doprostřed stránky dopadla kapka. Pak další.

„No to si snad děláš –“ Schovala dopis rychle do kapsy, když se ještě více rozpršelo. Jakmile se rozběhla k domu, byl z toho hotový slejvák. U dveří tak už stála naprosto promočená. Doufala jen, že aspoň ty dopisy budou v pořádku.

Stejně jako před tím zabušila na dveře a stejně jako před tím začala zvažovat, že je vykopne, jelikož s každou sekundou se jí voda dostávala blíž a blíž k tělu, jako kdyby se brzy měla v tom dešti utopit.

Brook jí otevřela. Na její nicneříkající tváři se objevilo něco na způsob zmatení, o čemž prozrazovalo pouze nepatrně nakrčené obočí.

„Můžu prosím dovnitř?“ zeptala se Frida. Cítila se trapně, když to řekla skrze drkotající zuby.

Brook chvíli jen stála a koukala na ni. Ve Fridě to budilo pouze vztek. Stála tam, mokrá jak slepice, a Brook ještě přemýšlela nad tím, zdali jí má pustit dovnitř. Nakonec ustoupila a nechala ji vejít.

Frida vydechla úlevou, když se konečně ocitla mimo tu spoušť. Jenže jakmile si uvědomila mokré oblečení, nálada se jí znovu zhoršila. Nepochybovala, že od Brook nemůže nic očekávat. Jedině snad to, že až déšť skončí, tak ji z domu ihned vykopne. Svou zlost vyjádřila vysoukáním se z mokrého kabátu. Nechala ho spadnout na zem.

Svetr měla mokrý stejně jako triko pod ním.

„Můžu dostat aspoň ručník?“ Stěží ve svém hlase skryla podráždění. Když se podívala na Brook, nemohla potlačit myšlenku, že z té samoty tady na majáku jí už hráblo. Nejenže není schopná říct víc než čtyři slova najednou, ale ani se neumí postarat o hosta.

Brook odešla a po chvíli se vrátila s ručníkem, který Fridě podala. Ta jí ho jen vytrhla z rukou a utřela si vodu z obličeje a z vlasů. Zloba z ní trošku opadla a ona si tak znovu uvědomila, *kde* se nachází a *co* má dělat. Nitrem se jí rozlilo potěšení z přiblížení se stanovému cíli.

Dostala ze sebe falešný úsměv, koukla na Brook a poděkovala za ručník. „Nevíte náhodou, jak dlouho bude pršet?“ zeptala se. Jestli přestane pršet za pět minut, bude muset vymyslet něco, co jí dovolí tady zůstat déle, ačkoli to nebylo nijak těžké – prostě si vyžádá nějaké suché oblečení, počká, až uschne to její a do té doby už snad něco vymyslí. Jestli se déšť protáhne do noci, tak všechno bude značně jednodušší.

„Do rána,“ řekla Brook a dostala ze sebe něco, co se podobalo tichému povzdechnutí.

Frida poznala, že z ní žena jednoznačně moc nadšená není, ačkoli se stále tvářila nečitelně.

„Vím, že je to netaktní, ale nemohla bych prosím u vás přes noc zůstat? Slibuji, že vás nebudu rušit, ale do Commonlane se nedostanu, aniž bych nenastydla,“ vysvětlila Frida, ačkoli svá slova nemyslela vážně. Tedy aspoň tu část se slibem.

Brook se dívala někam na zem. Fridě došlo, že se koukala na její mokrý kabát. Když se na něj podívala, uvědomila si, že jí z kapes vypadlo pár dopisů. Než ale Frida stihla začít panikařit, že mezi papíry Brook pozná svůj rukopis, uklidnila se. Slova byla prakticky dokonale rozpitá. Uvědomovala si, že to ale stejně nebyl důvod ke klidu, protože se už nedozví nic z jejich obsahu. Mohla ovšem stále využít vzniklou situaci ke svému prospěchu.

„Ale ne,“ povzdechla falešně. „Mé poznámky k diplomce,“ dodala rozčarovane a sehnula se k nim, aby je mohla posbírat. Kabát vzala do druhé ruky. Až se vrátí zpátky do Města, vyhodí ho. Stejně si chtěla koupit nový a lepší, s kožichem z činčil.

„Pojďte,“ promluvila najednou Brook a Frida na ni překvapeně pohlédla. Tentokrát žádná pasivita, ale dokonce nabídka. Samozřejmě, že toho musela využít.

Když šla za strážkyní, podívala se na zmoklé papíry a záludně se pousmála. Kdo by tušil, že tou ženou pohnou obyčejné papíry domnělé diplomové práce. Nakonec jí ty dopisy stejně k něčemu byly, i když si je nestihla přečíst. Možná v těch papírech byla jen obchodní korespondence a o nic tak tím pádem nepřišla. Jenže někde v pozadí její mysli ji stejně hlodala myšlenka, že třeba právě ztratila velmi podstatnou informaci. O to větší ovšem měla motivaci přijít na to, co se skrývalo v dokumentaci majáku.

Brook ji provedla skrze úzkou předsíň do velké místnosti, kde se nacházela kuchyň a spoře zařízený obývací se skromnou knihovnou. Byly tu i schody do druhého patra a u nich se nacházely dveře, za kterými Frida tušila vchod do majáku.

Vystoupaly po schodech do malé chodby, ze které jedny dveře vedly do podkrovní ložnice a druhé do koupelny, která měla tak dva metry čtvereční.

Frida do ní vešla a dovolila si zhnuseně ohrnout ret, jelikož stála k Brook zády. Když se k ní otočila, vděčně se usmála, jako kdyby jí strážkyně právě zachránila život.

„Donesu vám věci na převlečení,“ řekla jí Brook a zavřela za ní dveře. Frida si dovolila zkřivit tvář v opovržení.

Koupelna byla menší než její šatník a to už bylo co říct. Ostatně se i divila, jak se sem může někdo tak velký jako Brook vůbec vejít. Frida se z toho místa cítila skoro klaustrofobicky. Jenže vidina horké sprchy ji přiměla přestat si prohlížet malý prostor a pookrát.

Odhodila kabát a papíry, které stále držela v rukou, do umyvadla. Spolu s papíry odhodila i ručník, který do sebe nasál část barvy z rozpíchných papírů.

„Kurva,“ tiše zaklela Frida a doufala, že Brook napadne jí donést suchý ručník.

Zkontrolovala pro jistotu ještě kapsy kabátu – třeba tam ještě něco zůstalo. Vytáhla zavřený dopis, který ukořistila na chodbě v domě starosty, což ji přimělo k potěšenému úsměvu. Rozbalila ho. Oči měla do široka otevřené z natěšení na slova, která nebyla určená jí. Jenže když četla vyprázdněný obsah dopisu, místo nadšení přicházelo jen rozčarování a hněv. V návalu těch emocí dopis roztrhala, otevřela okno nad umyvadlem a kusy papírů vyhodila do větru.

Znovu se natáhla po kabátu a vylovila z druhé kapsy telefon, jen aby zjistila, že má rozbitý displej. To nebylo ovšem to nejhorší – otvory telefonu byly pokryté solí. Voda jako taková by telefonu neškodila – byl voděodolný –, ale sůl? Zkusila ho pro jistotu zapnout. Bez úspěchu.

Sevěřela ho ve své ruce tak pevně, že displej zapraskal. Nejráději by s ním flákla o zem, ale místo toho s ním udělala to samé, co s přečteným dopisem – vyhodila ho z okna. Trošku se uklidnila a vydechla. Sprcha její náladu spraví. Vysoukala se z mokrého oblečení, které pohodila na podlahu, vlezla do sprchového kouta a zarazila se.

Z domova byla zvyklá na chytrou sprchu, která se zapínala automaticky, když do ní vlezla a která zároveň znala její oblíbené teploty. Frida se tudíž v životě neseťkala se sprchami, které se musely zapínat manuálně. Bylo jí jasné, že ne všichni mají hi-tech sprchu jako ona. Jenže v případě této se přepočítala, protože tomu mechanismu, který tu byl pravděpodobně ještě před dinosaury, vůbec nerozuměla. Kde se mělo co mačkat? Otáčet? Nejistě natáhla ruku po nějakém kolečku, které by mohlo spustit vodu. To se sice podařilo, ale místo horké vody na ni vytryskla studená. Překvapilo ji to natolik, že sebou praštila o chladné kachličky a vyjekla.

Rychle otočila kolečkem zpátky. Chvilí poslouchala své oddechování a kapání vody. Kdyby věděla, že si nezlomí prsty, do něčeho by kopla.

Vylezla ze sprchy a pohled jí padl na nevkusné tepláky a vytahovaný rolák.

Zhnuseně ohrnula ret. Nenašla ovšem nikde žádný ručník kromě toho, který jí Brook dala dole u dveří.

„Kráva,“ zavrčela tiše a natáhla se po mokrém ručníku, aby se aspoň utřela tam, kde to nejvíce potřebovala. Celá vlhká se pak nasoukala do oblečení, které se jí lepilo na tělo a ve kterém jí byla zima. Všimla si, že jakmile začala schnout, zůstávaly jí na pokožce nepatrně viditelné stopy soli. Chtělo se jí zvracet. Připomínala si svou zlobu, která posilovala její motivaci. Dotáhne to do konce. Takhle snadno se do prdele nevzdá.

Než koupelnu opustila, pohodila mokrý kabát na zem a zapla vodu v umyvadle, aby ještě více poničila papíry. Nechtěla, aby si je Brook pak začala podrobněji prohlížet, jelikož je tu chtěla nechat stejně jako své oblečení. Nehodlala ho nosit, ani kdyby uschlo. Na cestu domů si na sobě nechá věci Brook a pak se jich náležitě zbaví.

Otřela si vlhké ruce o svetr. Po chvíli je měla kvůli soli přesušené. Zatoužila po krému.

Když otevřela dveře, pocítila vůni slaniny. Udělalo se jí znovu špatně. Nesnášela slaninu. Musela se chytit za nos a dýchat pusou. Brook zřejmě nenapadlo otevřít okno. Za tu bůh ví jak dlouhou dobu, co tu bydlela, si na ten smrad určitě zvykla. Fridin pohled ale padl na dveře po její pravé straně.

Koukla na schody. Vzhledem k tomu, jaký hluk dělala škvařící se slanina, ji Brook určitě neuslyší, když bude chvíli šmejdít v pokoji.

Frida zapomněla na nevolnost, kterou vystřídal tiché nadšení z možnosti nálezu podstatné informace.

Stiskla kliku a pomalu dveře otevřela. Zaskřípaly, ale Frida se nebála. Jenže jakmile spatřila pokoj, veškeré nadšení z ní opadlo.

Dívala se na ten nejobyčejnější pokoj, jaký si mohla představit – prostá ustlaná postel, noční stolek (bez zásuvek) s lampou, židle u nohou postele a skříň.

Frida došla ke skříni v naději, že aspoň její obsah bude zajímavý, ale jakmile ji otevřela, začala naději proklínat. Ve skříni bylo jen pár kusu nejnudnějšího a toho nejvíce nevkusného oblečení, které viděla. Bylo pověšené na ramínkách. Na dně skříně byly dva páry prakticky stejných bot.

Frida zavrčela a zklamaně zavřela skříň. Před odchodem se pro jistotu ještě podívala pod postel, ale nenašla tam nic. Ani blbou vrstvu soli, ve které teď byla pro změnu ona.

Když šla ke dveřím, zastavila se na chvíli u okna. Venku stále lilo jako o život a mlha, která se na dům ne-li nalepila, zcela odřízla tohle místo od zbytku světa. Kromě toho to vypadalo, že se venku solidně setmělo.

Frida se podívala na hodinky pod kůží v naději, že se už vzpamatovaly. Překvapeně ovšem zamrkala. Zírala na čtyři osmičky oddělené dvojtečkou uprostřed.

„Starý kšunt,“ zanádařovala šeptem. Zdali hodinky přestaly fungovat kvůli nízkému tlaku, soli nebo vodě (což by do prdele *neměly*) – to pro Fridu zůstalo nejasné, ale nebylo to nijak podstatné. Věděla pouze to, že jakmile se vrátí do Města, tak si koupí hodinky nové a vymoženější.

Vyšla z pokoje a zavřela za sebou. Teprve pak si uvědomila, že už neslyší škvařící se slaninu na pánvičce. Brook ji nejspíš slyšela. Fridě to ale bylo jedno. Nejvíce ze všeho chtěla sejít dolů, kopnout Brook, dostat z ní informace k majáku a odjet domů se sladkým pocitem výhry.

Přinutila se ke klidu. Musela sehrát svou roli a musela to udělat na výbornou. To, že neměla o Brook žádné informace, nebyla taková katastrofa. Vlastně to byl titěrný problém v porovnání s její dlouholetou zkušeností v oblastech vyhledávání informací. Jedním kliknutím vykradla celou banku, aniž by zanechala jedinou stopu. Našla tajné sídlo největší italské mafie. U všech všudy – stála za rozpadem Imperiální Rusie! Co je oproti tomu jen jeden podělaný maják se svou stejně podělanou strážkyní?

Sešla do přízemí a podívala se ke kuchyňské lince. Brook stála zády k Fridě a něco krájela. Frida se obrnila, nasadila falešný úsměv a vykročila k ní. Když se ocitla vedle strážkyně, zašvitořila: „Moc děkuji za oblečení. Je velmi teplé a pohodlné.“

Žádná reakce. Jako kdyby ji Brook neslyšela.

„Co vaříte?“ začala se zajímat a podívala se na nakrájená rajčata.

„Slaninu se zeleninou,“ odpověděla Brook jednoduše a přidala rajčata na jeden a pak na druhý talíř.

„A mohla bych dostat čaj?“ zeptala se Frida s nevinným kukučem.

Brook ukázala nožem na konvici a vrátila se ke krájení okurek. Frida se přemáhala, aby se jí tvář opovrzhlivě a zlostně nezkřivila, což bylo celkem náročné, ale zvládla to.

Došla ke konvici a uvědomila si, že neví, jak ji použít. Podívala se ztraceně na Brook. „Já ji neumím používat,“ pronesla nevinně.

Brook odložila nůž, umyla si ruce a natáhla se po konvici, do které z kohoutku nalila vodu, a postavila ji na starodávnou plotnu.

„Čaj a hrneček jsou tam,“ ukázala na skříňku a znovu se pustila do krájení.

Frida tam celou dobu stála jako solný sloup. V myšlenkách už minimálně dvacetkrát popadla nůž, aby Brook ubodala a pětkrát začala dělat v místnosti bordel, aby našla dokumenty k majáku. Ani si nevšimla, jak se po slovech Brook natáhla ke skříňce, aby z ní vyndala obyčejný bílý hrneček a krabičku s černým čajem v pytlíčcích. Ze smradu slaniny, kousavého oblečení, chladu, vlhkosti na těle, soli na pokožce a nevkusného okolí jí bylo neskutečně špatně.

Praštila krabičkou o linku, čímž přiměla Brook se na ni podívat. „Nebudu čaj,“ řekla kategoricky. „Je mi nějak nevolno,“ dodala a aniž by po sobě uklidila, zamířila k pohovce. Bylo to sice poslední místo, kam by si lehla, ale zároveň to bylo lepší místo než podlaha. Když už byla řeč o podlaze, Frida si všimla padacích dveří u knihovny. Byly zamčené na zámek.

Zastavila se. Pokud někde v tomhle místě měla být dokumentace k majáku, musela být jediné tam. Důkazy, které potřebovala k tomu, aby tohle místo mohla srovnat se zemí. Jenže ani to nadšení, které pocítila, ji nedokázalo zcela zbavit nevolnosti z toho smradu. Potřebovala chvilku na to, aby se vzpamatovala, ale hlavně – aby se přemluvila a uchlácholila.

Lehla si, ale bylo to k ničemu. Ležet na tom nepohodlném smradlavém gauči Fridu zrovna nenavádělo přemýšlet nad svou motivací, ačkoli konec své cesty měla skoro na dosah ruky. Měla pocit, že všechno, co se dělo v tomhle domě, na ni doslova křičelo, že tu není vítaná. Ona by nejraději křikla zpět: *tak mi dejte ty posraný papíry a já zmizím!*

Brook mezi tím položila na stůl talíře s jídlem. Sama sobě si nakonec čaj udělala. Nepobídla Fridu, aby se šla posadit. Ostatně se na ni ani nepodívala, jako kdyby tu vlastně nikdo vůbec nebyl. Frida ovšem nepotřebovala pobízet.

Šla se posadit ke stolu. Její pohled hned padl na ne zrovna moc čistou vidličku. Jídlo vůbec nevypadalo chutně. Přiměla se ale vzít si příbor do ruky a sníst aspoň pár kusů zeleniny. Od své averze se rozhodla odpoutat pozornost konverzací, i když jí bylo jasné, že Brook bude naprosto ukradené, zdali se nají.

„Četla jsem, že práce strážce majáku je jednou z nejvíce osamělých. Nevadí vám to?“

Brook se dívala do svého talíře. „Ne.“ Nabodla na vidličku papriku a dala si ji do pusy.

„Co vás vlastně přimělo jít pracovat na maják?“

„Rodina.“

„Byli taky strážci?“

„Ano.“

Frida se nepatrně zamračila. Nemyslela si, že by *oba* její rodiče byli strážci. Dům byl uzpůsoben pro jednoho člověka, ne pro dva. Pokud strážcem byl například její táta, musel její mámu poznat v Commonlane nebo opačně.

„Nejste zvyklá moc mluvit, co?“ zeptala se Frida jemně, aby to nepůsobilo jako nic špatného nebo jako výčitka.

„Ne,“ řekla Brook, zatímco žvýkala slaninu.

Konečně nějaká podstatná informace. Frida znala jednu věc, která by přiměla Brook být víc sdílnější.

„Nemáte tu na zahřátí nějaký alkohol? Černý čaj totiž nemůžu. Je mi po něm vždycky špatně,“ zalhala.

Brook na chvíli přestala pohybovat příborem po talíři. Přesně jako když se Frida zeptala v majáku na dokumenty. Hádala tudíž, že teď Brook řekne nějakou absurdní věc, jako že je abstinent nebo tu nemá žádnou lahev rumu, whisky, vodky nebo něčeho jiného. K jejímu překvapení ovšem Brook vstala, došla ke kuchyňce, vytáhla hrneček a pak vytáhla lahev s hnědou tekutinou.

Frida se pousmála.

Brook před ní lahev a hrnek postavila a vrátila se zpátky na místo, aby mohla dojíst své jídlo.

„Nerada piju sama,“ řekla Frida opatrně.

„Mám čaj,“ reagovala Brook, aniž by věnovala Fridě jediný pohled.

Frida se rozhodla počkat. Až Brook ten svůj blbý čaj dopije, prostě jí do hrnku alkohol nalije. Strážkyně totiž nevypadala jako někdo, kdo by se vzpíral několika skleničkám, respektive tolika, kolik bude potřeba, aby se rozmluvila. Jestli to bude znamenat, že do ní Frida bude muset vylít celou lahev, tak to udělá. Jestli to bude znamenat, že ona sama bude muset vypít polovinu, budiž. Ona sama se neopije – alkohol na ni neměl tak silný účinek. O to se postarala, když se svou prací teprve začínala. Dostane z Brook všechny potřebné informace stejně, jako to už udělala s mnohými.

Cítila vnitřní chvění z blížící se výhry. Pro ten pocit byla schopna ignorovat diskomfort oblečení a soli na své pokožce.

Chvíli trvalo, než Brook dojedla a stejně tak chvíli trvalo, než vypila čaj. Frida celou tu dobu trpělivě čekala jako predátor skrytý před zraky své kořisti. Jakmile si byla jistá, že Brook v hrnku nic nemá, postavila se, otevřela lahev a nalila jí stejně jako sobě. Brook to nijak nekomentovala. Jen se dívala na hrnek s hnědou tekutinou.

Když se Frida posadila naproti ní na své místo, Brook natáhla po hrnku ruku, jako kdyby tam měla stále čaj, a napila se. Frida učinila to samé. Hořký ostrý nápoj po sobě zanechal příjemnou sladkost a s polknutím jí roznesl teplo do všech koutů těla.

„Jak dlouho tu už pracujete?“ zeptala se a nepatrně naklonila hlavu na stranu v předstíraném zájmu.

„Dlouho,“ odpověděla klasicky jednoslovně Brook.

„A co vůbec celé dny děláte?“

„Pracuji.“

„Co nějaká zábava?“

Brook ukázala palcem na nevelkou knihovnu. Když se ovšem Frida zadívala na jednotlivé tituly, všimla si, že se jedná především o knihy a majáčích a o práci strážce majáku. Zároveň vzhledem k jejich stavu bylo očividné, že jsou tituly staré, opotřebované, často vytahované. Frida by se nedivila, kdyby celá knihovna už byla dávno plesnivá.

„Práce je vaší zábavou?“ Sledovala, jak se Brook znovu napila.

„Ano.“

„Jinou zábavu jste nezkoušela?“

„Nemám zájem.“

„Kolik vám je?“

„Hodně.“

„Určitě jste toho prožila mnoho. Mimo maják myslím.“

„Moc ne.“

„Neměla jste v Commonlane nějaký život, než jste odešla na maják?“

„Ne.“

Frida mrkla. Možná to jednoduché slovo interpretovala nějak víc, ale znělo to, jako kdyby Brook v Commonlane nikdy nežila; jako kdyby se narodila na majáku, vyrůstala tady, žila tu a stejně tak očekávala, že tu i zemře.

„Žijete celý život tady?“

„Ano.“

Frida nepatrně pozvedla bradu. Takže měla pravdu.

„Byla jste někdy v zahraničí?“

„Ne.“

„Chtěla byste?“

„Ne.“

„Jste naprosto oddaná své práci, co?“

„Ano.“

„V tom vás chápu,“ napila se, „já také a vážím si lidí se stejným západem pro svou věc.“ Lež. Bylo jí jedno, co kdo dělá a nedělá. Ona měla svou práci a neměla ráda, když jí do ní někdo lezl. Doslova ale nesnášela, když jí někdo říkal, jak by svou práci měla dělat. To ji navedlo na zajímavou myšlenku. „Možná byste měla zvážit modernizaci,“ prohodila nenuceně. „Všimla jsem si, že starosta Commonlane se už o jednu pokouší v samotné vesnici, což je velmi obdivuhodné. Je vidět, že mu na lidech záleží. Ale nebojte, možná časem dojde i na maják.“

„Nedojde,“ řekla klidně Brook a napila se. Na její tváři nebyl sebemenší náznak diskomfortu. Frida tak mohla hádat, zdali se jen snaží pravé emoce skrýt (pokud ano, tak jí to šlo skvěle), zdali si je svým slovem natolik jistá, nebo zdali je jí to vlastně jedno.

„Jste si tím jistá?“ pozvedla Frida jedno obočí. „Když jsem se s ním viděla, něco zmiňoval; něco o tom, že váš maják nechá zbourat a postaví tu moderní, jako mají všude po světě.“

Nic, žádná změna. „Jsem si jistá,“ řekla jen a znovu se napila.

Fridě se nelíbilo, že z ní stále nedokázala dostat žádnou reakci. Rozhodla se tedy pro další taktiku.

„Četla jsem o Fresnelově čočce jeden zajímavý článek. Bylo to už před nějakou dobou, ale stálo tam něco na ten způsob, že by se ta rtuťová vrstva, po které se čočka otáčí, mohla vyměnit za modernější a méně toxickou tekutinu – heptanal. Možná jste o něm slyšela. Má větší hustotu než rtuť, tudíž snese i větší tíhu. Taky po jeho povrchu jakékoliv předměty kloužou skoro jako po oleji. Čočka by se tudíž mohla otáčet rychleji.“

Očekávala aspoň napnutí svalů v podobě potlačovaného hněvu, ale tvář Brook zůstávala neměnná.

„Rtuť je dostačující,“ řekla jenom a znovu se napila.

Frida tomu přestávala rozumět. Měla pocit, že před ní ani neseděl člověk.

„Ale proč? Vždyť při práci s ní riskujete.“

„Dávám si pozor.“

„S heptanalem si ale nemusíte dávat pozor. I kdyby se vylil na zem, tak se nic nestane. Rtuť se vám pro změnu rozuteče do všech stran.“

„Dávám si pozor,“ řekla Brook znovu podobně stroji.

Frida nehtem poklepala o hrnek a pak se napila. „Proč se vlastně tak moc vzpíráte modernizaci?“ zeptala se nakonec.

Brook jí neodpověděla. Místo toho se rozhlédla po místnosti. Frida by mohla přísahat, že v jejích očích konečně probleskla emoce, která se podobala nostalgii; šťastným vzpomínkám, které se zabydlely v každém koutě a které se staly podpěrami tohoto domu a světlem majáku. Bylo to něco, co Frida neznala a ani nechápala. Přišlo jí to dokonce směšné.

„Kde máte rodiče?“ rozhodla se pro změnu tématu a napila se.

„Zemřeli.“

„Přirozeně?“ pozvedla jedno obočí.

„Ano.“

Zajímavé. Na tomhle místě by Frida očekávala spíše smrt pádem na skály než přirozené skonání v posteli.

„Proč tu nemáte žádné jejich věci?“

„Zbavila jsem se jich.“

„Nenechala jste si ani nějakou drobnost na památku?“

„Ne.“

„Proč?“

„Nesouvisí to s prací.“

„Nic pro vás nemělo sentimentální význam?“

„Ne.“

„Jak se vaši rodiče poznali?“

„Nevím.“

„Nikdy jste se neptala?“

„Ne.“

Frida zadržela povzdechnutí. „A co vy? Máte někoho?“ Trošku doufala, že ji touhle otázkou zaskočí, ale přišlo zklamání.

„Ne,“ odpověděla Brook, jako kdyby se jí Frida právě zeptala, zdali venku přestalo pršet.

„Nikdy jste nikoho neměla?“

„Ne.“

Očekávala, že ji Brook každou chvíli zastaví, jelikož už jí zasahovala do osobního prostoru, ale Brook nevypadala, že by cítila nepohodlí. Možná se vnitřně proti jejím otázkám obrnila v naději, že když bude dostatečně dlouho vykazovat neutralitu a bude odpovídat na všechny její otázky, tak to Fridu zkrátka omrzí. Frida se ovšem nevzdávala tak snadno. Především neměla problém na člověka tlačit.

„Masturbujete?“

„Ne.“

Nic.

„Jste panna?“

„Ano.“

„Přitahuje vás někdo?“

„Ne.“

„Ani neživé objekty?“

„Ne.“

„Co já?“

„Ne.“

Brook se na ni ani nepodívala. Bylo to poprvé, co se setkala s takovou reakcí. Pár krát se stalo, že podobnou otázku položila lidem, ze kterých potřebovala dostat informaci. Dotyčný se na ni vždycky podíval. Jeho oči putovaly po jejím těle od shora dolů a pak zpátky. Dále se reakce lišila. Některým ženám zrudly tváře ze studu a tajného přání, jiné se nervozně zasmály. Muži se ve většině případů pouсмáli. Viděli v ní možnost povyražení si, ukojení své touhy. Brook se vymykala všem standardům.

„Nemusím vás přitahovat, abych vás přiměla křičet blahem,“ falešně se pouсмála. Tentokrát jí bylo špatně ze sebe. Z nějakého důvodu měla pocit, že klesla níž, než si kdy dřív dovolila. Jenže tohle už nebyla situace, kdy šlo o nějaké hranice. Měla jasný cíl. Pokud nepomůže ani jedna z jejích zbraní, sáhne po hmotné.

Brook klasicky nijak nereagovala. Jen se napila a dál koukala na hrnek.

Frida vstala ze svého místa a pomalu vykročila ke strážkyni. S každým krokem hůř a hůř překonávala odpor k vlastní osobě. Byla si více než kdy dřív vědoma každého zvuku, které její kroky způsobovaly. Vyspat se s Brook bylo vážně tím posledním, co chtěla udělat, ale musela se jí nějak dostat pod kůži. Všechno ve jménu své práce; principu.

Využila toho, že Brook neseděla natlačená na stůl a posadila se jí obkročmo na klín. Ženin pohled se zabodl do jejího krku.

„Mé oči jsou tady, Brook,“ zašeptala a vzala její obličej do dlaní, aby ho mohla pozvednout a aby si podívaly do očí. Jenže oči strážkyně zůstávaly stále nečitelné – ne – něco se v nich změnilo. Před tím se podobaly nečinnému zataženému nebi. Teď se podobaly kovu. Možná rtuti. Frida se tím ovšem nehodlala nechat odradit.

Přitiskla své rty na její. Byly popraskané, skoro chladné. Zkusila je olíznout, ale místo toho jí na jazyku ulpěla jen sůl. Stěží potlačila zachvění způsobené odporem. Frida se ale nevzdávala. Dále líbala ty tvrdé rty a hladila Brook po krku, ramenech, dotkla se její malé hrudi.

Nic.

Vůbec. Nic.

Zkoušela to ještě chvíli. Bez úspěchu. Na té nicneříkající tváři se ani nepodepisoval účinek alkoholu; jako kdyby Brook pila vodu.

Když se jí znovu podívala do očí, měla na chvíli pocit, že se v nich objevila otázka: *co si tím chceš dokázat?*

Frida k sobě pevně přitiskla čelisti a slezla z jejího klína, jako kdyby vlastně k ničemu vůbec nedošlo, ačkoli sůl na rtech jí připomínala tu chvíli, kterou, ať chtěla, či nikoliv, charakterizovala

jako trapnou. Jiný člověk by ji nazval zdrcující a řekl by si, že *tohle*, když už nic jiného, je ten moment, kdy by měl opustit maják. Jenže Frida měla před sebou vidinu výhry. Chvilé, kdy najde slabost Brook, odčiní její veškerou snahu. Ten pocit bude více než vítězoslavný. Bude *extatický*.

Vrátila se ke svému místu, ale neposadila se. Místo toho vzala do rukou hrnek a vypila zbytek alkoholu, aby do něj nalila další. Dolila i Brook, ačkoli ta ještě nedopila ani tu polovinu.

Frida se opřela o stůl. „Chtěla bych vidět dokumenty k majáku,“ řekla přímo a podívala se na Brook, která se dívala na svůj hrnek.

„Ne.“

„Proč ne?“

„Jsou tajné.“

„Podle zákona už ne.“

„Tady jsou jiné zákony.“

Frida překvapeně zamrkala. „Odkdy?“

„Odnepaměti.“

To byla velmi zajímavá odpověď, ale co jiného vlastně mohla Frida očekávat, když tu Brook zřejmě žila od narození. Nemusela znát jiná pravidla a jiné zákony než ty, které se týkaly přímo majáku.

„Nemůžu dostat aspoň jeden údaj?“

„Ne.“

Frida se podívala na padací dveře a pak koukla ven. Stále pršelo, ale ji zajímalo něco jiného. „Není už čas rozsvěcet maják?“

„Ne.“

Nevadí, počká si.

„Kde budu spát?“

„Na pohovce.“

Frida potlačila znechucené zachvění. Stačilo jí ležet na té pohovce jen chvíli a nejenže ji bolel zadek z dnešní cesty v autě toho dědka, ale začaly ji bolet i záda. Představa, že na té pohovce má strávit celou noc... Ačkoli, když se nad tím zamyslela, nemusela přece spát. Neměla pochyb o tom, že Brook funguje jako hodinky. Až přijde správný čas, půjde na maják. Do té doby by snad Frida mohla najít klíče k padacím dveřím. Jestli se jí to nepodaří, zatímco bude Brook na majáku, zkusí to v noci a pokud je nenajde ani tehdy, prostě se pokusí zámek zlomit nebo ho něčím otevřít.

„Přinesete mi nějakou deku?“ zeptala se strážkyně. Ta vstala od stolu, poklidila po sobě a po Fridě a odešla nahoru.

Frida došla ke knihovně, aby vypadala, že je jednotlivými tituly zaujatá. Zároveň si ale pokládala otázku, zdali by měla opravdu i nadále předstírat, že ji celá tahle šaráda zajímá. Nakonec se raději

rozhodla u předstírání zůstat. Brook nevypadala jako člověk obdařený inteligencí. Neuvědomovala si ovšem, že ze svých rychle se střídajících rolí začala vypadávat. Ztrácela trpělivost. To by si ale nikdy nepřiznala.

Brook jí donesla deku (bez polštáře; Frida jí měla říct, aby jí ho taky donesla) a položila ji na pohovku. Pak odešla na chodbu, kde si vzala kabát a po chvíli zmizela za dveřmi, které vedly na maják. Jakmile se zavřely, Frida se ne-li rozběhla do předsíně, kde začala rychle hledat klíče. Prohmatala všechny kapsy kabátu, který tam byl pověšený, podívala se v botách i pod nimi.

Nic.

Nikde nic.

Vrátila se zpátky do hlavní místnosti. Zkontrolovala každou skříňku – mop, jeden čistící prostředek, odpadkové pytle, nádobí, příbory, trvanlivé potraviny.

Nic.

Frida sevřela ruce do pěstí a podívala se na knihovnu. Na tu bude mít čas v noci. Musela využít toho, že Brook byla pryč, a ještě jednou se podívat do jejího pokoje.

Vyběhla po schodech nahoru, ještě jednou zkontrolovala skříň a postel.

Nic.

„Do prdele posraný,“ zavrčela.

Zbývala jen knihovna.

Když se vrátila zpátky dolů, nestihla ke knihovně ani dojít – dveře za ní se otevřely a dovnitř vešla zmoklá Brook, kterou to ovšem zjevně vůbec netrápilo.

Něco zacinkalo.

Frida se napjala a pohledem vyhledala zdroj zvuku.

Klíče na železném kroužku. No samozřejmě.

Brook je držela v rukou a schovala si je do kapsy kalhot. Pokud Frida nenašla klíče jinde, znamenalo to, že ten, který hledala, je u Brook. Stačilo tudíž jen počkat, až usne. Pak se vkrade do jejího pokoje a klíče jí sebere.

Po tom, co se Brook vrátila z majáku, šla rovnou nahoru. Frida seděla celou tu dobu u stolu, aby lépe slyšela, co se děje ve druhém patře.

Jakmile uslyšela vodu ve sprše, vstala a vyběhla schody. Třeba se Brook svlékala v pokoji a teprve pak šla do koupelny. Jenže v ložnici se nic nezměnilo.

Frida se postavila přede dveře koupelny. Sprcha měla kolem sebe matná dvířka. Když v ní byla ona, vůbec nezaregistrovala, kdy jí Brook přinesla věci. Možná by se tudíž Brook nemusela všimnout ani jí.

„Výmluvu,“ zašeptala Frida, než stiskla kliku. Rychle přemýšlela. Chtěla na záchod. Přesně tak. V koupelně byl jediný záchod široko daleko.

Nepatrně pootevřela dveře. Měla výhled na záchodovou mísu, na které ležely složené věci. Jenže to bylo pyžamo.

Otevřela dveře trošku víc, aby viděla i na umyvadlo. Nevěděla, kam se poděly její vlastní věci, ale v tu chvíli se o to nestarala, jelikož viděla mokré oblečení Brook.

Kalhoty byly vespod. Na kapsy neviděla.

Přemýšlela, že by po nich natáhla ruku a zkusila je tiše vysunout, jenže to by vedlo k tomu, že by oblečení spadlo na zem a Brook by ten hluk určitě uslyšela. To už by Frida nevysvětlila, jenže se zároveň nechtěla vzdávat.

Navzdory tomu, co ji říkal rozum, natáhla po kalhotách ruku. Stoupla si na kolena, aby mohla chytit nohavici a aby ji Brook případně neviděla.

Musela pootevřít dveře trošku víc, ovšem pak začala mít obavy, že se dveře otevřou úplně a ona se rozplácne na kachličkách.

V tu chvíli chytila nohavici. Vítězoslavně se usmála.

Voda utichla.

Frida ztuhla. Úsměv se vytratil. Rychle ruku stáhla a se srdcem, které jí bilo jako o život, dveře zavřela, postavila se a seběhla dolů. V panice dopadla na tvrdou pohovku, přikryla se a předstírala, že spí.

Chvíli trvalo, než se její srdce uklidnilo natolik, aby mohla začít znovu chladně uvažovat. Uvědomila si, že se chovala naprosto hloupě a iracionálně. Buď už to měla dotáhnout do konce nebo do té koupelny nelézt vůbec.

Nepamatovala si, zdali dveře opatrně zavřela nebo je zabouchla. Hádala, že spíše to druhé, protože ji zachvátila panika. Jednala na emocích a teď si byla vědomé té absurdity. Mohla přece vymyslet nějakou další výmluvu. A vždyť to do prdele byla Brook, která má v hlavě tak dvě mozkové buňky! Ta nejspíš ani netušila, co Frida zamýšlela.

Tohle chování se jí zkrátka nepodobalo. Přicházela o svou sebekontrolu. Svedla to na nepohodlí, na hlad, na nevolnost, na únavu, na Commonlane, na maják, na sůl a na Brook. Především na Brook. Celé okolí jí dávalo jasně najevo svou nepřízeň, ale ona se nevzdá. Dosáhne svého. Stačilo jen počkat, až Brook ulehne do postele.

Dolů se už strážkyně nevracela. Frida ležela a poslouchala kroky nahoře, dokud neutichly. Počkala ještě nějakou dobu. Dokonce z nudy napočítala do tří tisíc šesti set, aby si byla jistá, že uplynula jedna hodina.

Ve tmě za bubnování deště za oknem se zvedla z pohovky, hluboce se nadechla a vydechla. Nesměla to podělat.

„Nepodělám to,“ zašeptala do ticha jako slib a tiše vykročila ke schodům.

Nahoře chvíli stála u dveří ložnice a poslouchala, zdali něco neuslyší. Světlo prosvítající skrz škvíru pode dveřmi neviděla, což byl jen další důkaz toho, že Brook už nejspíš usnula.

Co nejpomaleji zmáčkla kliku a otevřela.

Na posteli na zádech ležela strážkyně. Pod peřinou vypadala jako mrtvé tělo. Frida měla pocit, že snad ani nedýchá.

Pohledem vyhledala kalhoty. Nemohla si je pověsit do skříně, když byly mokré, ale kam si je k čertu mohla dát? Na židli bylo složené oblečení, ale i v té tmě Frida poznala, že to není to, které hledala.

Všimla si nějakého předmětu na nočním stolku. Něco, co svou formou připomínalo klíče. Byly na dosah.

Tiše vykročila. Šla pomalu, aby Brook žádný zvuk neprobudil. Nevěděla, zdali náhodou nemá citlivý spánek. Pak by stačil jeden nesprávný krok a bylo by po všem.

Trvalo asi pět minut, než se konečně ocitla dostatečně blízko. Natáhla ruku po klíčích; neviděla nic jiného než je, než svůj cíl.

Jen na chvíli pohnula očima k Brook – jen pro jistotu; jen z nějaké iracionální obavy, že –

Nespala. Hlavu měla natočenou na stranu a dívala se na ni. Ani nemrkala. Výraz nečitelný jako vždy.

Frida ztuhla, jenže než se stihla otočit a rozběhnout z pokoje pryč, přiměla se narovnat. Bude předstírat náměsíčnost; že spí s otevřenýma očima a ráno se jí o tom nenuceně zeptá: *Neprobudila jsem vás? Bývám náměsíčná a občas spím s otevřenýma očima. To je jako z hororu, že?* A pobaveně se zasměje. Pro teď ale oplácela Brook její pohled a čekala, kdy to strážkyni přestane bavit. Ta se na ni ovšem dívala a dívala, jako kdyby ona byla tou, kdo spí s otevřenýma očima.

Frida neměla tušení, kolik času uběhlo, než se rozhodla pomalu otočit a vrátit se zpátky dolů, nadále předstíraje náměsíčnost. Věděla jen, že se jí vážně chce strašně spát, že je jí zima a že už jí bolí nohy.

Když došla dolů, přemýšlela, že se zkusí dostat skrze zámek bez klíče, ale prvně si chtěla chvíli odpočinout. Jenže jakmile si lehla na pohovku a zamotala se do přikrývky, usnula. Probudila se až o pár hodin později kvůli hluku z kuchyňky.

Prudce se posadila, protože si uvědomila, kde je a co má dělat. Její mozek pracoval tak, jako kdyby těch pár hodin spánku byl jen bezděčnou epizodou nebo dokonce snem sám o sobě. Tělo mělo rozbolavělé, ale nehledě na to měla v mysli jednu jedinou jasnou myšlenku: zničit Brook.

Koukla na ni. Zrovna si zalévala pytlíček s čajem.

„Už jste byla na majáku?“ zeptala se Frida pohotově.

„Ne.“

Ještě měla šanci.

Podívala se na padací dvířka. Brook odejde a ona zkusí zámek rozbít. Pak se ale zarazila. Neměla tak velkou sílu. Kde by ji měla vzít vzhledem ke svému stavu. Ostatně i kdyby byla fit, tak než by se jí podařilo zámek zlomit, Brook by se už vrátila a ona musela jednat rychle.

Koukla na strážkyni, která si do kapsy kalhot dala klíče a pak odešla do předsíně pro kabát.

Na kuchyňské lince Frida zahlédla nůž. Pocítila příliv sil. Větší, než když pomyslela na dokumenty někde tam v podkroví.

Nikdy ještě nikoho nezabila. Po lidech, od nichž získávala informace, by zůstaly stopy, ať už v reálném světě nebo v tom virtuálním. Nemohla si to dovolit, jenže Brook byla výjimkou v mnoha ohledech. Nikde o ní nebyl žádný záznam, existovala výhradně na majáku a vzhledem k historii tohoto místa by se nejspíš nikdo nedivil, kdyby Brook ze dne na den zmizela. Třeba ji pohltit oceán. Třeba se rozbila o skály. Koho by zajímalo, že byla před tím ubodaná.

Brook odešla zhasnout světlo majáku a Frida mezi tím vlezla do svých promočených bot. V kabátě strážkyně, který na ni byl příliš velký, se s nožem v ruce vykradla do věže.

Slyšela, jak vlny narážely dole do skal a jak venku stále bubnoval déšť. Brzy už tohle slané mokré místo opustí. Vráti se domů a na Brook si nikdo nevzpomene.

Vyšla po schodech nahoru a stále pohledem hypnotizovala dveře, které vedly na venkovní plošinu. Došla až k nim a pootevřela je, jen aby ji vítr a déšť zasáhly rovnou do obličeje. Za pár sekund už byla mokrá, ale to bylo to poslední, co Fridu zajímalo. Měla před sebou jasný cíl a v tu chvíli nemyslela na nic jiného.

Podívala se na čočku, která už nesvítla. Viděla ale Brook, jak něco kontroluje a jak něco zapisuje. Fridu vůbec nepostřehla. Ta si řekla, že na ni počká u dveří dolní plošiny. Nahoře by si jí všimla. Takhle se jí podaří v případě nutnosti aspoň zatarasit vchod, aby strážkyně nemohla utéct.

Uslyšela bouchnutí dveří. Pevněji sevřela nůž ve své ruce. Ani nemrkala, když sledovala pohybující se postavu. Srdce jí bilo v rytmu tříštících se vln někde dole mezi skalami.

Jakmile se Brook objevila na schodech, Frida se k ní rozběhla a zvedla nůž nad hlavu. V tu chvíli ale déšť o trochu zesílil a vítr ji nasměroval kapky přímo do očí. Frida neudržela rovnováhu, uklouzla a než si stihla uvědomit, co se děje, vyjekla a přepadla přes zábradlí. Nožem se zachytila plošiny. Ostří se zlomilo a to ji přimělo se rychle chytit oběma rukama mokrého dřeva. Rukojeť spadla přímo na skály podobné žraločím zubům.

„Brook! Pomoc mi!“ zakřičela na ženu. Bylo to poprvé, kdy její hlas prozrazoval upřímný cit. Stejně tak to bylo poprvé, kdy se Brook nepodřizovala. Jen dál stála na schodech a dívala se na ni. Její tvář tak zatraceně nečitelná.

„Brook! Slyšíš?! *Pomoc mi!*“ zakřičela Frida a uvědomila si, že se jí prsty začínaly na mokrému povrchu chvět a klouzat.

Všechno, co Brook udělala, bylo, že dala ruce do kapes a nepatrně pozvedla bradu. Nenucené gesto člověka, který byl celou dobu tak hloupě podceňován.

Když to Frida viděla, ovládl jí vztek. „Ty krávo jedna posraná, *pomoc mi!*“ Jakmile větu dokončila, dostala křeč do prstů. Vyjekla, pustila se a zařvala.

Vzbouřené vlny pohltily křupnutí s tupým dopadem na skálu. Spolkly mrtvé tělo.